

A faint, light gray watermark or background image of a classical building with four columns and a triangular pediment occupies the center of the page.

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

<http://www.archive.org/details/tripvsavrevshoce00maie>

TRIPVS AVREVS,

Hoc est,

T R E S T R A C T A T V S

CHYMICI SELECTISSIMI,

Nempe

- I. BASILII VALENTINI, BENEDICTINI ORDINIS monachi, Germani, PRACTICA vna cum 12. clauibus & appendice, ex Germanico;
- II. THOMÆ NORTONI, ANGLI PHILOSOPHI CREDE MIHI seu ORDINALE, ante annos 140. ab authorescriptum, nunc ex Anglicano manuscripto in Latinum translatum, phrasí cuiusque authoris ut & sententia retenta;
- III. CREMERI CVIVSDAM ABBATIS WESTmonasteriensis Angli Testamentum, haec tenus nondum publicatum, nunc in diuersarum nationum gratiam editi, & figuris cupro affabre incisis ornati operâ & studio

MICHAELIS MAIERI Phil. & Med. D. Com. P. &c.

FRANCORVRTI

Ex Chalcographia Pauli Iacobi, impensis LVCAS LINNIS.

Anno M. DC. XVIII.

f.

3

V I R O

Inter Medicos Hippocraticos doctissimo, inter doctissimos
humanissimo, hoc est, vere sincero, probo & polito à
virtute, ab eruditione, à genuina animi Nobilitate,

D N. IOANNI HART-
MANNO BEYERO, D.M.

Inclytæ, IMPERIALIS REIPUBLICÆ Mœno-Fran-
cofurtensis Physico ordinario, excellentissimo, di-
versorum Germaniæ Principum in re medica mini-
stranda & sanitate tuenda Consiliario selectissimo,
experientissimoque, D.D.D.

MICHAEL MAIERVS
Phil. & Med. Doct. Comes Palatinus, Eques,
Exempt. P.C.C. olim Cæf. Maj. Me-
dicus Aulicus.

DV m litigii, vir excellentissime, quod Do-
gmaticis Medicis est cum Hermeticis
seu Vulcano addictis, subit memoria, ac
forte in animo erat hos ternos Autho-
res Medicinæ Hermeticæ absolutissimos, nempe

A 2 Basilium

Basilium Valentiniū, Germanū Benedictini ordinis Monachum, Nortonum & Cremerum, Anglos, ex sua quosque lingua vernacula latinitati donatos in publicum edere, ut tam exteri quam inquilini haberent eorum oracula sibi communia, non solum TRIPODIS AVREI titulo eos indigetare visum est, sed quoq; Delphicæ Phœbados responsum Ionibus, cum in quadam re dubia consulteretur, datum occurrit in hunc modum:

Μὴ πρότερον λέξει τεῖκος μερόπων καὶ Ιάνων.

Πρίν τρίποδα χρύσειον, ὃν ἡ θεῖας βάλε πόνια.

Ἐκ πόλεως πέμψῃς, τῷ δὲ σεβόμοντάνδι πόδες ἵκεται,

"Ος μεδάνης ταῦθ' ὄντα, ταῖς ἐγκρήμασι, πρότι εἴνεται.

Hoc est,

Non prius haec Meropum, lis & desistet Iōnum;

*Quam Tripodem, quem Vulcanus proiecit in aequor
Aureum, ab urbe virum mittatis in illius aedes,*

Qui nouit quæ sunt, venturaque quæque fuerunt..

Hac enim ratione litem dictam inter Dogmaticos & Hermeticos finiri posse existimauit, si hos Authores, tanquam VULCANI TRIPODA, Medico inter utroq; spectatissimo muneris vice obferrem & consecrarem: cum vero talem & tantum virum, de quo Homericum illud, Τητερὸς γε διηρ πολλῶν αἰτίας αλλα, merito usurpari possit, per totā Germāniām quærerem & animo indagarem, cū nullum alium huic intentioni magis accommodatum, quam te (nihili)

(nihil do auribus, fama omnium attestante vnanimi) hic Francofurti ad Mœnum in summa Germania, ne dicam Europæ, quasi specula positum, ad quem velut alterum Hippocratem, multorum Principum & Magnatum vota & desideria inclinant, inuenire licuit. Accipe itaque vir omnium ut eruditissime, sic humanissime hunc aureolum Tripodem, siue tractatus ternos à Vulcano Hermetico elaboratos, tanquam donarium debitum sapientissimo & discretissimo, nulli ex vulgaribus appropriatum, & hinc meum in te affectum, magis quam rei oblatæ precium aestima: Nullum enim mihi dubium est, quia hoc nomine tam Dogmaticis, quam Hermeticis quibuscunq; pergratum opus futurum sit adeo, ut lite, veluti antiquitus illi Meropes & Iones, deposita, concordia amicitiæ foedera inituri sint; quod si obtinuero laborem qualemcunq; impensum fuisse hisce vertendis in communem omnibus Europæis linguam, hoc est, latiale, non pœnitabit: Quomodo cunque sit, me tui amantem redamare non subterfuges, qui in omnes ex æquo, præsertim literatos nunquam non es effulus. Vale. Dabam Francofurti ad Mœnum; Mense Ianuarii, anno 1618.

ATATIS
SVAE 49.
A.D. 1617.

TRES SCHOLA, TRES COESAR TITVLOS DE-
DIT; HÆC MIHI RESTANT,
POSSE BENE IN CHRISTO VIVERE, POSSE MORI.
MICHAEL MAIERVS COMES IMPERIALIS CON-
SISTORII cfc. PHILOSOPH. ET MEDICINARVM
DOCTOR. P. C. C. NOBIL. EXEMPTVS FOR. OLIM
MEDICVS CÆS. cfc.

PRACTICA
CVM DVODECIM
CLAVIBVS ET APPENDICE,
DE MAGNO LAPIDE ANTIQVORVM-
Sapientum, scripta & relicta

BASILIO VALENTINO
Germ. Benedictini ordinis monacho.

Tractatus Primus.

FRANCOFVRTI APVD IENNIS.

EPIGRAMMA IN BASILII

Practicam scriptum à

M. M.

NON tantas Paetolus opes, non aurifer Hebrus

Voluit arenosis tanta metalla vadis:

Quanta Valentinus libro diffundit in vno,

INDICE, quæ gazi sunt potiora tuis.

Namq; ex Hesperio fructus tulit arboris horto,

Queis bene Germanos ille beavit agros.

Duxit & ex Colchis aurati velleris agnum,

Quod fuit haud parui grande laboris opus.

Hæc, vbi succubuit mortal ilege, reliquit

Nobis, Basilica quo fruitemur ope:

Quod mireris, habes hic, quodq; imiteris, at imo

Ni fundo quæras, forsitan inanis eris:

Omnia sunt vnum, variis quæ dissona verbis,

Consona sed rebus, noster hic author habet:

Hæc tibi sufficient, operis nec plurima quæras

Instrumenta, sat est, hoc tibi si innotuit.

VIRG

PRÆFATIO FRA-
TRIS BASILII VALEN-
TINI BENEDICTINI ORDINIS
de magno Lapide antiquorum
Sapientum.

Postquam humani quid passus sum timorū, in-
cepit considerare ex naturæ simplicitate misera-
rias huius mundi & defleui mecum penitus de-
licta à primis nostris parentibus commissa, &
quod pœnitentiæ locus in terris nullus esset, sed homines in-
dies peiores fierent, quodque pœnitentiam non agentibus
æternae impenderent pœnæ absque fine imperscrutabiliter
duraturæ; Ideoque acceleravi, quoad potui, malo me sub-
trahere, mundoq; valedicere, & me Deo, ut famulum, ad-
dicare:

Cumque iam aliquamdiu in ordine meo vixisse, & il-
lud temporis spacium, quod post absolutionem pensi mihi i-
psi ad orandum impositi reliquum foret, nolle frustra ab-
sumi, ne cogitationes meæ per otium nouis peccatis causam
præberent, constitui apud me naturam rimari, perque ana-

comiam eius arcana indagare, quod post aeterna illa in temporalibus summum reperi; & postquam multos libros in monasterio nostro à Philosophis longe ante me scriptos, qui & ipsi naturam studendo & indagando assequunt fuerant, inuenerim, animum hoc mihi lubentiores addidit, ad descendum ea, quæ ipsi sciuerant; & quamvis difficile id mihi contigerit, tamen cum omne in initio graue, in fine facilius sit, Deus, quoque, quem sedulo oraui, ut viderem, quæ alii ante me viderant, conceperit.

In conuentu nostro collegam habui, quem nephriticus a calculo dolor vexabat, ita ut sepe æger decumberet; Hic medicos multos ad se vocauerat, at à nullo praesentancam opem sentiens, Deo vitam mancipauit, ab omni humano auxilio derelictus.

Tum ego institui anatomiam herbarum, distillaui eas, salextraxi & quintam essentiam; verum nullam ex omnibus inuenire potui, quæ fratrem illum ab effectu suo liberaret, licet permulta tentarim: Nam non erant in suo gradu adeo efficaces, ut huic malo mederentur: Et sic nullum vegetabile offendit, quod non sex annorum spacio attigerat..

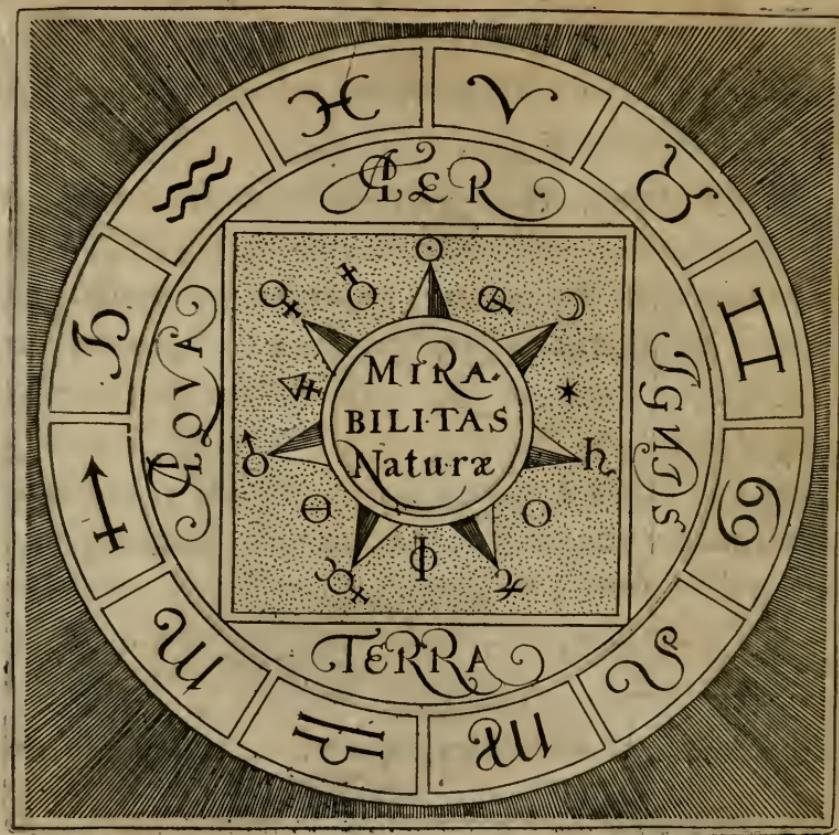
Hinc acritori mentis indagine cogitationes meas intendi circa hoc negotium considerando, mecumque ini etiam ea addiscere scientia que assequi fundamentali, quæ creator in metallis & minerali terræ abdiderat; Ac quo magis quererem,

terem, eo plus inueni: Vnus enim semper ex altero se deducebat riuis; Et Deus fortunam mihi concessit, vt multa experirer, ac oculi mei viderent etiam illa, quæ natura mineralibus & metallis infuderat, adeo diuersa, vt ignaris caput sit difficilimum.

Inter ea omnia incidi in minerale, quod ex multis coloribus compositum & in arte maxima efficacia est, huic spiritualem essentiam extraxi; eaque fratrem meum ægrum paucis diebus pristina sanitati restitui: Nam hic spiritus adeo fortis erat, vt spiritum fratris mei corroborare potuerit, qui horas suas quotidie pro me orauit, donec mortuus sit: supererat autem diu, postquam conualuerat: Eius quoque me & que preces tantum valuerunt, vt Creator & mihi aperuerit, & propter meam diligentiam demonstrarit etiam illud, quod prudentibus, vt se vocant absconditum manet.

Atque ita hoc tractatu Lapidem Antiquorum ad sanitatem & consolationem hominum in hac miseriарum valle cœlitus nobis, vt terrenorum summum thesaurum, concessum, indicare, & quantum mihi licitum, aperire volui, veluti tute leges, non pro mea, sed posteriorum utilitate scribens; postquam cognitionem ex scriptis multorum expertissimorum virorum consecutus fuerim, ita, vt & tu ex mea doctrina, Philosophia addicta, quæ breuissima verbis at prolixa sensu, petram, cui veritas innitatur, cum

prāmio temporali ac aeternitatis voto assequi possis. A-
men.

DE

DE MAGNO
LAPIDE ANTIQVO-
RVM SAPIENTVM FRA-
tris Basilii Valentini Benedictini
ordinis.

N præfatione mea, amice optime & artis cu-
pide, spem feci, me tibi aliisque naturæ pro-
prietates addiscendi studio flagrantibus, ar-
tesque penitus inquirentibus, lapidem angu-
larem & petram, quoad mihi superne concessum fuerit,
indicaturum, ynde antecessores nostri & antiqui, lapidem
suum, quem ab altissimo acceperant, ad sanitatem & com-
moditatem huius terrenæ vite usurpandum, confecerint:
Vt proinde promissis meis satisfaciam, nec te diu sophi-
sticis erroribus in ambages seducam, sed ex fundamento
fontem omnium beneficiorum aperiam, teneas verba mea
sequentia & bene perpendas, si modo artes cognoscendi
desiderio adficeris: siquidem multum loquentiae facere
nequeo; nec id meæ intentionis est: cum minimum inde
addisci possit, sed delector breuibus verbis, quæ rei funda-
mentum continent.

Sciatis igitur, per paucos ad possessionem huius do-
minii peruenire, quamuis quamplurimi in lapide nostro
ex ædificando sint occupati: Veram enim scientiam & eius
imperatorem Creator non communem, sed saltem qui-

busdam, qui mendacia auersentur & veritatem amplectantur, artique cum gemitibus cordis addicti eam diligentissime inquirant, concessam voluit, in primis illis, qui Deum absque simulatione amant, ideoque orant.

Quocirca dico tibi in veritate, si magnum nostrum & antiquum lapidem facere coneris, ut doctrinæ meæ sis addictus, præque omnibus rebus Creatorem omnis creaturæ ores, quo tibi gratiam & benedictionem suam ad id concedat; & si peccaris, confitere & fac bonum, cogitaque ex proposito, te prauum non amplius, at probum fore; ut certum ad omne bonum illustretur; & recordare, cum ad honores eucheris, ut pauperibus & egenitibus succurras, eos ex miseriis liberes, manuque tua munifica reficias, quo maiorem benedictionem à Domino impetres, sedemq; in cœlo per fidei confirmationem assequaris.

Nec despicias, amice mi, neue contemnas veridica scripta eorum, qui lapidem ante nos habuerunt: Nam post Dei patefactionem, ex iis habeo; Atq; ea lectio multipliciter & sapissime repetatur, ne fundamentum excidat, & veritas, instar lucernæ extinguitur.

Posthæc nec obliuiscaris tui diligentissimi laboris, semper inquirendo authorum scripta; At ne animum tenes volubilem, verum sequere eam petram præfixam, in qua omnes sapientes vnanimiter concordent: Nam variæ mentis homo saepius haud veram incedit viam, seque ipse in errores præcipitat; nec à mutabilis animi viris diu duraturæ extruuntur ædes.

Cum quoque lapis noster antiquissimus non excombustilibus rebus oriatur, quia ipse præ omni ignis periculo tutus sit hinc desinas illum quererere, in iis, quibus inesse aut reperiri naturæ non est concessum; ut si dicaretur, esse opus vegetabile, quod esse nequit; quamuis vegetatio quædam ipsi adsit.

Nam

Nam nota, si ita foret cum nostro lapide, quemadmodum cum alia herba, facilime combureretur, ita ut nihil remaneret nisi salquoddam; Et quamuis illi, qui ante me fuerunt, de lapide vegetabili plurima scripserint, ramen scias, amice mi, id facile difficile tibi conceptu futurum; Cuntenim lapis noster vegeter, seq; augmentet, ideo ipsum vegetabilem appellantur.

Porro scias, bruta animalia augmentationem sui nullam producere, nisi id fiat in natura sua simili: Ideoq; non opus habes verum lapidem querere aut tibi confidendum presumere, nisi ex suo proprio semine, ex quo noster lapis à principio factus est: Vnde percipias & intelligas, mi amice, ne & animalis animam ad huius inquisitionem eligas: Nam caro & sanguis, quemadmodum ea à Creatore animalibus data & concessa sunt, ad animalia spectat, ex quibus Deus illa composituit, ita vt animal inde factum sit: Verum noster lapis ab antiquissimis ad me hæreditario translatus, venit & ortus est ex duabus & vnare, quæ tertium abditum tenent: Hæc est purissima veritas & recte dictum: Nam mas & foemina ab antiquis prouno corpore accepta sunt, non considerando extrinsecus quo ad visum sed ob amoris implantati & in naturæ cōperatione à principio infusi gratiam, prouno cognoscendo; & quemadmodum hi duo sua spermata propagare & augmentare possunt, ita & sperma materiar, ex qua lapis noster factus est, supplantari & augeri potest.

Quod si nunc verus nostræ artis amatores, hunc sermonem magnificies & sapienter considerabis, nec cum aliis sophistis cœcis in foueam ab inimico paratam cadas ac delabarisi.

Vt autem scias, amice mi, vnde semen eiusmodi proueniat, ex te ipso queras, ad quid lapidem nostrum deducere:

cere coneris, tum manifestum tibi fieret, quod ex nulla re, nisi ex metallica quadam radice, vnde & ipsa metalla à Creatore generari ordinata sunt, profluat, quod quomodo fiat, notes.

Principio cum spiritus ferebatur super aquas, & omnia tenebris adhuc obiecta erant, tum Deus omnipotens & eternus, cuius initium absque termino, cuiusque sapientia ab aeterno fuit, ex imperfcrutabili suo consilio, creauit cœlum & terram, omniaque iis contenta, visibilia & inuisibilia, quomodo cutique vocentur, ex nihilo; Omnia enim Deus fecit ex nihilo: Quomodo autem hæc creatio preciosissima contigerit, de eo iam non philosophabor; tum sacrae literæ & fides de eo iudicent.

In tali creatione Creator cuilibet naturæ, ne ad interium & detrimentum tenderet, peculiare semen indidit, ut eo augmentatio fieret, quo homines & animantia, herbae & metalla conseruarentur; nec homini licitum est, Dei que ordinationi aduersum, nouum semen pro libitu suo producere, verum saltē propagatio & augmentatio concessa est: Semen enim creare ipse Creator sibi soli reseruatum voluit; alias possibile foret homini, Creatorem agere, quod esse nequit, ac præpotentiæ altissimi proprium est.

Iam ictias de hoc semine à metallis generato in hunc modum; quod cœlestis influentia per Dei nutum & ordinationem superne descendat & se commisceat cum astralibus proprietatibus; Quando iam hæc coniunctio contingit, tum hæc duo pariunt terrestrem substantiam, tanquam tertium, quod est principium nostri seminis, suæ primæ originis, qua præauos suæ generationis demonstrare possit: Ex quibus ternis oriuntur & proueniunt elementa, ut pote aqua, aer & terra, quæ porro per ignem subterraneū operantur, donec quid perfectum producant, quod Hermes

mes & omnes ante me, quia præterea nihil inuenire possumus ab initio magisterii, tria prima principia appellarent: Et inuenta sunt, Anima intrinseca, Spiritus impalpabilis, & corporea visibilisque essentia:

Cum iam hæc tria simul cohabitant, progrediuntur copulatione, successu temporis, per Vulcanum in palpabilem substantiam, nempe in argenteum viuum, sulfur & sal. Quæ tria si per commixtionem in suam indurationem & coagulationem deducantur, prout natura multipliciter operatur, tum fit inde perfectum corpus, sicut natura requirit, eiusque semen à Creatore electum & ordinatum est. Qui iam nostri operis fontem indagare tibi præsumis & artis brauium per certamen cupidum obtinere speras, edico tibi per æternum C R E A T O R E M , hanc esse veritatem omnis veritatis; Quod si metallica anima, metallicus spiritus, & metallica forma corporis adsit, etiam metallicum argenteum viuum, metallicum sulfur & metallicum sal inde sequi debeant, quæ necessario nihil aliud, quam perfectum corpus metallicum præbere possunt.

Si iam intelligere nolis, quod te intelligere deceat, philosophiæ addictus haud eris, aut Deus à te prohibebit.

Dico itaque sic breuiter, tibi non possibile fore cum utilitate metam in forma metallica consequi, nisi prædicta tria principia absque defectu in vnum coniunxeris: Tum præterea intelligas, quod animalia terræ ex carne & sanguine sint composita, æque ut homo, habeantque viuiscum spiritum & flatum sibi inditum, quem possideant æque ut homo, verum rationali anima destituuntur, qua homo præ cæteris animantibus prædictus est: Idcirco cum bruta vitam cum morte commutant, penitus actum est cum iis, nec quicquam spei de ipsis in æternum permanet: Homo autem, si vitam per temporalem mortem Creatori

suo obferat, viuit superstes anima, cumque clarificatus fu-
erit, anima in corpus eius clarificatum reuersa ibidem ha-
bitabit, ita ut corpus, anima & spiritus una congregentur,
cælestemque clarificationem suam demonstrare valcant,
quæ in omnem æternitatem nunquam separari poterunt,
&c.

Quapropter homo ratione animæ suæ pro fixa agnoscitur
creatura, siquidem (licet extrinsece conſiderando
moriatur) in æternum vieturus est: Mors enim hominis est
solummodo clarificatio, ut ita per certos gradus à Deo or-
dinatos à peccato obnoxiiis liberetur & in meliorem locum
transponatur, quod brutis non contingit: Ideo pro non fi-
xis creaturis habentur: Post interitum enim suum nulla re-
fuscatione frui poterunt, cū rationali careant anima, pro
qua vnicus & verus Mediator Dei filius passus sanguinem
suum profudit:

Spiritus quidem morari potest in quodam corpore, at
non pròpterea sequitur, illum fore fixum, quamuis corpus
cum spiritu cōueniat, ac spiritus cùm corpore neutiquam
rixetur: Destituuntur enim vtraq; forti illo, quod corpus &
spiritum vinciat & confirmet, eaq; præ omnibus periculis
tueatur & defendat, nempe preciosissima, nobili & fixaani-
ma: Nam vbi anima penitus deficit, ibi nulla redēptionis
spes supereft: Rés enim absq; anima imperfecta est, idq; vnū
est ex maximis arcanis, quod sapienti & inquisitioni ope-
ram danti scire conueniat: Atq; conscientia mea non passa
est hoc silentio præterire, sed patefacere illis, qui fundamē-
tum omnis sapientiæ amant: Hinc diligentissime sis meo
intentus sermoni, quod spiritus in metallis delitescentes
inæquales sint, vnus alio volatilior aut fixior: quemadmo-
dum & eorum anima & corpora inæqualia sunt, & quod
cunque metallum omnia tria fixitatis dona coniuncta in se
habeat,

habeat, huic robur illud obtigit, quo ignem tolerare, omnesque inimicos suos superare possit, idq; in vno sole reputatur: Luna fixum habet mercurium apud se, ideo in igne non tam cito euolat, velut reliqua imperfecta metalla, sed expectat examen suum in igne & comprobat id clarissime per victoriam suam, cum voracissimus Saturnus nihil praedæ ex illa obtainere possit.

Amori deditissima Venus abundantiori colore vestita & præoccupatæ est, eiusque corpus fere totum mera tintura est, non absimilis colori, qui in optimo metallo quoq; visitur, ac propter abundantiam coloris in rubedinem se extendit: Quia vero corpus eius leprosum sit, tintura illa firma permanens subiectum in imperfecto corpore habere nequit, at cogitur vna cum corpore interire: Quando enim corpus morte extinguitur, nec anima manere potest, sed recedere & auolare compellitur: si quidem habitatio destrueta & igne absumpta sit: Vnde locum non inueniat, nec ibi morari possit: In corpore autem fixo lubens habitat cum perseverantia.

Sal fixum bellico Marti durum, constans & crassum corpus addidit & reliquit, vnde generositas animi eius demonstratur, atque huic duci bellico vix quicquam detrahi potest: Corpus enim eius durum adeo, quod vix vulnerari queat: Si vero strenua virtus eius cum Lunæ fixitate ac Veneris pulchritudine mixtione & concordantia spiritualiter coniungatur, satis suavis adhuc Musica concinnari potest, per quam aliquot claves suo dignentur honore, ut egenus pane, si in superiore gradum scalæ ascenderit, particulariter frui possit: Nam phlegmatica qualitas aut humida natura Lunæ cum ardenti Veneris sanguine excitari & nigredo eius magna per Sal Martis corrigi debet.

Nec vero necesse est, semen tuum in Elementis quæretur; Eo usque enim retro nostrum sperma non remotum est; verum propinquior locus est, ubi nostrum semen certam suam habitationem & hospitium obtineat, adeo ut si solummodo Mercurium, sulfur & sal (intellige philosophorum) eo usque rectifices, quo ex anima eius, spiritu & corpore inseparabilis quædam coniunctio contingat, quæ in omne quum se ab inuicem separari non sinat, nec disligari possit, tum amoris vinculum perfecte firmatum est, atque domicilium coronationis satis superque præparatum.

Atque scias, hoc nihil aliud esse, quam liquorosam clauem, cœlesti proprietati comparandam ac aquam sicciam substantię terrestri addictam, quæ omnia sunt una res, ex tribus, duobus & uno ortæ est prognata: Quod si hoc attingere valeas, magisterium iam victor obtines: Tum coniunge sponsam & sponsum inter se, ut sese sua carne & sanguine pascant, nutriant, suoque semine infinite propagent:

Et quamuis tibi ex amore quid amplius aperirem, attenuen Creator prohibuit; quo circa dedecepit me de hisce elatius loqui, ne donum Altissimi in abusum veniat, atque ego multorum delictorum perpetrandorum causa existam, ita ut iram diuinam in me excitem, cumque aliis in æternas pœnas abiiciar.

Si vero, amice mi, neque id clarum satis est cognitu, tum in practicam te meam deducam, quomodo ego antiquorum lapidem illum Dei auxilio perfecerim; quam bene consideres, ac duodecim meas claves diligenti & crebra repetitione perlustres: atque ita procedas, quemadmodum hic te doceo & figurato modo fundamentaliter instruo:

Reci-

Recipe partem aliquam optimi & fini auri, idque separa per ea media, quæ natura artis amantibus hominibus concessit ab inuicem, veluti Anatomicus humanum cadaver diuidit, perque id corporis humani interiora scrutatur: atque fac ex auro tuo retrorsum id, quod ante fuerat: Tum reperies semen, principium, medium atque finem: Vnde nostrum aurum, eiusque vxor facta sint, nempe ex penetrante subtili spiritu atque pura, casta & immaculata anima, nec non astrali sale & balsamo: quæ post eorum coniunctionem nihil aliud sunt, quam mercurialis liquor: Eaq; ipsa aqua ad proprium suum Deum Mercurium in scholam deducebatur, qui aquam eam examinabat, cumque legitimam & absque fuso reperisset, amicitiam eius inibat, inq; matrimonium sibi ipsam coniunxit: atque sic ex utrisque oleum incombustibile factum est: Mercurius enim adeo superbus redditus, ut vix seipsum agnosceret: Pennas suas aquilinas proiecit, & ipse caudam Draconis lubricam deuorauit, adque prælium Martem prouocauit:

Tum Mars equites suos coegit, inque mandatis dedit, ut Mercurius includeretur carceri, cui Vulcanus, ut lictor, adiudicatus est eo usque, donec à fæmineo sexu liberaretur:

Postquam hæc popularibus rumusculis passim increbrescerent, cæteri quoque Planetæ conuenerunt, habitoque consilio, quid factu opus esset imposterum deliberarunt, ut sapienter procederetur: Tum Saturnus primus in ordine acriori oratione in hunc modum proloqui exorsus est:

Ego Saturnus Planetarum summus in firmamento protestor hisce præ vobis Dominis omnibus, me inter vos inutilissimum & vilissimum esse, infirmi & corruptibilis corporis, nigri coloris, multarum afflictionum iniuriis in hac

miseriarum valle obnoxium , attamen omnium vestrū probatorem : Non enim permanentem habeo perman- sionem, atque mecum mei similem rapiō : Cuius mēa mi- seriæ nulli causa imputanda est , nisi inconstanti Mercurio, qui mihi sua incuria & negligentia hoc malum inflixit : Quapropter oro vos Dominos pariter, vindictam huiuscē de eo sumere , & cum custodīæ iam sit traditus , penitus i- psum occidere , & ad putrefactionem usque ibi detinere, donec ne gutta eius sanguinis agnoscatur amplius.

Cum sic Saturnus orationem suam finiuisset, en fuscus Iupiter progreditur & sermoni suo cum genuum inflexio- ne, & cœptique reverentia singulari initium facit, laudans Saturni collegæ sui postulata, mandatque se prosequutu- rum omnes, qui harum rerum executionem non adiue- rint: atque sic finem imposuit.

Pōsthunc Mars accessit gladio denudato, mire colori- bus interdistincto, instar speculi igniti, diuersis & insolitis radiis micante, atque hic gladium Vulcano lictori obtulit, vt omnia illa à Dominis imperata prosequeretur, & cum Mercurium interfecisset, eius ossa penitus igne combure- ret : In quibus Vulcanus, vt lictor, se motigerum præsti- tit.

Interea dum lictor officio suo fungitur, pulchra & præ candore fulgens fœmina in longa argentei coloris veste, multis aquis intertexta, aduenit, quæ cum agnosceretur, in- tuita est Luna, Solis vxor : Hæc prona decidit in faciem, multisque lachrymis & gemitibus querebunda orauit, coniugem suum Solem ex carcere, in quem Mercurii dolo & potentia perfide intrusus esset, ubiadhuc & ex Planeta- rum aliorum mandato detineretur, emitti: Verum Vulca- nus penitus abnegauit: Ipsi enim interdictum erat: At perleuerans in suo proposito sententiæ latæ executionem

gna-

gnauiter visit, donec tandem Domina Venus adesset in veste summe rubra, viridi intertexta, pulcherrima facie, facundissimo iucundissimoq; sermone & lepidissimo gestu, flores odoratissimos ferens in manu, qui humanos oculos sui aspectu coloru varietate mitifice reficerent & delestanter: Hæc Chaldæo idiomate intercessit apud Iudicem Vulcanum pro liberatione, eique in mentem reuocauit, redemptionem per fæmineum sexum futuram: At illius aures erant clausæ.

Interim, dum hi duo ita colloquuntur, cælum se aperuit, atque exinde animal potens cum multis pullorum millibus exiuit, abigens & pellens lictorem: Id fauces suas late aperuit, ac Venerem preciosissimam, suam adiutricem, deuorauit, exclamans simul clara voce: Ex fœminis natus sum, ac semen meum fœminæ copiose propagarunt atque eo terram locupletarunt: Eius anima meæ addicta est, ideoque me eius sanguine pascam & nutriam: Cumque hæc animal clare dixisset, in conclave quoddam se contulit, ianuamque post se obserauit. Pulli autem omnes sequabantur post ordine, atque longe maiore cibo egebant, quam prius: bibeantque de priori oleo incombustibili: atque cibum ac potum facilime digerebant, & fiebant multo plures pulli, quam prius, idque toties accidit, donec totum ipsi repleuisserunt mundum.

Cum hæc omnia ita contigissent, conueniebant multi eius regionis viri, qui docti, inque literis periti omni studio contendebant inter se omnium horum aëtorum & sermonum expositionem acquirere, quo maxima ex parte meliori eorum intellectu fruerentur: Verum nullus ex illis id effectum dare potuit: Non enim erant eiusdem sententiæ, donec yisum est prodire virum quen-

quendam magnæ senectutis, capillis & barba album, instar niuis, vestitum pūrpura à vertice usque ad pedes: In capite coronam gestauit, in qua preciosissimus carbunculus radiabat: circa corporis medium præcinctus erat cingulo viræ: nudis incedebat pedibus, & loquebatur singulari quodam spiritu, qui in eo occultus erat, ac sermo eius penetrabat intima corporis, ita ut anima ex corde id sentiret: Hic vir ascendebat in suggestum & congregatos adhortabatur populos, ut silentium tenerent, seque diligentissime audirent: sese enim superne missum adesse, qui eis prædicta scripta aperiret, & per philosophicum sermonem patefacteret.

Cumque iam omnes quieti adstanter, incepit in hunc modum:

Experciscere ô homo, & contemplare lumen, ne tenebræ te seducant: Dii fortunæ & dii maiorum gentium patefecerunt mihi in profundo somno: ô quam beatus homo est, qui deos agnoscit, quam mira magnalia operentur: Et felix ille est, cui oculi aperiantur, ut lumen videat, quod ante obscurum fuerat:

Duæ stellæ homini à Diis concessæ sunt adducendum eum ad magnam sapientiam, quas specta, ô homo, firmiter & sequere splendorē earum, cum in iis sapientia inueniantur.

Phœnix avis de meridie potenti feræ de oriente Cor ex pectoro eruit: Fac feræ de oriente alas, quemadmodum aut de meridie, ut æquales fiant: Nam animal de oriente pelle sua leonina spoliari debet, eiusque alæ euanscere, atque tum simul ingredi magnum Oceani salum, cumque pulchritudine iterum egredi: Merge spiritus tuos instabiles in profundum fontem, cui aqua nunquam deficiat, ut pares fiant matri suæ, quæ inibilatet, & ex tribus in mundum exorta est,

Vnga-

Vngaria primo me genuit, cælum & stellæ tuentur me, atq; terra nubit me, & quamuis mori cogar & sepeliri, tamen Vulcanus me secundo parit: Ideoque Vngaria mihi patria est, & mater mea totum includit mundum.

Cum hæcaudita forent ab hominibus tum præsentibus, sic porro elocutus est:

Quod est superius, fac inferius: & quod visibile, inuisibile, palpabile impalpabile, & fac ut iterum vt ex inferiori superius, ex inuisibili visibile, ex impalpabili palpabile fiat: Hæc est tota ars penitus perfecta absq; villo defectu aut diminutione: at in qua mors & vita, interitus & resurrectio habitet, est rotunda sphæra, qua Dea fortunæ currum suum impellit, & viris Dei donum sapientiæ impertit: proprio autem suo nomine secundum temporalem intellectum vocatur omnia in omnibus: super æterna summus ille Arbitrarius iudex existit.

Quisquis iam scire defyderet, quid omnia in omnibus sit, ille faciat terræ amplissimas alas, eamque valde vrgeat, vt ipsa se attollat, perque aerem volans in supremam summum cæli regionem sese eleuet: Tum combure alas eius igne fortissimo, vt terra in mare rubrum præceps decidat, ibiq; suffocetur: ac igne & aere exicca aquam, vt inde iterum terra fiat: Tum, inquam, habes omnia in omnibus:

Quod si hoc inuenire nequeas, in te ipsum inquiras & respicias circum circa in rebus omnibus, quæ reperiuntur per mundum: Tum omnia in omnibus inuenies, quod est vis attrahens omnium metallicarum & mineralium rerum ex sale & sulfure ortatum, ac bis ex Mercurio progenitatum: Plus, (inquam) me non decebit de eo, quod est omnia in omnibus, dicere, cum omnia in omnibus comprehensa sint.

Hisce effatis porro dicebat, ô viri amici, sic auditione sapientiam ex mea voce percepistis, ex quo & quomodo magnum lapidem antiquorum philosophorum reperire debeat, qui leprosa & imperfecta metallacurat, iisque nouam generationem aperit, ac homines in sanitate conservat, inque longam ætatem adducit, meque hucusque sua cælesti vi & operatione confirmauit, ut sponte mea mori desiderem, huius vitæ pertæsus.

Deus pro sua gratia ac sapientia, quam clementer mihi longo tempore impertivit, laudandus per omnia secula.. Amen.

Atque ita præ eorum oculis euauit::

Hoc sermone finito, singuli in suum se conferebant locum, ynde venerant, dies noctesque de his cogitantes ac laborantes, prout cuilibet ingenii bonitas contigerat, &c..

Nunc

*Nunc sequuntur duodecim
Claves*

FRATRIS BASILII VALENTINI BENE-
dictini ordinis, quibus ostia ad antiquissimum lapidem
antecessorum nostrorum aperiuntur & arcanissimus
fons omnis sanitatis reclu-
ditur.

PRIMA CLAVIS.

A Micus meus sciat, omnes res impuras & maculatas ad
nostrum opus indignas esse: Nam earum leprositas
D 2 nihil

nihil adiumenti præstare poterit nostro operi: at bonum per impurum impeditur.

Omnis merces venales ex fodinis suo valent precio, cum vero falsificatio iis accedat, inidoneæ fiunt: Sunt enim fuso deprauatæ, nec eiusdē, vt prius, sunt operationis.

Ac quemadmodum medicus interiora corporis purgat & purificat per media medicamentorum suorum, omnesque sordes inde expellit: Ita & nostra corpora purificari & purgari debent ab omni sua impuritate, vt in nostra generatione perfectio operari possit: Magistri nostri purum, immaculatum requirunt corpus, quod nulla macula aut peregrini commixtione adulteratum sit: Alieni enim additio est nostrorum metallorum leprositas.

Diadema regis sit ex aucto puro, & casta sponsa ipsi coniugio copuletur:

Quapropter si per nostra corpora operari velis, accipe gryseum, audiissimum lupum, qui ratione sui nominis bellicos Marti subiectus, origine autem natuitatis senis Saturni filius est, qui in vallibus & montibus mundi reperitur, fame acerrima occupatus, ac proiice ipsi corpus regis, vt inde sibi alimentum habeat, & cum regem deuorarit, fac magnum ignem, in quem mitte lupum ad comburendum penitus, tum Rex iterum liberabitur: Cumque hoc ter factum fuerit, tum Leo superauit lupum, nec quicquam in eo amplius consumendum inueniet: Atque sic corpus nostrum principio nostri operis est idoneum.

Ac scias, hanc solam esse viam rectam ac legitimam ad corpora nostra purganda: Nam Leo se purificat sanguine lupi, ac sanguinis eius tinctura mirifice latatur tinctura Leonis: siquidem amborum illorum sanguis affinitate quædam propinquitatis inuicem coniunctus est: Cumque Leo satia-

satiatus sit, spiritus eius fortior factus est, quam prius, oculis eius splendore magno radiant, instar Solis: Ac intetior eius essentia plurimum valet ac utilis est ad omnia, ad quæ requiritur: Et cum ita præparatus fuerit, gratias ipsi agunt hominum filii grauissimis morbis caducis aliisq; affectibus vexati Decem illi virileprosi prosequuntur ipsum ac defuderant bibere de sanguine eius animæ, omnesque qui malo afficiuntur, gaudent penitus eius spiritu.

Nam quicunque ex hoc auro fonte bibit, sentit renovationem quandam suæ naturæ, mali ablationem, conformatiōnem sanguinis, corroborationem cordis ac perfectam sanitatem omnium membrorum siue interius, siue exterius in corpore compræhensorum. Omnes enim nervos & poros aperit, ut malum abigi ac bonum eius locum quiete obtinere possit.

Verum amicus meus diligētissime perspiciat, vt fons vi-tæ purus & clarus inueniatur: Non n. aquæ peregrinæ cum nostro fonte permisceri debet, ne abortus fiat, & ex salubri pisces serpens prorepat: Et si quoq; per media acrimoniam adiuncta fuerit, per quam corpus nostrum dissolutum sit, facit ut omne corrotuum abluitur: Nulla n. acrimonia utilis est ad prohibendos morbos internos: siquidē acre cum destructione penetret & ita plus morborum pariat: At noster fons sit absque omni veneno, quamuis venenum veneno pelli debeat.

Cum arbor quædam insalubres ac ingratos fert fructus, abscinditur circa truncū, atq; ei alia fructus species inseritur: tum germen se coniungit cum trunco, ita ut ex trunco & radice cū suo surculo bona arbor proueniat, quæ ad numerum sui insitoris salubres & placitos ferat fructus.

Sex loca peragrat rex in firmamento cœlesti at in-

septimo sedem suam figit: Nam palatum regium inhibita petibus aureis ornatum est: Si iam intelligis, quæ dico, tum hac clave primam seram aperuisti ac pessuli obstaculum remouisti: Quod si vero necdum lumen in his perspicis, nec vitrea perspicilla quicquam proderunt, nec oculi naturales adiuuabunt, ut ultimum reperias, quod in initio tibi defuit: Tum nec plura de hac clave dicam, quemadmodum Lucius Papirius me docuit.

II. CLAVIS.

IN aulis magnatum & potentium reperiuntur varia genera potus, quorum tamen vix ullum alteri odore, calore, ac sapore simile est: Nam preparatio illorum est multiplex nihilominus omnia bibuntur, cum singula ad suum usum ordinata & ad œconomiam necessaria sint.

Cum

Cum sol radios suos emittebat, perque nubes spargit, vulgo dicitur, solem attrahere aquas ac pluuias instare, idque si sepe contingat, secundum reddit annum.

Ad palatum pretiosissimum exaedificandum variis & diuersi opifices & mechanici manus suas adhibent & laborant, antequam ornatissimum ac perfectum palatum vocari possit: quod enim requiritur lapideum, ligneum fieri nequit.

Per quotidianos maris saeuentis cursus ac recursus, qui ex sympathia quadam superne ex cælorum influentia contingentes causantur, multæ magnæque diuinae terris accedunt: Nam quotiescumque reuertuntur, hominibus aliquid boni secum adferunt:

Virgo nuptum elocanda, prius varietate vestium pretiosissimarum splendide exornatur, ut sponso suo placeat, & sui inspectione amoris incendum in eo penitus excitet: Cum vero sponsa suo coniugi carnaliter copulanda est, diuersitas omnis vestium tollitur, nec quicquam sponsa retinet, nisi illud, quod sibi à Creatore in nativitate concessum est.

Eodem modo cum noster sponsus Apollo cum sponsa sua Diana nuptias celebratus est, prius quoque ipsis variis vestimenta præparantur, eorumque capita & corpora aquis optimè lauuntur, quas aquas tu per diuersos distillandi modos addiscere debes, cum sint valde inæquales, aliæ magnæ; aliæ exiguae; prout earum necessitas requirit, quemadmodum de variis potus generibus dixi: Ac scias, cum humiditas terræ ascendit & nebula eleuatur, in superiori parte congelatur, & sua grauitate deorsum cadit, qua ratione terræ ablata humiditas restituitur: idque terram reficit, nutrit & alit, ut folia & gramina inde enasci possint: Idcirco

Idcirco nonnullæ præparationes tuarum aquarum distilando sæpius repeti debent, vt id, quod à terra abstractum est, ipsi sæpiissime reddas, ac iterum abstrahas, velut Maris Eurypus terram sæpe relinquat ac rursum obtegit, donec ad certam metam perueniat.

Cum ita hoc modo Palatum Regis variis manuum officiis præparatum & exornatum fuerit, ac mare vitreum suum cursum absoluuerit, palatumq; bonis repleuerit, tum tuto Rex ingredi, suamque sedem inibi ponere poterit.

Verum, amice mi, notes hoc in primis, vt sponsus cum sua sponsa nudus cum nuda cōiungatur: ideoq; omnes res præparatæ ad vestium ornatum & pulchritudinem faciei spectantes iterum remoueri debent, quo nudi sepulchrum possideant, pro vt nudi nati sunt, ne eorum semen peregrini commixtione corrumpatur:

Pro conclusione huius sermonis dico tibi in omni veritate, quod preciosissima aqua, qua sponsi balneum fieri debet, ex duobus pugilibus (intellige, ex duabus contrariis materiis) prudenter magna cura cōficiatur, vt aduersarius vnuus alium propellat, adq; pugnā habiles fiant, ac brauium obtineant: Non enim utile est Aquilæ, nidum suum in alpibus ponere: Nam pulli eius præ frigore niuis in summitate montium morerentur:

Quod si vero aquilæ draconem frigidum, qui suam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terræ spēluncis prorepit, addas, ambosq; in infernalem sellā ponas, tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido draconem igneum spiritum volatile elicit, qui suo magno calore aquilæ penas comburet, ac sudorificum balneum excitabit, adeo vt nix in summis montibus colliquescat & aqua fiat, quo minerale balneum bene præparetur ac regi fortunam ac sanitatem tribuat.

III. CLA-

III. CLAVIS.

Per aquam ignis extingui & penitus tolli potest; Et si multum aquæ in exiguum fundatur ignem, tum ignis aquæ succumbere cogitur, ipsiq; Dominium victoriæ concedere: Ita & nostrum igneum sulfur per aquam ad artem præparatam superari & vinci debet, si modo post aquæ discessum ignea vita nostri sulfurei vaporis triumphare debeat & victoriam iterum obtainere: Nullus autem triumphus contingere in hoc proposito potest, nisi Rex aquæ suæ fortè vim & potentiam addiderit, eique sui coloris proprii clauem addicarit: vt per eam destruatur & inuisibilis fiat, verum hac vice eius visibilis forma redire debet, cum diminutione tamen simplicis suæ essentiæ ac emendatione sui status.

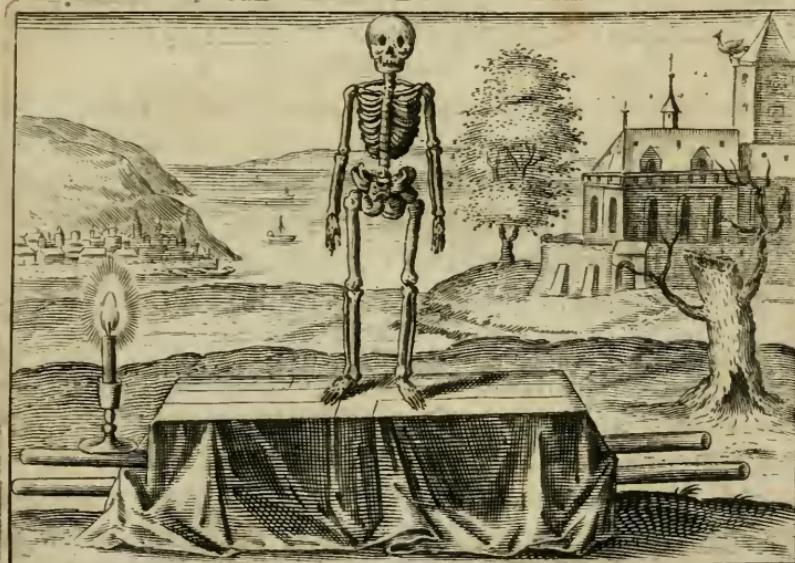
Pictor in albo flauum, & in flauo rubeum ac omnino purpureum colorem pingere potest: & quamuis omnes adhuc colores adsint, tamen vltimus in gradu suo summus, præualet: Idē in nostro magisterio contingere debet: cumque id factum, tum lumen omnis sapientiæ præ oculis habes, quod in tenebris splendet, licet non ardeat: Nam nostrum sulfur non vrit, & nihilominus longe lateq; emicat: nec quicquam colorat, nisi præparatum sit, suoque colore coloratum, quo & post colorare valeat imbecilla & imperfecta metalla: Non autem concessum est illi sulfuri colorare, nisi color iste cum magna perseverantia ipsi abdicatus sit: Nam imbecillus superare nequit, sed fortius obtinet Dominium in imbecillus, & debile cogitur robusto cedere; Idcirco pro hoc sermone conclusionem sequentem & sententiam retine, paruum ateri paruo subuenire nequit, nec opem præstare in operando, & res combustibilis alteram rem combustibilem defendere non potest, ne & ipsa comburatur: si itaq; defensor adesse debet, qui iuuamentū combustibili præstet, idq; defendat, tum defensor ipse plus potentia habebit, quam ille, cuius defensionem sibi sumit, ac imprimis ipse in sua substantia incombustibilis necessario existet: Ita & qui nostrum incombustibile sulfur omnium sapientum præparare velit, primo consyderet apud se, vt sulfur nostrum querat in eo, in quo incombustibile est, quod fieri nequit, nisi mare salsum corpus absorperit, ac iterum ex se reiecerit: Tum exaltes ipsum in suo gradu ut omnes cæli alias stellas claritate sua longe antecedat, inq; sua essentia adeo sanguine abundet, instar Pelicani, cum se in pectore vulnerarit, tum absq; defectione sui corporis, multos pullos educare & sanguine suo enutrire possit: Illa est Rosa nostrorum magistrorum, colore tyrio, & rubeus.

San-

Sanguis draconis, à multis descriptus, pallium quoq; purpureum summe foliatum in nostra arte, quo Regina salutis operitur, & quo omnia metalla egentia calore refici possunt:

Hoc pallium honorificum serues bene, vna cum astrali sale, quod cælestè hoc sulfur consequitur, ne aduersi quid illi accidat, & de volatilitate auis ipsi concedas, quantum sufficiat, tum gallus deuorabit vulpem, & post in aqua suffocabit, perque ignem resuscitatus à vulpe iterum deuorabitur, ut par pari referatur.

IV. CLAVIS.

OMnis caro ex terra exorta corrumpenda & in terram iterum redigenda erit, ceu prius terra fuit, tum sal terrenum dat nouam generationem per cælestem resuscitationem: Vbi enim prius terra non fuit, ibi resurrectio sequi nequit in nostro opere: Nam in terra est naturæ balsamum & sal illorum, qui inquisuerunt cognitionem omnium rerum..

In extremo iudicio mundi, per ignem mundus iudicabitur, vt quod prius à magistro ex nihilo factum, rursus per ignem redigatur in cinerem, ex quo cinere Phœnix tandem pullos suos producet: Nam in eiusmodi cinere latet verus & genuinus tartarus, qui solui debet, & post solutionem eius, sera fortissima conclavis regii aperiri potest.

Nouum cælum ac terra formabitur post combustionem, & nouus homo longe splendidius lucebit, quam ante in primo mundo vixit, qui clarificatus erit:

Cum cinis & arena per ignem bene murentur & excoquantur, tum vitrarius inde vitrum conficit, quod post in igne semper perdurat, & in colore pellucido lapidi simile nec cinere amplius agnoscitur, idque ignaro magnum mysterium est, experto autem nullo modo, quia ipsi per scientiam & crebram experientiam opificii rationem obtinet.

Ex lapidibus opifex quoque calcem vstione parat, vt utilis sit labori, antequam vero per ignem præparetur, lapis est, & non pro calce ad laborem adhiberi potest, per ignem vero lapis is maturatur, & ab igne gradum summe calidum acquirit, adeoq; potens fit, vt igneo calcis spiritu, si ad perfectionem suam perductus sit, vix quicquam comparari queat.

Quælibet res si in cineres comburatur, per artem de se præ-

præbet sal suum, quod si in eius anatomia sulfur & Mercurium separatim seruare possis, & suo sali iterum restituere, iuxta sufficientiam artis, tum iterum inde fieri poterit ignis beneficio id, quod ante eius destructionem seu anatomiam fuerat, quod prudentes huius mundi stultitiam vocant, proque nugis reputant, appellantes id nouum creatum, quod peccatori à Deo non concessum est, at nec ipsis intelligunt, quod creatum illud ante fuerat, & artifex saltem per semen naturæ augmentationem eius & magisterium comprobet.

Quicunque artifex cinerem non habet, nec sal ad nostram artem confidere potest, nam absque sale nostrum opus corporeum fieri nequit: coagulationem enim omnium rerum solummodo sal operatur.

Quemadmodum sal omnium rerum sustentaculum est, easque præ putredine conseruat, ita & sal nostrorum magistrorum, metalla tutatur, ne in nihilum ptorsus redigantur & corruptantur, quo minus inde aliquid iterum fiat, nisi forte Balsamus eorum intereat, & incorporatus salis spiritus è natura recedat, tum corpus esset omnino mortuum, & nihil cum fructu aliquo inde confici posset, quia spiritus metallici decessissent, & per naturalem sui interitum reliquissent habitationem nudam & vacuam, in quam nulla vita reducenda esset.

Nota autem hoc, artis studiose, quod sal ex cinere plurimum valeat, in que eo multæ virtutes lateant: veruntamen ipsum sal inutile est, nisi interius eius conuersum & exteriorius reductum sit. Nam solus est spiritus, qui dat vires & vitam: nudum corpus adhuc nihil præstat: si sciueris illum reperire, habebis sal Philosophorum, & oleum incombus-

*Quamuis sophorum plurimi
Me queritarint anxii,
Pauci tamen vires meas
Considerarunt abditas.*

V. CLAVIS.

Viuifica vis terræ omnia producit, quæ ex ea proueniunt, & quicunque dicit, terram esse vitæ expertem, veritati contrarium statuit. Nam mortuum viuo alteri nihil suppeditare potest, & incrementum apud mortuum deficit, quia spiritus vitæ auolauit: Idcirco spiritus est vita & anima

materiæ, qui in ea habitat, & à cælesti & sydereo inter-
stre operatur: Nam omnes herbæ, arbores & radices, at-
que omnia metalla & mineralia, vires suas, incrementum
& nutrimentum ex spiritu terræ recipiunt: quia spiritus
est vita, qui ab astris nutritur, & deinceps alimētum omni-
bus vegetabilibus concedit, & veluti mater factum in utero
abscondit & apud se enubit. Ita & terra mineralia, in eius
gremio submersa, per spiritum suum, superne acceptum,
fouer:

Quapropter terra per se vires illas non dat, sed viuificus
spiritus, qui in illa existit, & si terra suo destitueretur spiri-
tu, foret mortua, nec nutrimentum præberet amplius: si
quidem eius sulfuri aut pinguedini spiritus, qui vim viuifi-
cam conseruat & omnia crescentia per nutrimentum pro-
ducit, deficeret.

Duo spiritus contrari una cohabitare possunt, ac non
facile conueniunt: cum enim puluis pyrius incenditur,
duo illi spiritus, ex quibus puluis ille compositus est, cum
maximo crepitu & impetu ab invicem fugiunt, & volant
in auras, ut nemo dignoscere possit aut dicere quorsum
profugerint, aut quid fuerint, nisi ab experientia cogni-
tum fuisset, quales spiritus & in qua substantia extitif-
fent:

Ex quibus scias, mi studiose artis, vitam solummodo es-
se verum spiritum: atque ita omne quod vulgus ignarum
pro mortuo reputat, iterum in imperceptibilem, visibilem
& spiritualem vitam reducendum, inque ea conseruan-
dum fore, si modo vita cum vita operari debeat, qui spiri-
tus se pascunt & nutriunt cælesti, & sunt à cælesti, elemen-
tari & terrestri substantia procreati, quæ materia informis
appellatur.

Et quemadmodum ferrum suum habet magnetem, qui id mirifico & inuisibili amore allicit; ita & nostrum aurum quoque magnetem habet, qui magnes est prima materia magni lapidis, si hos meos sermones percipis, præ toto mundo diues & beatus es.

Adhuc vnam declarationem in hoc capite tibi exponam, cum homo in speculum inspicit, reflexio ipsius imaginem cauſatur, quæ ſi manibus attingatur, nihil palpabile ibidem inuenitur, niſi ſpeculum, in quod homo respexit, Ita etiam ex hac materia ſpiritus viſibilis educendus eſt, qui tamen impalpabilis eſt: Ille idem ſpiritus, inquam, eſt radix vita noſtrorum corporum, & Mercurius Philofororum, vnde liquorosa aqua paratur in noſtra arte, quam tu in ſua compositione iterum materiale efficere, & per certa media, ab infimo ad ſumimum gradum in perfectiſſimam medicinam reducere debeas: Nam noſtrum initium eſt obſeratum & palpabile corpus, medium ſpiritus fugitius, & aqua aurea abſque omni conuerſione, ex qua noſtri magiſtri vitam ſuam acceperunt, finis autem eſt fixiſſima medicina humanorum & metallicorum corporum, quam potius angelis, quā hominibus ſcire, conſeffum eſt, licet & eiusmoди homines talem adepti ſint, qui precibus ex corde profeſti eam à Deo impetrant, & erga iſpum & egenos homines grati ſunt.

Pro conclusione horum, dico certiſſime, quod labor vnuſ ex alio proueniat: nam noſtra materia in principio operis noſtri optime & ſumme purificata eſſe debet, deinde ſoluta & deſtructa, penitusque corrupta & in puluerem & cineres redacta: Cum id omne factum eſt, tum præpara inde ſpiritu volatiliem, album instar niuiſ, & aliud ſpiritu volatiliem, rubrum instar ſanguinis, qui duo ſpiritus tertium

tertium in se continent, & sunt tamen vnicus spiritus, suntque ii tres spiritus, qui vitam cōseruant & augent; eos coniunge, da ipfis, quicquid de cibo & potu naturaliter necessum sit, & contine eos in thalamo caloris vsquead perfectionem nativitatis: tum videbis & experieris, quid Creatōr & Natura tibi concederint. Et scias, me ore meo hucusque nullam patefactionem eiusmodi fecisse; ac Deus plus efficaciæ & mirabilitatis in natura posuit, quam multa hominum millia credere possint. Mihi autem sigillum impressum est, vt & alii post me mirabilia scribere valeant, quæ naturalia à Creatore concessa, at pro innaturalibus ab insipientibus habentur: Nam naturale primum suum initium à supernaturali sumit, & nihilominus omne simul nūl nisi naturale reperitur.

VI. CLAVIS.

Mas absque fæmina pro dimidiato habetur corpore, & fæmina absque viro similiter dimidii corporis vicem obtinet: nam singuli per se nullum fructum edere possunt: Cum vero coniugali fœdere coniuncti viuunt, corpus perfectum est, & per semen eorum augmentatio sequi potest:

Cum nimium seminis in agrum proiicitur, ager superfluitate laborat, ne maturus sequi possit fructus; si vero diminutius sit semen, fructus rariose & lolium eius loco succressit, quo nec sit utilitas villa consequentura.

Si quis conscientiam suam non peccato onerare velit invenundandis mercibus, proximo suo iustum mensuram præstet; atque vlnas & pondera legitima suppeditet, quo maledictionem fugiat, & apud pauperes sacrificium laudis paret.

In magnis aquis facile quis suffocari potest, & aquæ paruæ non difficulter calore solis exiccantur, vt nullius respectu sint.

Idecirco ad obtainendam optatam metam, certa mensura in commixtione philosophiae liquorosæ substantiæ, obseruanda erit, ne maius minorem portionem superet & oppressimat, quo generatio prohibeatur, & ne minus præ maiori nimis imbecillum sit, quo & æquale Dominum exercere possit: Nam pluviæ fructibus inutiles sunt, & siccitates nimiaæ nullam perfectionem veram producunt; Quocirca si Neptunus balneum suum legitimate præparauit, aquam permanentem bene ponderes, sedulaque cura consideres, ne quid nimis aut minus illi facias.

Duplex igneus mas uno candido cygno passi debet, qui inuicem se interiment, ac iterum ad vitam restituent: Et aer quatuor mundi partium tres quartas ignei viri inclusi occupabit, vt cantus cygnorum exaudiri possit, ad modos

vale-

valedicendi Musicos exprimendum. Tum assatus Cygnus cibus erit regi, & igneus rex iucundam vocem Reginæ valde amabit & præ magno amore amplectetur, sequentia satiabit, donec ambo euanscant, & in vnum corpus coaleant.

Vulgo dicitur, quod bini tertium superare & prosterne-re possint, præsertim si spatii satis sit malitiam suam exer-cendi; Ad hoc scias, ex vero fundamento, quod geminus ventus venire debeat, vulturnus dictus, ac deinde simplex, Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuose spirabunt, quorum motione cessante, ita ut ex aere facta sit aqua, audacter confides, quod ex spirituali corporale fiet, & quod numerus per quatuor anni partes, in quarto cælo, postquam septem planetæ imperium suum exercuerint, dominabitur, ac in insima habitatione palatii cursum suum perficiet, summumque examen expectabit, tumque bini illi emissi tertium superarunt & absumperunt.

In hoc ipso nostri magisterii scientia est pernecessaria: Nam diuisio & compositio ut recte fiant necesse est, si modo ars diuitias parere, ac bilanx non per inæqualia ponde-ra falsificari debeat; Estque hæc rupes nostræ intentionis, quod tu hoc caput per cælum artificiale, per aerem & terram, cum vera aqua & perceptibili igne, in positione legiti-mi ponderis absque ullo defectu, finire tenearis, veluti veretibi dixi.

VII. CLAVIS.

Naturalis calor conseruat vitam hominis: Nam si naturalis calor decesserit, vita finem sortitur:

Naturalis ignis, si temperate usurpetur, defendit præ frigore, superfluitas autem eius destructionem causatur: Non est necessarium solem corporaliter cum sua substantia attingere terram, verum sufficit, si à longinquo per radios, qui per reflexionem, cum in terram incident, fortiores fiunt, vim suam exerat: Nam per ista media satis habet efficaciam officium suum peragere, & per concoctionem omnia maturare: Per aeris enim distantiam radii solares in temperiem quandam adducuntur, ut ita ignis medio aeris, velut aer ignis medie operari queat:

Terra absque aqua nil producere potest, & vicissim aqua

qua absque terra nihil excitare: Quemadmodum iam terra & aqua una alterius ope indiget ad fructus generandos, ita nullo modo ignis aere & aer igne carere potest: Nam ignis absque aere vitam non habet, & aer absque igne calorem & siccitatem suam praestare nequit:

Vitis in ultima sua maturatione radiis & calore solis magis opus habet, quam in initio veris.. Etsi Sol in autumno operationem suam bene exerit, vitis succum suum melius. & fortius exhibere solet, quam si defectu caloris radii solares ipsi defuerint.

In hyeme vulgus omnia mortua esse existimat, quia frigus terram constringit, ne quid inde excrescere queat: quam primum vero ver se offert, ut frigus ascensione solis diminuat, omnia in vitam reuocantur, arbores & herbæ vegetant, & reptilia animalcula, quæ gelidam hyemem fugerant, ex speluncis & specubus terræ prorepunt, omnia vegetabilia nouum de se spargunt odorem, eorumque praestans operatio per pulchros, amabiles & varios florum colores indicatur: atque sic æstas operando procedit, vt ex eiusmodi florculis cuiuslibet generis fructus ferat, pro quibus merito Creatori, qui tali ordinationi metam per naturam praefixit, gratias agere debes.

Ita annus post annum operatur, donec mundus ab Architecto suo iterum destruatur, & illi, qui terram obsident, per glorificationem Dei exaltentur: tum omnis terrestris natura operari desinet, & cœlestis æterna eius vice habitabit..

Cum Sol in bruma procul à nobis cursum suum peragit, altam niuem liquefacere nequit, si vero proprius nobis in aestate accedat, aer ignitor & fortior fit, vt nix colliqueascens

in aquam decidat, seque destruat; Debile enim fortiori co-
dere cogitur, & fortius debili dominatur.

Ita quoque in hoc magisterio ignis regimen obseruari
debet, ne humidus liquor iusto citius exicetur, ac terra sa-
pientum nimis cito colliquefiat & soluatur; Alias ex pisci-
bus salubribus in aquis tuis scorpiones generares: Verū si
laboris tui verus dīrector esse desideras, tum sume spiritua-
lem aquam, cui spiritus in initio incumbebat, & conclude
ostium munitionis præ ea: Cælestis enim vrbs ab eo tem-
pore à terrestribus hostibus obsidebitur. Atq; cælum tuum
per tria munimenta & mænia fortiter custodiri debet, ne
aditus ullus, præterquam vnius, isque custodiis optime mu-
nitus sit; Tum, ubi omnia illa perfecta sunt, incende lumen
sapientiæ, & quære eo Grossum deperditum, tantum illu-
minationis da, quantum sufficiat; Nam scias, quod repti-
lia animantia & vermes in terra frigida & humida moren-
tur, ratione suæ qualitatis: Hominis autem habitatio est
supra terram in temperata & complexa proprietate ordi-
nata: Angelici vero spiritus cum non habeant terrestre, sed
Angelicum corpus, nec carni peccatis pollutæ, ut homo,
sint obnoxii, superiori ponuntur gradu, vt ignem & frigus
pariter in suprema & infima regione, absque ullo impedi-
mento tolerare possint. Et postquam homo clarificatus fu-
erit, cælestibus spiritibus in hoc æquabitur: Deus autem
cælum & terram gubernat & operatur omnia in omnibus.
Quod si nostræ animæ recte prospicimus, tum & nos deni-
que filii & hæredes Dei efficiemur, ad id peragendum, quod
iam nobis impossibile, verum hoc fieri nequit, nisi omnis a-
qua exicetur, & cælum & terra cum cunctis homini-
bus per ignem iudicentur.

VIII. CLAVIS.

OMnis caro siue humana, siue animalium sui augmentationem aut propagationem nullam producere potest, nisi id fiat principio per putrefactionem: semen quoque agri & omne, quod vegetabilibus subiectum est & appropriatum, augmentari nequit, nisi putrefactione: Multa insuper animalcula & vermes vita donantur, ita ut ex mera putrefactione viuificam vim & operationem consequantur, quod præ omnibus miraculis merito ut miraculum agnoscendum erit, verum natura hoc ipsum concessit, cum eiusmodi viuifica augmentatio & inspiratio vita ut plurimum in terra reperiatur, & per alia elementa spirituali semine ea ratione exitetur..

Hoc

Hoc exemplis demonstrandum, nouit vxor ruricola & optime: Nam gallinam nullam ad rem familiarem educare potest, nisi id fiat putrefactione oui, ex quo pullus generatur.

Sipanis in mel incidat, in eo nascuntur formicæ, quod quoque singulare naturæ miraculum est præ alijs. Agricola animaduertit etiam, quod ex putrida carne vermiculi orientur in hominibus, equis, aliorumque animalium corporibus, quemadmodum etiam in nucibus, pomis, pyris, & eiusmodi araneæ, vermes, & si quid præterea sit, ac quis varia genera & species vermium enumerare potest, quæ ex sola putrefactione procedunt.

In herbis idem videre est, quod diuersa herbarum genera, ut vrticæ & eiusmodi plura in iis proueniant locis, ut herba talis nunquam creuit, aut semen eius decidit: solummodo ex putrefactione, causa eius est, quod terra ad istos fructus iis locis sit disposita & quasi imprægnata, quod à proprietate syderei ipsi superne influxit: ut ita semen spiritualiter in ea produixerit: quod semen in terra se ipsum putrefecit & per operationem & adiumentum elementorum, corporalem materiam generauit, secundum speciem naturæ: Ita astra una cum Elementis possunt nouum aliquod sperma excitare, quod nunquam ante fuerat: & postea per succendentem putrefactionem augmentari poterit: Homini autem tantum non est concessum, ut nouum sperma excitet: Nam operatio elementorum & syderum essentia non est in eius potestate adformandum: Ita & crescunt varia genera herbarum saltem ex putrefactione, quia vero agriculticola hæc pro consuetis habet, nec amplius considerat, nec causam eius scientiæ sibi imaginari potest, apud vulgum consuetudinis vicem obtinet: Tu autem, cui plura, quam

quam vulgari alicui, scire conueniat, sermones & sententias ampliores percipiendo, causas & fundamenta additicas, per quod ex quo viuificatio resuscitationis & generationis ex eiusmodi putrefactione proueniat: non cognoscendo id ut consuetudinē, sed ut naturæ indagator: Cum in summa omnis vita per putrefactionem oriatur & causetur:

Quodlibet elementum per se habet suam corruptiōnem & vicissim generationem: Nam artis cupidus huius certior factus sit, & ex superabundante fundamento cognoscat, in vno quoque Elemento cætera tria delitescere: Nam aer habet ignem, aquam & terram in sese, quod incredibile videri posset, cum tamen sit ipsa veritas. Ita & ignis, aerem aquam & terram in se continet, alias nihil generaret. Et aqua particeps est terræ, aeris & ignis, alias nihil sequi posset in generatione, non considerato eo, quod quodlibet Elementum seorsim sit, cum ea nihilominus permixta sint: Hoc per distillationem in separatione Elementorum omne reperitur.

Et ut hoc tibi per legitimam probam ostendam ne ignarus dicas, mea prolata esse, mera verba & neutiquam vera, prædico tibi, cui naturæ separatio indaganda conuenit & Elementorum diuisio cognoscenda proposita est, quod in distillatione terræ, primo aer omnium facilime transit, post quem continuatione certa, aquæ Elementum præcedit: Ignis in aere latet, quia vterque sunt spiritualis essentiæ, & se invicem mirabiliter amant, Terra in fundo remanet, in qua est sal preciositatis.

In distillatione aquæ, aer & ignis primo progreditur, post aqua & corpus terræ in fundo manet. Elementum ignis, si inuisibilem substantiam redigatur per extractio-

nem ignis, aquæ & terræ quodlibet per se elici potest: simili literæ in reliquis tribus Elementis habitat: Nullum enim eorum aere carere potest: Terra nihil est, nec quicquam producere potest absque aere, ignis non ardet, nec habet vitam absque aere, Aqua nullum fructum generare potest sine aere: Porro nec aer quicquam consumere nechumiditatem exicare potest, nisi id fiat calore naturali: Cum itaq; ferver & calor in aere reperiatur, Elementum ignis utique in aere erit: Nam omne quod calidum & siccum igneæ substantiæ additum est: quo circa unum Elementum altero carere nequit, sed commixtio quatuor Elementorum semper in generatione omnium rerum inuenitur: & quod contrarium statuit, nullo modo arcanæ naturæ intelligit, nec eorum proprietates indagavit:

Nam scire te oportet, si quid per putrefactionem nasci debeat, ut hoc modo eveniat, necesse est: Terra per occultam & inclusam humiditatem in corruptionem aut destructionem quandam reducitur, quod est initium putrefactionis: nam absque humiditate, ut pote Elemento aquæ, nulla vera putrefactio fieri potest: si iam generatio quædam ex putrefactione consequistur, per calidam proprietatem ceu Elementum ignis, necessarium est ut accendatur & educatur: Nam sine naturali calore nullus ortus fieri potest: quod si generatum viuificum flatum & motum assūmere debeat, absque aere id accidere nequit: si enim aer ad hoc non una operaretur, suumque munus extiteret, tum primum compositum & substantia, vnde generatio procederet, in se se suffocaretur & interiret, propter aeris defecum: Quapropter clare reperitur, & fundamentaliter demonstratur, nullum perfecte generatum quatuor Elementorum

torum ministerio destitui posse, & quod semper vnum Elementum in alio suam operationem & vitam ostendat, atque ita per putrefactionem manifestet: Nam absque illa hoc tempore & in posterum nihil in lucem editur: & quod id verum sit, nempe quod ad quamcumque viuam & perfectam generationem & resuscitationem omnia quatuor Elementa necessaria sint, scito, quod cum Adam primus homo ex terra gleba à summo Creatore formatus esset, nondum sese exercitat vitæ alicuius perceptibilis motus, donec ipsi Deus spiritum inspiraret: tum terræ gleba viuifica vi donabatur; In terra erat sal, id est corpus aer inspiratus erat Mercurius, Spiritus; per hanc inspirationem dabat ipsi aer genuinum & temperatum calorem, qui erat sulphur, id est Ignis, Tum mouebat sese & manifestabat Adam tali motu, quod ipsi anima viuifica infusa esset. Nam ignis sine aere esse nequit, & vicissim nullus aer absque igne: Aqua terra erat incorporata, cum necessario simul, si modo vita sequidebeat, in æquali mixtione concordantia, existant.

Ita Adam primo ex terra, aqua, aere & igne, ex anima, spiritu & corpore, ac denique ex Mercurio, sulfure & sale, eductus, compositus & generatus est.

Eodem modo Eua prima fæmina, omnium nostrum mater, eorundem est particeps: cum ipsa ex Adamo prognata sit: Atque ita Eua ex Adamo orta & ædificata est, quod bene notes: Et vt iterum ad putrefactionem redeam, inquisitor magisterii & deditus Philosophiæ sciat, quod pari ratione nullum metallicum semen operari possit, aut sese augmentare, nisi hoc semē metallicum per sese so-

Iummodo absque vlla peregrini additione aut permixtione ad perfectam putrefactionem redactum sit: quemadmodum null a vegetabilium & animalium semina, vt declaratum & dictum est, absque putrefactione augmentacionem producere possunt: Ita & intellige de metallis, quæ putrefactio beneficio Elementorum perfectam suam operationem consequi debet, non quod Elementa sint ipsum semen, vt ante satis patefactum est, sed quod metallicum semen, quod per cælestem, sydeream & elementarem essentiam exortum & in corporeum quid deductum est, per Elementa porro in talem putrefactionem & corruptionem promouendum sit.

Nota etiam hoc, quod vinum spiritum volatilem habeat apud se: Nam in eius distillatione spiritus primo procedit, & phlegma post: quam primum vero per diuturnorem calorem in acetum reducatur, spiritus eius non adeo volatilest, vt prius; Nam in distillatione aceti primo aqua seu aquositas exit, & spiritus ultimo: Et quamvis eadem materia sit præ oculis, quæ prius in vase fuerat, attamen longe aliam proprietatem habet, cum non amplius vinum, sed per putrefactionem caloris continui transmutatum & acetum factum sit: Et omne, quod cum vino, aut eius spiritu extrahitur & circulatur, longe aliam habet proprietatem & operationem, quam illud, quod cum aceto elicetur: Nam si vitrum Antimonii cum vino aut spiritu vini extrahatur, multas prouocat sedes, ac vomitiones: cum sit adhuc venenum, & eius venenositas nondum sit deleta aut extinta, si vero vitrum Antimonii cum bono distillato a ceto extrahatur, pulchram dat extractionem alti coloris; Tum aceto per balneum Mariæ abstracto, & flavo puluere, qui remanet per repetitas distillationes aquæ communis, bene

bene abluto, vt omnis acetositas, recedat, dulcis habetur puluis, qui nullas sedes amplius concitet, sed pulcherrima medicina sit ad vtendum, quæ multum præstet cum admiratione, & merito miraculum Medicinæ haberri debeat.

Hic puluis mirabilis resoluitur loco humido in liquorem, qui absque omni dolore in Chirurgia multum quoq; præstet, de quo satis.

Atque hoc præcipuum caput est pro conclusione huius sermonis notandum: cælestis creatura generata, cuius vita per astra conseruatur, & per quatuor Elementa nutritur, interire debet, atque post putrefieri; quod si fiat, astra per Elementorum Media, quibus id incumbit, corpora putrefacta rursum vita donabunt, vt iterum cælestè quid, quod in suprema firmamenti regione habitationem suam habebit, inde fiat: si id perfectum sit, videbis, quod terrestre à cælesti cum corpore & vita assumptum, & ter-

restre corpus in cælestem substantiam
reductum sit.

IX. CLAVIS.

SVmmus planetarum cælestium Saturnus vocatus in magisterio nostro vilissimæ autoritatis est: nihilominus præcipua est clavis totius artis, at in illo gradu positus, & minima existimationis in arte nostra habetur, quamvis etiam per celerem volatum in supremam luminitatem supra omnia luminaria se eleuatur, attamen pennatum eius refectione ad insinuam omnium illuminationem reducendus & per corruptionem in emendationem promouendus erit, quo nigrum in album, & album in rubrum commutetur, ac per cursum totius mundi colorum cæteri quoque planetæ transeant, usque ad superabundantem Regis triumphantis proprium colorem: Atque sic dico, etiam si Saturnus

turnus prætoto mundo vilissimus videatur, tamen eam vim & efficaciam in se habet, quod si preciosa eius essentia, quæ est extra modum insensibilis frigiditas, incurrens, igneum corpus metallicum reducatur, ei currens viuacitas ad mihi possit, adque tale tractabile corpus redigi, quale Saturnus ipse est, verum longe maioris constantiæ: quæ permutatio ex Mercurio, sulfure & sale suam originem, principiū & finem sortitur. Hoc multis difficile intellectu videbitur, pro ut est, verum cum materia sit vilis, oportet ut intellectus sit acutus & altus, quo inæquales status in mundo maneant ad Dominos à seruis discernendos.

Ex Saturno multiplices colores proueniunt: qui per preparationem & aitem conficiuntur, ut niger, cinerius, albus, stauus, & rubeus, & præter hos qui mixti hinc eriuntur colores. Ita & materia omnium sapientum variis colores pertransibit, antequam magnus ille lapis ad certam perfectionis metam exaltetur: Nam quotiescumque Igni noua porta intromissionis aperiatur, toties hinc noua forma & species vestium pro præmio conceditur, donec egenus ipse diuitias acquirat, & alterius mutuo dato non indigeat:

Cum generofa Venus regnum suum possidet, & pro consuetudine aulæ Regiæ officia rite distribuit, appareat magnifico splendore ac Musica ipsi speciosum vexillum, rubei coloris, præfert, in quo pieta est Charitas vestibus viridibus pulcherrima, aulæque eius Saturnus magister præfectus est, qui cum officium suum peragit, Astronomia enim grum vexillum præfert, in quo Fides depicta cernitur flavo & rubeo vestitu,

Iupiter cum suo sceptro munus Marescalli obit, eique Rhetorica vexillum cineritii coloris gestat, cui Spes coloribus splendididis ornatissima appieta est.

Mars res bellicas omnes calet & imperium gerit igneo quodam æstu; ac Geometria ipsi prætendit velum sanguineum, quo Fortitudo rubeo panno vestita visitur: Mercurius vices Cancellarii tenet, eique Arithmetica vexillum omnium colorum præfert, cui Temperantia appieta est coloribus mirificis.

Sole est vicarius Regni, & Grammatica ei flagrum vexillum præfert, in quo Iustitia depieta est aureo vestitu: qui vicarius, etsi in suo regno plus potestatis habeat, tamen Venus Regina ipsum splendore suo superabundantissimo excœcauit & vicit.

Luna quoque tum apparet, & Dialectica ipsi argenteum & splendens velum præfert, cui prudētia cœlestino colore appieta fuit: Ac quoniam Lunæ maritus mortuus sit, officium ipsa ad se transtulit, ne in posterum Reginam Venrem dominari permittat: Nam rationes æconomiae gratia cum ea contraxit, tum Cancellarius ipsi subueniet, ut nouum imperium instituatur, atque ipsi ambo in Reginam dominantur, intellige, quod unus Planeta alium de sua dominatione, officio, possessione & potentia depellere & remouere debeat, donec optimi illorum summum occupet imperium, cumque optimo firmissimoque colore primæ suæ matri appropriato, ex nativa constantia, amore & consanguinitate victoram obtineant: Nam antiquus mundus transiit, & nouus eius vice acquisitus est, ac planeta unus alium spiritualiter consumpsit, ut saltem fortissimi aliorum nutrimento remanferint, duo actres per unum solum superati.

Pro vltima conclusione ex omnibus hisce percipias,
quod producere debeas cælestem libram, arietem, taurum,
cancrum, scorpium, & capricornum; ab altera partelibræ
ponas geminos, sagittarium, aquarium, pisces, & virg-
inem, tum fac vt aureus leo virginis in gremium insiliat, atq;
sic illa pars libræ superabit, atque alteri parti in pondere
præualebit: sine tum vt duodecim signa cæli cum pleiadi-
bus in oppositum proueniant, atq; sic post omnium mun-
di colorum absolutionem denique coniunctio & vnitio
fiet, vt maximum in minimum, & minimum in maximum
coincidat.

*Sistaret totius mundi natura
Solummodo in una figura
Nec per artem aliud quid fieret,
Nil mirum tum reperi retur orbe,
Nec natura esset demonstranda,
Pro quo Deus sit summe laudandus.*

X. CLAVIS.

IN nostro lapide per me, & longe ante me elaborato, continentur omnia Elementa, omnes minerales & metallicæ formæ, imo omnes qualitates & proprietates totius mundi: Nam in eo reperiri debet maximus & fortissimus calor: si quidem per eius magnum internum ignem frigidum Saturni corpus calefcit, atque ea incensione in optimum aurum commutatur: In ipso quoque offendi debet maximum frigus, cum eius coniunctione feruidior Veneris gradus temperetur, ac viuus Mercurius coaguletur, atque paratione sui induratione in optimum, fixum aurum vertatur: causa eius est, quod omnes hæ proprietates materiæ nostræ magni lapidis per naturam infusæ sint, que proprietates

tates per gradus ignis excoquuntur & maturantur, donec summam perfectionem acceperint, quod prius fieri nequit, quam Mons Ætna in Sicilia ab incendio suo extinctus sit, ac nullum frigus amplius in summis montibus hyperboreis reperiatur, qui locus etiam Filistum dici potest.

Omnis arborei fructus si ante maturationem decerpantur, inutiles sunt & præcoces, nec iis commode utilicet: sic nisi figulus sua opera per ignem satis vrat & excoquat, vsui inidonea sunt, quia non satis ab igne maturata existunt.

Ita & circa nostrum Elixir respiciendum & diligenter considerandum est, quo iustum ipsi tempus tribuatur, nec ante illud ipsius bonitati quid detrahatur, ne falsitatis nomine incusari, ac pro indigno æstimari possit: Nam si flores decerpantur facile innotescit, nullum fructum hinc crescere posse: Idcirco festinatio non conuenit magisterio: Nam qui nimis festinat, raro quicquam boni in hac arte præstat, sed festinando plus corruptitur, quam perficitur.

Quapropter veritatis inquisitor ne desyderio nimio se seduci patiatur, ante tempus quid eximere ac decerpe, ne pomum ipsi excidat, & nil, quam caulis in manu relinquitur: Nam in veritate, si lapis noster non sat maturetur, nec quid maturum operari poterit.

In balneo materia soluitur & per putrefactionem vniatur: In cinere flores producit: per arenam omnes superfluæ humiditates exiccantur: Flamma vero ignis viua profert exactam maturationem cum fixitate: non

quod Balneo Mariæ, simo equino, cinere & arena successi-
ue opus sit aut vtendum, sed vt gradus & ignis regimen ea
ratione perficiantur: Nam lapis fit in furno vacuo, triplicis
munitionis, firmiter obseratus, inclusus, continuo igne
coctus, donec omnes nebulæ & vapores euanescent, ac ve-
stis honorum cum splendore maximo appareat, & in uno
loco, infimi cæli, commoretur & in cursu sistatur, cumque
brachia Regis sursum eleuari iam nequeunt, dominium
mundi occupatum est: Nam Rex æternæ fixitatis factus
est, nullum ipsi periculum in posterum nocebit: Cum in-
superabilis euaserit: Ad hæc dico hoc modo: Cum tua ter-
ra in propria sua aqua soluta fuerit, exicca aqua per ignem
debitum omnino, atque tum aer nouam vitam inspirabit
& cum hæc vita incorporata fuerit, habebis materiam,
quam merito nihil aliud habere potest, quam ma-
gnus lapis mundi, qui humana & metallica corpora
penetrat, vt spiritus, estque vniuersalis medicina absque
defectu: Nam expellit malum, & conseruat bonum, estque
emendatio, vt malum cum bono corrigatur: Color eius à
pellucido rubore declinat ad purpureum, à rubini ad Gra-
nati colorem, & in pondere est potens & grauissimus.

Quicunque hunc lapidem adeptus fuerit, summo Crea-
tori omnis creaturæ gratias agat, pro eiusmodi cælesti bal-
samo, eumque oret pro se suoque proximo, vt eo vtatur ad
temporalis huius vitæ sustentationem, in hac miseriarum
valle, & in altero mundo posthac æterna beatitudine frua-
tur.

Deus pro inenarrabili suo dono ac gratia summe sit ce-
lebrandus in secula, Amen.

XI. CLAVIS.

Vndeclimam clauem de augmentatione nostri magni
lapidis tibi per parabolam proferam & patefaciam hoc
modo.

Habitabat versus orientem Eques Auratus , Orpheus
appellatus, qui diuiniis valde abundabat & omnibus bonis
excellebat ; Hic propriam suam ac germanam sororem,
Euridicem, in uxorem elegerat & duxerat ; Cum vero nul-
lam prolem ex ea susciperet, idque peccatis imputaret,
quod sororem pro coniuge haberet, assiduis precib. apud
Deum summum contendit, ac votis institit, ut sibi gratiam
impertiretur, orationique suæ locum concederet.

Cumque aliquando somno profundo obrutus & sepul-
tus esset, per somnium quidam vir alatus, Phæbus vocatus,

ad ipsum accedens, pedes eius, qui valde calebant, tetigit, & dixit: Postquam tu nobilis Heros multa regna & provincias, multaque oppida & regiones perlustraris, ac in vasto orcano multa pericula pertuleris, in bello tantum extantlaris ut in equestrem ordinem adscitus fueris, præque omnibus id dignitatis merueris, cuin in duellis & torneamentis multas hastas fregeris, ac s̄xpe numero gratiam à venerabili gyneco obtinueris, hinc pater in celo mihi in mandatis dedit, ut tibi indicarem, quod preces tuę locum apud se se inuenierint: Idcirco sumere debes sanguinem ex tuo dextro latere, & sanguinem ex sinistro lateret uxoris, atque sanguinem, qui patri ac matri tuę in ipso corde occultus fuit, naturali iure saltem duplex, & nihilominus unus sanguis: Hos coniunge simul, & fac iterum, ut ingrediantur globum septem magistrorum sapientie, nude conclusum genitus potentissimus nutritur sua carne, & reficitur suo sanguine honoris, quod si hoc rite feceris, numerosam prolem & hæredes de tuo corpore genitos relinques: verum scias, quod ultimum semen in octaua temporis mutatione, velut tuum primum semen, ex quo ab initio factus es, cursum suum absoluat: si hoc s̄epius facias, ac semper de novo incipias, videbis natos natorum, quod magnus mundus ex generatione minoris penitus repleatur, quod Creatoris cæleste regnum abundanter possideriqueat.

Cum hoc finitum erat, Phæbus iterum auolauit, & eques ille ex somno excitatus è letto surrexit, cumque hec omnia, ut imperata erant, prosequeretur, non solum in omni suo proposito bonum successum experiebatur, sed Deus etiam ipsi eiusque coniugi liberos multos largiebatur, qui porro per sui Patris testamentum memorabile nomen possederunt, & honos equestris dignitatis apud eam familiam cum diuitiis continue perdurauit.

Quod

Quod si nunc doctrinæ fili, circumspectus es, non indiges interpretatione alia, si vero intellectus tibi defuerint, ne mihi hoc imputes, at tuæ imperitiæ: Nam prohibitum mihi est, hanc seram aperire amplius, id obseruare tenet, eique morem gerere: Cui vero Omnipotens concedere velit, illi satis perspicuo & clare scriptum est, atque etiam clarissimus, quam sit credibile: Nam totum actum figurate & pro more Philosophico descripsi, quemadmodum & antecessores mei fecerunt, atque etiam iis clarissimus; Nihil enim occultaui; Quod si glaucomam ab oculis remoueris, repieres illud, quod multi quæsivierunt & pauci inuenierunt:

Nam materia penitus suo nomine expressa & principium, ut & medium cum fine indicatum est.

XII. CLA-

XII. CLAVIS.

PUgil, qui gladio suo nescit vti, ei nec vtilis est: Nam exercitium vtilitatis eius non vere didicit: Cum alius, qui gladii magis callet vsum, quam ille, contra eum in pugnam descendit, inidoneus ab alio male mulctatur: Qui vero palestrae magisterium probe perceperit, brauio potitur.

Ita qui tinteturam quandam ex Dei omnipotentis gratia consecutus est, & nescit eam in vsum producere, illi eodem modo accedit, quemadmodum de pugili narratum est, qui gladio suo nequaquam vti nouit: Cum vero hanc duodecima & vltima mearum clauium ad libri mei absolutionem habeatur, non ego te vteriori parabolico aut figurato sermone detinebo, sed absque omni defectu hanc clauem

tin-

tincturæ absolutissimo & vero processu aperiam, ideoque meæ doctrinæ, ut sequitur, sis attentus:

Cum medicina & lapis omnium sapientum ex vero late virginis factus & perfecte præparatus sit, sume eius vnam partem, optimi & purissimi auri per Antimonium fusi & purgati, partes tres, idque redige in lamellas tenuissimas, quoad possibile sit, mitte has simul in tigillum, in quo metalla liquefieri solent, primo da ignem lentum per duodecim horas, deinde in liquefactione stet tres dies ac noctes continue; tum purgatum aurum ac lapis mera medicina facta sunt, subtilissimæ, spiritualis & penetrantis proprietatis: Nam absque fermento auri lapis operari nequit aut vim tingendi exerere: Nimis enim subtilis est ac penetrabilis, si vero cum sui simili fermento fermentetur & coniungatur, tum Tinctura præparata ingressum accepit in alia operandi: Accipe deinde fermenti præparati partem vnam, in mille partes liquefacti metalli si tingere velis, tum scias per summam veritatem ac fidem, quod solum illud in bonum & fixum aurum permutabitur: Nam corpus vnum apprehendit aliud, licet non sibi simile sit, nihilominus per vim & potentiam ipsi adiunctam, cogitur eidem assimilari, cum simile à simili originem ducat.

Quicunque hoc vt tur medio, illi patet et omnis certitudo, vestibula palatii in fine exitum suum habent, atque haec subtilitas nulli creaturæ comparanda est; Nam omnia in omnibus, pro vt naturali modo & origine in hoc mundo sub sole fieri potest, possidet.

O principium ptimi principii respice finem,

O finis vltimi finis intuere principium.

Et medium vobis commendatum sit fideliter, tum Deus Pater, filius & Spiritus sanctus vobis dabit, quicquid spiritu, anima & corpore requisitum habeatis. I DE

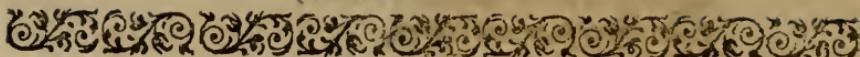
DE PRIMA MATERIA Lapidis Philosophici.

Lapis inuenitur, qui non carus est,
 Ex quo extrahitur volatilis ignis,
 Vnde lapis ipse factus est,
 Ex albo & rubeo compositus,
 Est lapis, attamen haud lapis,
 In ipso solum natura operatur,
 Qui fons ex eo profuit,
 Fixum patrem suum submergit,
 Absorbens illum cum corpore vitaque
 Donec reddatur illi anima,
 Et mater volatilis ipsi similis.
 Fiat in suo regno,
 Ipse quidem virtute & potentia
 Accepit maiorarobora,
 Solem atate superat
 Mater sua volatilis preparata,
 Per vulcanum sic est antea
 Pater ex spiritu editus.
 Corpus, anima & spiritus in duobus existit,
 Ex quibus totares procedit:
 Procedit ex uno & est res una,
 Volatile & fixum simul colliga,
 Sunt duo & tria, & saltem unum.
 Si non intelligis, nihil obtines:
 Adam in balneo residebat,
 In quo Venus sui similem reperiebat.

Quod

Quod preparauerat senex Draco,
 Cum vires suas amitteret,
 Nilest, inquit Philosophus,
 Quam geminus Mercurius.
 Nil amplius dicam, nominatum est.
 Beatus, qui vere percepit,
 Queras in eo, nec defatigeris,
 Exitus acta probat.

B R E V I S A P P E N D I X E T
perspicua repetitio aut iteratio.

F Ratis Basilii Valentini, Benedictini ordinis, in librum suum de magno lapide antiquissimorum.

Ego Basilius Valentinus, Frater Benedictini ordinis, libellum quendam iam ante scripsi, & velut antiqui, more Philosophico patefeci, quomodo thesaurus antiquissimus acquiri debeat, quo veri sapientes vitam suam in longius eum protraxerunt.

Et quamuis pro ut conscientia mea coram Summo in celis attestari debet, cui omnia arcana in abdito sunt manifesta, nihil falsi scripsierim, sed veritatem ipsam exposuerim, ita ut intelligentes nullo amplius lumine egerent, (Nam Theorica mea ipsis prescripta, quæ per practicam duodecim clavium confirmata & approbata est, satis superque esset) nihilominus inquietudo insomniorum me eo adegit, per varias cogitationes, ut prescriptum meum libellum per breuiorem viam demonstrandum mihi sumerem, atq; hoc quasi medio incensum lumen purgarem, quo quilibet amator quæsitæ sapientiæ eo plus splendoris & claritatis ad desyderium suum complendum habeat: Et quamuis multi existimabunt, nimisclare apertum esse, atque ideo multorum peccatorum onera in me recepisse, quilibet tamen sciat, quod illis, qui duræceruicis sunt, satis difficile erit, inuenire hoc, quod querunt: Electis vero clarum a facile: Quapropter, mi veritatis sectator auscultameæ orationi, tum veram viam ad artem inuenies.

Nihil

Nihil autem amplius scripsi, nisi quod post mortem meam ac resuscitationem carnis meæ ipse attestari velim.

Breuiorem vero viam ex consequenti narratione fideliter & simpliciter percipies: Mei enim sermones in simplicitate & nullis verborum phaleris fundantur.

Mentionem feci & indicaui, quod omnes res ex tribus essentiis factæ & compositæ sint, nempe ex Mercurio, sulfore & sale, idque verum est, quod docui.

Adhoc autem scias, quod lapis conficiatur ex uno, duobus, tribus, quatuor & quinque: Ex quinque, hoc est, quinta essentia suæ substantiæ: Ex quatuor, quibus intelliguntur quatuor Elementa: Ex tribus, ea sunt tria principia rerum: Ex duobus, Namque est duplex Mercurialis substantia: Ex uno: id est Ens primum omnium rerum, quod ex verbo primæ creationis, fiat, profluxit.

Multi vero animo ancipites ex omnibus his sermonibus fieri possent, ad fundamentum habendum & intelligentiam perceptionis consequendæ: ideoque primo breuissime dicam de Mercurio, secundo de sulfure, tertio de sale: Nam hæ sunt essentiæ nostræ materiæ lapidis.

In initio scias, quod nullum argentum viuum vulgi sit vtile, sed nostrum argentum viuum sit ex optimo metallo per artem spagyricam, purum, subtile, clarum, splendens, instar fonticuli, pellucidum, modo Cristalli, absque vlla sorditie: Hinc fac aquam siue oleum incombustibile: Nam Mercurius principio fuit aqua, velut omnes sapientes meæ huic sententiæ & doctrinæ astipulantur.

In hoc oleo Mercurii solue proprium Mercurium, ex quo ipsa aqua facta sit, & præcipita eundem Mercurium cum proprio suo oleo, tum habetur duplex Mercurialis

Substantia: scias autem, quod aurum tuum prius in singula-
ri quadam aqua, secunda mea clave expressa, post sui puri-
ficationem primæ clavis, solui & in calcem subtilem redu-
ci debeat, veluti in quarta clave, habetur, atque tum eius
modi calx per spiritum salis sublimetur ac iterum præcipi-
tetur perque reuerberationem in subtilem puluerem redi-
gatur; tum proprium eius sulfur in suam substantiam faci-
lius ingredi poterit, cumque ea amicari: Nam mirabiliter
se inuicem diligunt: Atque sic habes duas substantias in v-
no, & vocatur Mercurius sapientum, & est saltem vnicæ
substantia, id est primum fermentum.

Nunc sequitur de sulfure.

Mercurium tuum queras in simili metallo: Deinde, cum metallum per purificationem & destructionem prioris &
& reuerberationem, absque ullo corrosione scias e corpore
suo elicere; quæ media tacitis annotavi, in tertia quoque
clave commemoravi: Illum Mercurium post hæc solues-
in proprio suo sanguine, ex quo ante eius fixionem ipse fa-
ctus est, secundum pondus suum in sexta clave indicatum,
tum verum leonem sanguine viridis leonis nutriuisti & sol-
uisti: Nam fixus sanguis rubei leonis factus est ex non fixo
sanguine viridis leonis, ideoque sunt vnius naturæ; & non
fixus sanguis volatilem iterum facit fixum, ac fixusque vi-
cissim volatilem fixat, pro ut ante eius solutionem fuerat:
Deinde in leni calore simul fove, donec q̄ totum solutum
sit, tum habes secundum fermentum, sulfur fixum cum
non fixo nutriendo, vt omnes Philosophi tecum testan-
tur: Hoc postea spiritu vini sublimatur rubeum instar san-
guinis, & vocatur aurum potabile, in quo nulla reductio a-
licuius corporis reperitur.

*De sale Philosophorum.**Sententiam quoque meam dabo.*

Sal facit fixum & volatile, pro ut in suum statum ordinatur & præparatur. Nam spiritus ex sale tartari, si per se absque additione extrahatur, per resolutionem & putrefactionem, omnia metalla volatilia efficit, eaque resoluit in verum Mercurium viuum seu currentem: ut practicæ mez doctrinæ habent.

Sal tartari per se figit firmissime, præsertim: si feroe calcis viuæ illi incorporetur: Vtraque enim hæc figendi singularem gradum obtinent:

Ita & sal vegetabile vini & figit & volatile efficit secundam diuersam præparationem, prout eius usus exigit, quod certe arcanum naturæ, & miraculum Philosophicæ artis est.

Homo si aliquandiu vinum bibat, & ex eius vrina sal claram efficiatur, id volatile est, & reliquas res fixas volatiles facit, secumque per alembicum eleuat: non autem figit: Et quamuis nil nisi vinum homo biberit, ex cuius vrina sal illud confectum sit, nihilominus aliam proprietatem habet, quam sal tartari seu ex foce vini: Nam transmutatio quedam in humano corpore facta est, ita ut ex vegetabili, hoc est ex spiritu vini animalis spiritus salis factus sit; quemadmodum & equi ex auena, fæno & eiusmodi, cum virium suarum corroboratione, mutationem suscipiant, corpore pinguescant, & carnem inde progignant: Item apis ex preciosissimo florum & herbarum mel conficit.

Ita & de aliis intelligendum: clavis, & causa consistit solummodo in putrefactione, vnde talis separatio & transmutatio originem suam ducat.

Com-

Communis satis spiritus, qui peculiari modo vltimæ
mæ declarationis extrahitur, aurum & argentum, si ei exi-
guæ quantitas de spiritu draconis adiiciatur, facit volatile,
dissoluit, & vna secum in alembicum euehit, quemadmo-
dum etiam aquila cum draconis spiritu, qui in petro sis lo-
cis degit, efficit, cum vero quid cum sale, priusquam spiri-
tus de corpore eius separetur, fundatur, multo magis figit,
quam volatilitatem præstat.

Hoc insuper dico, si spiritus communis salis cum spiri-
tu vini vniatur, & tertia vice simul distilletur, quod dulces-
cat, suamque acrimoniam deponat. Hic præparatus spiri-
tus non soluit aurum corporaliter, sed si in præparatum au-
ri calcem infundatur, extrahit summum eius colorem &
rubedinem: quæ si recte fiat, lunam albam ac puram in ta-
lem colorem reducit, qualis eius corporis fuerit, vnde ante
detractus est. Pristinum quoque corpus suo colore pera-
morem illecebrosæ Veneris iterum donari poterit, cum ex
eius origine & statu, nec non sanguine exortum sit, de quo
iam non est amplius disputandi locus.

Notes autem, quod spiritus satis quoque lunam destruat,
& in spiritualem essentiam redigat, secundum meam in-
structionem: vnde postea luna potabilis præparari potest:
qui spiritus lunæ spiritui solis appropriatur, vt mas & fœ-
mina, per copulationem & coniunctionem spiritus Mer-
curii aut eius olei.

Spiritus latet in Mercurio, colorem quæras in sulfure, &
coagulationem in sale, tum habes ternas res, quæ perfe-
ctum quid iterum generare poterunt, hoc est, spiritus in
auro cum suo proprio oleo fermentatur, sulphur in pre-
ciosæ Veneris proprietate abundantier inuenitur, quod in-
cendit sanguinem fixum, ex ipso prognatum, spiritus ex sa-
le Phi-

le philosophico dat victoriam ad duritiem, quamuis spiritus tartari & spiritus vrinæ vna cum vero aceto multum possint: Nam spiritus acetifrigidus est, & spiritus calcis viuæ intense calidus, ideoque pro aduersis naturis habentur veluti & inueniuntur: Iam non secundum solitam philosophicam consuetudinem locutus sum: verum non me decebit amplius cuiquam narrare, quomodo ostia interius obserata sint.

Hoc pro valedictione fideliter dico: Quere materiam tuam in metallica substantia: Fac inde Mercurium, quem fermenta cum Mercurio, quoddam sulphur, quod fermentes cum proprio suo sulfure, & cum sale reduc in ordinem; distilla simul, coniunge omnia secundum sua pondera, tum vnum quid eueniet, quod ex uno ante quoque ortum est: id ipsum coagula & fige per continuum calorem: deinde augmenta & fermenta adhuc tertia vice per doctrinam mearum duarum ultimarum clavium, tum habebis & reperies finem & terminum tui desiderii: Tincturæ versus sine parabola duodecima clavis per certum processum absolute tradit.

Deo gratias.

Pro finali appendice vero tibi narrare cogor, quod ex nigro Saturno & benefico Ioue spiritus quoque extrahi possit, qui post in vere dulce oleum, cœl sui nobilissimum, reducitur, quæ medicina currentem communem Mercurium viuacitate sua particulariter firmissime spoliate eumque emendare poterit, ut in libro meo quoque docetur.

Additio.

Cum iam materiam hoc modo adeptus es nihil aliud post, quam ignem cures, quomodo eius regimen obserues: In hoc enim summa rei sita est & finis operis: Nam noster ignis, communis est ignis & noster furnus communis furnus est: Ac quamuis qui ante me fuerunt, scriptum reliquerint, quod noster ignis non sit communis, tamen in veritate dico tibi, quod omnia arcana pro suo more celarentur: Cum materia sit vilis, & opus exiguum, quod per regimen ignis solummodo adiuuatur & manifestum sit.

Ignis lampadis cum spiritu vini inutilis est. Ad hæc incredibilis sumptus eo impenditur: Fimus equinus perditio est, ac materia perfectis gradibus ignis absolui nequit.

Multi & varii furni non conueniunt: Nam in nostro triplici furno solummodo gradus ignis proportionabiliter obseruantur; Quapropter ne te loquax sophista multis furnis seducat in errorem: siquidem vilis est noster furnus, vilis est noster ignis, & vilis est nostra materia, atque vitrum circumferentia terræ assimilatur: Ulteriori documento ignis eius regiminis & furni non indiges. Nam qui materiam habet, ipse sibi furnum inueniet, qui farinam habet, quoque furnum panificii reperire potest, ne de panis coctione valde sit sollicitus.

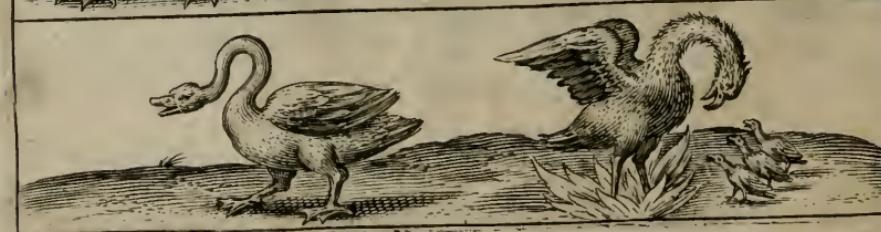
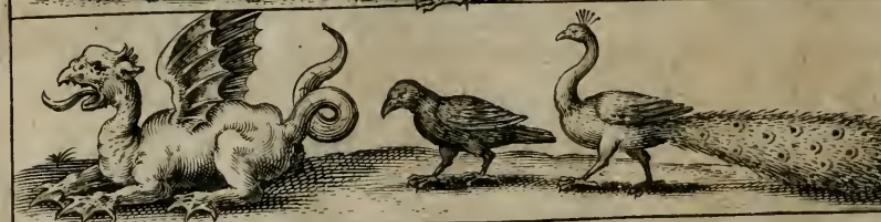
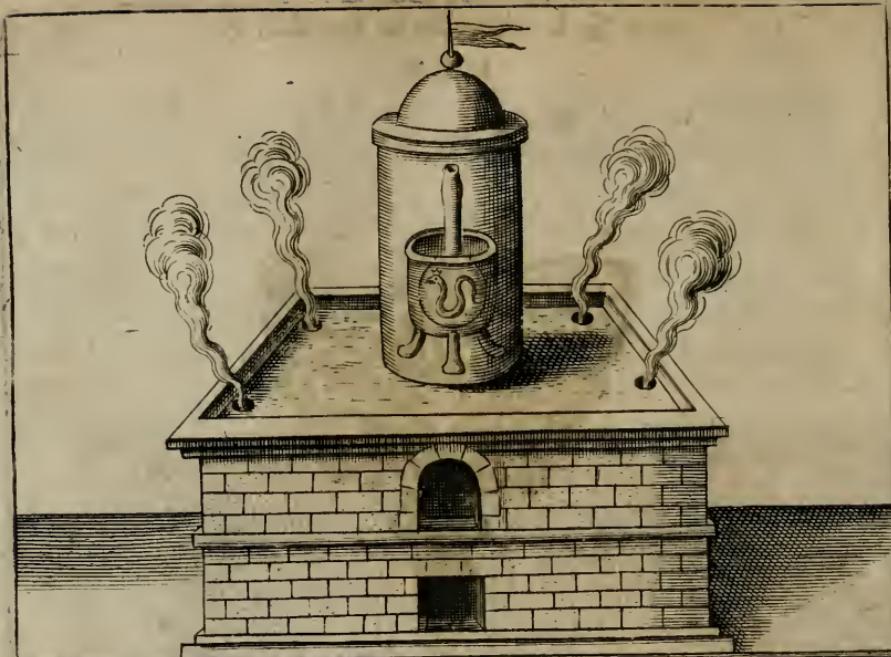
Peculiares libros hac de re non opus est scribere, dummodo regimen caloris obserues, quo inter frigidum & calidum distinguere scias, si hoc attingas, opus periegisti,

PRACTICA, DE LAPIDE SAP. 75
ac artem ad finem produxisti, pro quo Creator omnis na-
turæ sit laudandus in secula. A-
M E N.

K 2

TMO.

THOMÆ NORTONI
ANGLI TRACTATVS CHY-
MICVS DICTVS

*CREDE MIHI SEV
Ordinale.*

TRACTATVS SECUNDVS.

FRANCOFVRTI APVD JENNIS;

EPIGRAMMA M. M. IN NOR-
toni tractatum Chymicum:

NILVS ut effuso vicinas curgite terras
 Mergit & emissas undiq; fundit aquas:
 Fructiferumq; trahit prepingui vligine linum,
 Quo post ventura spes bona messis erit,
 Sic quoq; Nortonus latose limite pandit,
 Nobile Natura dum patefecit opus.
 Immenso sese spacio distendit, ut agros
 Fœcundet Chymicos, Artificesq; beet.
 Si fueris felix, sub tanto vortice pisces
 Captabis, stomacho quo satiere tuo.
 Sin minus, ille tuam precioso dogmate mentem
 Instructet, ut votum certus habere queas.
 Non Hermetis opes libro monstrantur in uno,
 Forse dat hic fallax arte quod ille negat.

THO,

THOMÆ NORTONI
TRACTATVS
CREDE MIHI SEV
Ordinale.

PRAEFATIO I. AVTHORIS IPSIVS.

Liber iste clericis monstrat scientiam,
Liber iste Laicis auget inscitiam,
Liber honoris iuuans per copiam,
Et liber pauperum fugans inopiam,
Liber fiduciae est & veritatis,
Regibus consilium, doctrina Prælatis,
Et liber utilis viris beatis,
Viuere qui cupiunt absque peccatis,

Liber secretus, liber Doni DEI,
Electis semita viris bonæ spei,
Valens constantibus firmæ fidei,
Nec non credentibus verbis oris mei.

Quærunt Alchymiam falsi, quoque recti,
Falsi sine numero, sed h̄i sunt electi,
Et cupiditatibus (hei) tot sunt infecti,
Quod inter mille millia vix sunt tres electi.

Istam ad scientiam multi sunt vocati,
Nobiles & pauperes, inscii, literati,
Qui nolunt labores neque tempus pati,
Ideo non perficiunt, quia sunt ingrati.
Liber artis filios docet iste satis,
Quibus hæc percipere Deus dedit gratis,

Ver-

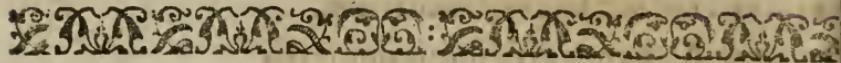
Versiculis propheticis quatuor his credatis,
Omnia dat gratis Diuinæ fons pietatis.

Hæc nobilis scientia est tantum illis data;
Qui diligunt iustitiam mente cum beata,
Dolosis & raptoribus sed est denegata,
Propter peccata tardantur munera grata.

Sæpe reges Angliæ decorasset hæc res
Firma si in Domino fuisset eorum spes,
Ille sed qui capiet per hanc rem honores,
Antiquos mores mutabit in meliores.

Iste cumque venerit, regnum reformabit,
Virtutibus & moribus & exemplum dabit
Sempiternum regibus, plebs tunc iubilabit,
Et mutuo se diligens laudes Deo dabit.

O Rex hæc facturus, Deum regem ora,
Et eius auxilium pro re hac implora,
Tunc regi iusto fulgenti mente decora
Grata superueniet, quæ non sperabit hora.

Præfatio II.

IN honorem DEI Vnius, TRINI in Personis,
Hic liber est factus, ut indocti viderent
Doctique post meum obitum:
Quo omnes imperiti, qui conantur
Quærere per Alchymiam magnas opes,
Inueniant bona consilia, antequam opus id incipient:
Nihilominus Eruditim magna secreta quoque hic discent:

Verum omnes indocti causam habebunt hic timoris,
 Ut sibi caueant à falsis delusionibus
 Operum multiplicatorum, eorumque conclusionibus.
 At ideo famam p̄e mundo non defydero,
 Nisi vestras ad Deum preces, nomine meo non expresso:
 Ne quis in hoc inquirat aut animaduertat,
 Sed sapienter consyderet flores huius libri:
 Si quemcunq; hominum statum
 Respiciatis, quamplurimos inuenietis,
 Qui mentem Alchymia adiciant
 Saltem defyderio lucri & diuitiarum:
 Vt pote Papacum Cardinalibus magnarum dignitatum
 Archiepiscopi & Episcopi summorum graduum,
 Abbates & Piores religiosi
 Cum monachis, Eremitis & presbyteris variis:
 Et Reges cum principibus, Dominisque alti sanguinis.
 Nam quilibet status defyderat de eius bonis
 Mercatores, & qui circaignem opera tractant
 Ex auaritia eius opes defyderant:
 Et opifices ex vulgo nolunt ab ea excludi,
 Illi enim æque, ac Domini, amant hanc artem:
 Vt Aurifabri, quos magis excusamus,
 Quia visio ipsorum artis inducit eos ad credendum.
 At mirum est, quod textores hoc opere participant;
 Murarii, coriarii, pauperculique presbyteri,
 Pictores & vitrarii ab ea cessare nolunt.
 Imo & factores rerum fabrilium sese exaltare cupiunt
 Magna cum p̄a sumptione; quibus talis color
 Conuenit, qui dat tincturam vitris.
 At multi operarii decepti sunt
 Credendo nimis subito, ad mittendum in fumum suas opes

Et quamvis dasina dolorem iis excident,
 Tamen continua spe se recreant,
 Promittentes sibi optimum exitum:
 De multis huiusmodi dicere noui verum,
 Qui per totam hac spe se oblectant vitam,
 Donec euadant pauperes & egeni:
 Melius equidem fuisse illis, desuisse
 In tempore: quia nihil praeter vexationem inueniunt.
 Nam certe qui non est valde eruditus,
 Vilior est, quam quod hoc opere præoccupari dicitur beat:
 Crede mihi, non est res parui momenti
 Cognoscere omnia secreta ad hanc respectantia mineram,
 Est namque valde profundissima Philosophia
 Subtilis scientia, sacra Alchymia.
 De qua intendo hic scribere,
 Quamvis forse non adeo curiose:
 Nam is, qui velit communiter populum docere,
 In eius gratiam uti debet simplici & communis lingua:
 Et quamvis stylo plano & humili sit utendum,
 Nullus vir candidus putet sibi id despiciendum:
 Omnes, quicunque scribunt de hoc opere
 Libros suos valde obscuros aliis reddunt
 Poeticis figurantibus: parabolis & metaphoris,
 Quod disceribas plurimum molestia & difficultatis creat,
 Nam si in practica id consentur experiri,
 Omnes impensas perdunt, ut quotidie patescit:
 Hermes, Rhasis, Geber & Auicenna,
 Merlinus, Hortulanus, Democritus & Morienus,
 Baconus & Raymundus, cum multis aliis
 Tecte sub velimento scribunt, sic & Aristoteles:
 Nam quacunque illi hac de re tradiderunt.

Eorum causæ obscuriores multos seduxerunt,
 A vulgo & doctis & sic ab omnibus
 Celarunt artem, ne quisquam inueniat
 Medio eorum librorum, quamvis pulchras rationes addiderint,
 Quibus illi in desperationem deducuntur.
 Attamen Anaxagoras omnium rectius scripsit
 In libro suo de conversione naturali,
 Ex antiquis philosophis, quos unquam reperiui,
 Ille optime huius scientia fundamentum aperit,
 Vnde Aristoteles ipsi valde inimicus
 Carpit eum absque causa
 In multis locis, prout probare poteris,
 Hac intentione, ne quis cum sequeretur.
 Nam ipse erat abundans doctrina & amore,
 Deus animæ eius benedicat superius:
 Ac illis, qui inimicitiae serunt semina,
 Deus condonet malefacta,
 Quemadmodum monachus ille quantum edebat libram
 Mille receptarum, ex malitia & vexatione,
 Qui in multis locis descriptus
 Innumeros decepit & circumduxit,
 Multosque ad inopiam redegit,
 Ex que veris & probatis viris falsarios effecit:
 Quapropter misericordia quadam cogor
 Ad monstrandum veritatem in paucis & simplicibus verbis
 Ita ut à falsis doctrinis auerti poteritis,
 Si huic libro mihi que fidem adhibueritis:
 Dimittite receptarum vestra volumina,
 Nam eiusmodi sunt deceptionum plena,
 Nec fidatis illis, at hoc obseruetis bene
 Quod nihil sit scriptum nisi ex proprietate causa:

Vnde Practica multum aberrat,
 Vbi cognitio causæ non præcessit;
 Quocirca prudenter in mente hoc teneas,
 Quod nūl opereris, nisi cur & quomodo cognitum habeas.
 Ille etiam, qui in hac arte progressum facere cupit,
 Opus habet ut falsitatem omnem fugiat
 Nam veritas ipse Deus est, qui hanc artem monstrat,
 Ideo falsitati nunquam vos dabitis:
 At constanter in animo vobis maneat fixum,
 Nullò modo adulterina metalla procurare,
 Sicut illi, qui querunt albificationes aut citrinationes,
 Quæ pati nequeunt omnes Examinationes,
 Quibus falsum argentum conficiunt, prout norunt,
 Aut nummos, ad decipiendum homines:
 Verum Deus prouidit, ne quis in hac arte benedicta:
 Quicquam speret, qui falsarius unquam fuerit.
 Gratiam ut habeat à Deo necessarium est, qui hanc artem inquirere velit,
 Ideo debet esse iustitia veritatisque amans:
 Nec vero quis nimium se in animo vexet,
 Qui propter externa desideria hanc artem exoptet:
 Atque is, qui intentione sua frui velit,
 Ut satis sit diues, conuenit:
 Diuersis viis ne se dedat operationum,
 Sed solummodo se equatur huius libri ordinem,
 Qui vocatur ALHYMIAE ORDINALE,
 Et CREDE MHI, columnæ perpetuæ,
 Nam, veluti Ordinalè presbyteris ostendit
 Ministerium dierum, quos obseruare tenentur,
 Ita, ex omnibus alchymiae inordinatis libris
 Effectus hic secundum ordinem ponuntur:
 Quapropter hic liber pro Alchymia modo

Est incomparabilis precii,
 Cuius veritas nunquam poterit reprobari,
 Quamvis humili forma sit compositus.
 Ac veluti ego artem hanc obtinui ex Diuina gratia.
 Sic eam vobis obfero in septem capitulis,
 Adeo plene, quam ex conscientia mihi licitum.
 Ex nutu ſeaeri Iudicis in extremo die:

Primum caput omnes docebit ex aquo,
 Quinam hanc scientiam assequi poteris ex populo:
 Et cur vera Alchymie & scientia:
 Ab antiquis vocata sit benedicta & sacra.
 In secundo capitulo monstrabuntur
 Inania gaudia circa hanc & pericula:
 Tertium caput in cuiusdam amorem
 Fideliter aperiet lapidis materiam,
 Quem Arabes Elixir appellant,
 Hoc unde sit, ibi intelligetis:
 Quartum caput ostendet maius opus,
 Molesti laboris, inconueniens doctis,
 In quo occurunt varia diuerticula:
 Multis cum periculis & erroribus plena:
 Quintum caput de subtili est opere,
 Quod Deus solummodo pro eruditio dispositus,
 Verum per paciē doctorum id comprehendunt,
 Hinc haud multis haec scientia appropriatur,
 Sextum caput est de proportione & conuenientia:
 Naturae inferioris cum cœli ſphera ſuperiore,
 Cuius vera cognitio multum promouet eruditos
 Et aduentum iis preſtat in nostro mirabili opere:
 Septimum caput vere vobis demonstrabit
 Varia regimina vestrorum ignium.

Nunc DOMINE Deus ducas me & iuves,
 Nam ad rem iam iam procedere cupio :
 Singulos exorando, qui in hunc inciderint librum,
 Ut in mente preces pro anima mea dicere velint ;
 Et ne quis meliori aut viliori
 Mutet meam scriptionem, timore divinae maledictionis :
 Vbi enim sententia cui viue non apparebunt
 Ibi prudentiores ipsi sibi inuenient ;
 Et si quædem syllabe fuerint mutatae,
 Reddere poterunt inutilem hunc librum :
 Quapropter ne uni aut alteri confidas lectio ni,
 At vigesies desiderat iterari :
 Nam continet magni ponderis sententias,
 Licet parum Eloquentiae præferat :
 Verum optimum erit, quod fieri à vobis conuenit,
 Nempe ut legatis quamplures libros, & post hunc cum illis.

Capi-

Capitulum primum.

MAgisterium valde admirabile & Archimagisterium
 Est Tinctura sacræ Alchymiaæ,
 Scientia mira secretæ Philosophiaæ,
 Singulare donum & gratia omnipotentis Dei,
 Quod nunquam , labore manū ab homine inuentum fuit
 At solummodo reuelatione & doctrina aliorum
 Nunquam hoc venditum aut emptum est precio
 Vlli, qui id quæsuerit:
 Verum datum est Dei gratia solummodo viro digno,
 Perfectum magno sumptu, longo labore & tempore
 Subuenit alicui in necessitatibus,
 Tollit vanam gloriam, spem & timorem
 Submouet ambitionem, violentiam & excessum,
 Mitigat aduersitates, ne quem opprimant,
 Quicunque eius perfectam habuerit cognitionem
 Fugiendo extrema mediocritate est contentus.

Quidam dedignantur hanc artem vocare sacram
 Et hoc modo obiiciunt,
 Dicentes, quod maledicti hanc scientiam sibi acquirant
 Quibus Deus nihil boni conferre velit:
 Nam eorum voluntaria & falsa infidelitas
 Non admittit ut possideant id, quod boni sit causa,
 Adhæc nullam aliam rem conficit
 Nisi saltem aurum aut argentum ad pecuniam, pocula aut
 annulos

Quæ

Quæ à sapientibus probatae & inuentæ sunt
Res minus virtuosæ ex omnibus supra terram:
Hinc concludunt istius farinæ homines
Negantque hanc scientiam quoad effectum esse sacram.

A dea nos referimus & protestamur, ut nouimus,
Quod hæc scientia nunquam alicui fuerit tradita,
Nisi omni ex parte probatissimo per multum temporis,
An dignus sit ut hanc recipiat gratiam,
Ratione eius veritatis, virtutis & absolutæ intelligentiæ,
Ex quibus si quid ei defuerit, nunquam habebit.

Ita nemo hanc artem potuit assequi,
Nisi à Deo quis missus fuerit, à quo institueretur:
Res enim adeo est honoranda & rara,
Ut necessario alteri tradenda sit oretenus,
Sic ut oporteat, etiam si voluntas adsit paratissima,
Eam recipere sub sacratissimo & summo iuramento,
Quod, ut nos recusamus magnas dignitates & famam,
Eodem modo ipse eisdem recusare velit,
Et quod nunquam adeo audax sit futurus,
Vt hoc secretum proptio filio insinuare præsumat,
Nam propinquitas sanguinis aut affinitas
Non recipienda est ad hanc dignitatem,
Si sanguis, prout sanguis non participat
At saltem virtus hac potitur arte,
Ideo secrete inquiratis & videatis
Omnes mores & virtutes, nec non habilitatem
Eius personæ, quæ sit apta ad hanc descendam scientiam,
Et eadem ratione astringatis ipsum stricto iuramento,
Ne quisquam hanc artem post se relinquat,
Cum dignum & probatum virum inuenire possit,
Si ætas ei ingrauescat, aut molesta sit,

Vnum quidem docere eam potest, at non plures:
 Nam oportet hanc scientiam secretam semper manere;
 Causa est haec, prout animaduertis,
Quod si improbus hanc artem sciret,
 Multum inde periculi Christiano orbis contingret,
 Inflatus enim ille superbia suis hereditatibus remoueret:
 Legitimos Dominos, qui aliis imperant:
 Cuius rei periculum & poena:
 Immineret illi, qui artem docuisse:
 Si itaque propter suspicionem tantæ elationis & superbie:
 Sibi cauere debet, qui hanc scientiam velit tradere,
 Hinc nullus tam præclarum assequetur donum,
 Nisi is, qui virtutibus valde excellat..

Quod si illi ipsi putent, contra possidentes, negare:
 Hanc scientiam sacram, veluti prædictum fuit,
 Nec videri benedictam ex effectibus,
 Secundum Ordinem suum tamen sancta est:
 Siquidem nemo eam inuenire queat;
 Nisi ex gratia diuina, vnde sacri apparet generis:
 Sic quoque opus est & labor diuinus
 Ex vili cupro facere aurum & argentum finum:
 Nullus eiusmodi mutationem reperiet nisi meditationib.
 Ex diuersis rebus, quas Deus creauit.
 Nam quæ Deus coniunxit, homo non disiunget:
 Nisi ipsius gratiosus consensus plenarie adfuerit
 Ope huius scientiæ, quam Dominus noster summus:
 Concessit his, quos ille diligit.
 Vnde antiqui Philosophi non inconuenienter
 Vocarunt hanc artem sacram Alchymiam,
 Idecirco nemo tam temerarius erit,
 Ut tantum Deimunus benedictum abiiciat;

Si modo consyderet, quod Deus omnipotens
 Hanc scientiam à magnis celauerit doctoribus,
 Et dederit eam per paucis ex sua misericordia,
 Qui sint fideles, veraces & humiles:
 Et veluti saltē sunt planetæ septem
 In tanta multitudine stellarum cæli,
 Ita inter millions millionum hominum.
 Vix septem ad hanc scientiam perueniunt.
 Vnde indocti vos addiscitis & videtis,
 Quomodo multi doctores magnæ authoritatis
 Cum variis inquisitoribus aliis hanc artem indagare cona-
 Quorum tamen labor tetendit in nihilum, (ti sunt,
 Et quamvis sumptus impenderint, tamen nil inuenerunt,
 A proposito enim suo semper deciderunt,
 Et sic desperantes cessarunt ab hac arte
 Dicendo tum, non esse hanc veracem,
 Nisi fictas fabulas, quo quis eundo,
 Et rem falsam, naucique proclamarunt.
 Tales sibi nimium videntur attribuere,
 Illi putant suam sapientiam fore tantam, ut hanc artem re-
 Verum de eorum calumniis & verbis iniutiosis (periret,
 Nos equidem ne tantillum curamus.
 Nam eiusmodi non sunt inuitati ad nostrum conuiuium,
 Quis se sapientes existimant, cum ne minimū facere norint.
 Quamvis hi ipsi non curent eam prosequi
 Nihilominus Alchymia scientia verax permanet.
 Et liceat quidam elati ex doctis id negent,
 Attamen quilibet sapiens consyderet,
 Quod ille, qui veritatem eius nunquam viderit,
 Nullum testimonium legitime reddere valeat,
 Eset enim res admiranda & inaudita,

Quod quidam, qui nunquā visum habuisset ad pingēdūm
 Aut cæcus à nativitate quomodo posset certificari
 Ut scribebat aut optime imagines de pingeret:
 D. Pauli (Lond:) turrim, permagnum foret dubium,
 Ab illis doctis, superbis, posse ædificari.
 Forte enim contigeret eos ipsos succumbere,
 Antequam sapienter loco remouissent.
 Quocirea tales procul absunt ab eo,
 Quod inuenirent rem omnium secretissimam;
 Hinc quilibet sua vtatur fortuna,
 Et eiusmodi doctos remittat ad suam propriā ignorantia.

Nunc vos, qui hanc scientiam quæretis,
 Discatis discernere falsos à veris,
 Omnes inuestigatores veri artis Alchymiae
 Sint eruditii in prima philosophia,
 Alias omnis illis perdetur labor,
 Prout ei, qui aquum haurit cribro,
 Veri indagatores quærunt per se soli.
 Spe præconcepta inueniendi nostrum deletabilem La-
 pidem.

Idque ideo, nolunt ut quis alius dānum patiatur,
 Omnes illi propriis vtuntur sumptibus,
 Sic dum expensas semper adhibere non detestant,
 Suas consumunt opes & cistas vacuas reddunt:
 Mågna cum patientia ipsi progettuntur,
 Sperantes solummodo in Dei auxilium:
 Falsarii discurrent ex oppidis in oppida
 Ut plurimum vilioribus pannis obsiti,
 Semper inquirendo diligenter cura,
 Quam captent; prædam falsa deceptione,
 Asperiendo hi non desistunt.

Dicen-

Dicentes quod possint argentum augmentare:
 Nil frequentius quam periuria illis,
 Dum affirmant se posse multiplicare
 Aurum & argentum, atque hac ratione
 Promissis suis arrident auaritis;
 Quorum mentem ad se facile inclinant,
 Tum Deception & auaritia optime coniunctæ sunt:
 Verum post non longo tempore
 Multiplicator eum decipit.
 Magnificis suis promissis & iuramentis falsis
 Auarus ad inopiam redigitur;
 Nisi forte confessim sibi caueat
 A multiplicatoris deceptionibus,
 De quibus quamplurima possem referre,
 Sed non audeo; ne eos stimulem,
 Qui ad male agendum sunt dispositi.
 Nam multum damni hinc exorti posset:
 Quocirca consulo vobis & demonstro
 Eiusmodi, qui tale officium offerunt
 Quod si illi scientiam eam haberent absque dubio
 Nulli vñquam ostenderent.
 Cum illi promittunt multiplicationem
 Proponunt sibi agere nequitiam,
 Bonæque voluntatis aliorum bona deprædari,
 Quid de eiusmodi sodalibus dicam?
 Tales falsarii quocunque sese conferant,
 Puniri deberent; nec tot talesque forent:
 In naturam mendacia falsa congerunt;
 Nam metalla non multiplicantur,
 De hac sententia quilibet sit certus,
 Quod natura plus artis ostendat,

Nihil multiplicat, (vt auctores dicunt)

Nisi vna ex his duabus viis:

Aut putredine, quam vocant putrefactionem,

Aut alia, velut animantia, per propagationem,

Propagatione in metallis esse nequit,

At in nostro lapide multum illi simile videbitis,

Putrefactio destruere & corruptere debet,

At id fieri in loco conuenienti:

Metalla generantur intraterram;

Nam supra terram ærugo appetit in illis,

Et ita supra terram est corruptio

Metallorum & longo tempore destruacio,

Ex quibus nulla causa adest in hoc casu,

At supra terram non sunt in suo loco,

Loca autem naturæ contraria aduersantur,

Veluti pisces extra aquam extinguntur,

Et homo cum volucribus & bestiis in aere degit,

Ita lapides & metalla sub terra generantur:

Medici & Apothecarii non desiderant

Quætere aquarum riuos in collibus siccis.

Nam Deus ordinavit ex sua sapientia & gratia

Omnes res crescere naturaliter in suis locis;

Contra hanc doctrinam quidam opponunt,

Et assertunt metalla multiplicari:

Argenti enim, plumbi, stanni & æris

Venæ quædam sunt ditiones, aliæ minus,

Quam diuersitatem natura non admitteret,

Si metalla non multiplicarentur nec crescerent,

Quocirca dicunt hanc rationem demonstrare

Quomodo sub terra augeantur & crescant illa,

Cui itaq; non supra terram in vasis bene dispositis

Ad præseruandum ea ab igne, aqua & aere?
 Ad hæc respondemus, hanc rationem esse inanem,
 Cum non sit perfecta similitudo:
 Nam causa efficiens metallorum inuenitur
 Solummodo virtus mineralis,
 Quæ in qualibet terra non adest,
 At saltem in certis locis & selectis fundis,
 Quibus sphæra cælestis
 Immitit suos radios directe quotannis,
 Et prout materia ibi tum est disposita,
 Tale quoque metallum formabitur:
 Paucæ terræ sunt aptæ ad eam generationem,
 Quomodo igitur supra terram possit esse eorum multiplici?
 Ita omnes percipiunt qui prudentes sunt, (catio?)
 Quomodo aquæ congelatæ, seu glacies se habeat
 Antequam indurata fuerit,
 Quædam in locis copiosior, quædam paucior,
 Vt aquæ in fossis & torrentibus
 Fuit exigua quantitas, cum rigere cepit;
 At aquæ in lacubus maiores habent venas;
 Propter copiam materiæ in iis congelatæ,
 Propterea dicere, non bene conueniret,
 Quod ideo hinc multiplicari possit ipsa glacies:
 Ita quamuis metallorū fuerint venæ plures aut pauciores,
 Non probat, quod producant plus, quam ante fuerint,
 Ita credere vos oportet absque ullo dubio,
 Quod ingredientia omnia redigenda ad simplicitatem,
 Et compositio discernenda sit, vt animaduertitis:
 Nam in multiplicatione herbarum, veluti natura prouidit
 Ut singula secundum semina sua different,
 Seorsim stipites & folia, quæ virtualiter illis insunt,

In actum deducin non possunt, vt notentur oculis:
 At metalla manent in sua integra compositione,
 Cum ab aquis fortibus dissoluuntur:
 Idcirco siquidem glacies simplicitati sit propinquior
 Quam Metalla, nec tamen augeri possit,
 Certe credere vos oportet, (vt ante a dixi)
 Quod ex vna vncia argenti plus fieri nequeat.
 Ad hæc nihil multiplicari reperietis,
 Nisi sit vegetabile aut sensituum genus,
 Cum metalla saltem sint Elementatiua
 Nec habeant semina, nec sensum corporis:
 Ergo concludimus, omnes multiplicatores cessare debere,
 Nam metallum semel generatum nunquam accrescit:
 Nihilominus vnum metallum transmutatum inuenimus
 In aliud metalli genus
 Propter materiæ propinquitatem, quæ in ipsis erat,
 Veluti cognitum est inter ferrum & æs,
 At facere verum argentum & aurum nihil potest,
 Nisi solummodo Philosophorum Medicina.
 Ideo opera eiusmodi, quæ multiplicatores usurpant,
 Docti omnes reprobant & extreme fugiunt,
 At sacra Chymia merito honoranda est,
 Quæ tractat de preciosa Medicina
 Tali, quæ vere facit aurum & argentum purum,
 De quo exempli vice testimonium
 Extat in quadam ciuitate Cathaloniæ,
 Quod Raymundus Lullius nobilis, veluti supponitur,
 Fecit in septem imaginibus ad monstrandum veritatem,
 Tres fuere ex argento bono in forma matronarum,
 Quatuor ex auro habitu virili,
 In quarum vestium margine literæ apparuerunt,

Signi-

Significantes sententiam hanc, quæ sequitur:

Ex solea equina veteri (vna inquit) fui ferrum, D^{ex} ♂ 1.

At nunc sum argentum purissimum:

Ego eram, alia dicit, ferrū ex minera desumptum, D^{ex} ♂ 2.

Sed iam sum aurum perfectum & finum,

Olim fui cuprum ex veteri cupa, D^{ex} ♀ 3.

Nunc sum argentea tota, inquit fæmina:

Quarta ait, eram cuprum in loco vili generatum, D^{ex} ♀ 4.

At nunc sum aurum perfectum factum Deinutu,

Quinta dicit, fui argentum purum & finum, D^{ex} ♂ 5.

Sed nunc excellens aurum melius quam prius:

Sexta, canna plumbea ducentis fire annis fui, D^{ex} ♂ 6.

Et iam optimum argentum omnibus appareo,

Septima inquit, ego plumbum ex auro factum, ut mon-
strum, D^{ex} ♂ 7.

Sed certe sorores meæ, quam ego, sunt propiores.

Hæc scientia, ut quidam volunt, dicta est

Olim ab Alchymo rege per celebris famæ:

Qui princeps glorioſus animo generoso

Et virtute præstans hanc artem indagare sperauit,

Serutatus naturam vir ille doctissimus

Extorsione omisso quæsiuit & inuenit illam,

Rex Hermes quoque idem fecit,

Qui fuit vir eruditione celeberrimus:

In quadripartitis suis astrologiæ

Artis medicæ & huius Alchymiæ,

Nec non magiæ naturalis,

Veluti quatuor scientiis in natura existentibus,

Ac ibi, inquit ille, beatus habetur,

Qui res nouit vere, prout sunt,

Et beatus est is, qui debite probat

Illud quod ad scientiam spectat:
 Nam ex opinione sua quamplurimi
 Decipiuntur, in his, quæ non cognoverunt:
 (Vetus est proverbum) quod in magno aceruo imaginatur
 Non sit exiguis scientiæ manipulus, (tionis
 Cum probatione debita & discretione sufficiente
 Sapientes quoque quotidie multa addiscunt.
 Per scientiam homines scipios noscunt & res quaslibet,
 Homo enim bestia est & peior absque scientia:
 At vix illa cupidine quis ducitur
 Scientiæ, cuius nil ipse tenet:
 Et defectus eruditio[n]is audaces & feros
 Sufficiens autem scientia reddit humanos,
 Nobiles nunc solent despicere
 Eos qui scire desyderant.
 Sed Reges antiquo tempore
 Ordinarunt (veluti auctores multi tradunt)
 Quod septem scientias liberales disceret
 Nemo, nisi nobili liberalis ingenio.
 Et qui illis deditus esset, liberrime
 In studiis suis vitam ageret:
 Hinc antiqui eas vocauerunt
 Septem scientias liberales
 Nam qui vellet eas addiscere perfecte & bene
 Oportuit eum libertate certa gaudere.
 Ab aliis operibus mundanis abstinebit
 Qui leges saltē humanas percepturus est,
 Multo magis se mundo abdicabit,
 Qui multas scientias addiscere velit.
 Et hac ex causa satis videtur,
 Cur eruditiviri sint despecti.

At excellens eius memoria non cessabit,
 Quia rerum cognitione semper accrescit.
 Amans scientiæ, iustitiæ & gratiæ
 Multis in locis repudiatur.
 Sed in aulam qui portat quocunque modo
 Vtile seu munus, eo præualet tempore.
 Quapropter hæc scientia aliæque gratiæ plurimæ
 Sunt perditæ & amissæ ab omnibus.
 Porro memento eius, quod dico,
 Nonnulli eam appetunt in vita sua,
 Avaritia & scientia discordi sunt genere,
 Qui desyderat lucrum, hanc artem non inueniet.
 Sed ille qui amat scientiam pro eius dignitate,
 Indagare vtramque potest fælici ingenio:
 De hoc capitulo non opus est plura tradere,
 Nam hic apparet, quales eam attingere possint,
 Hoc est, solummodo fidelis,
 Et qui est constans animo ad inuestigandum,
 Non ambitiosus, nec ab aliis quid mutuari coactus,
 Qui sit patiens, nec nimium properet,
 Quique in Deum firmiter confidat,
 Et scientiæ omnino adhæreat;
 Et cum omnibus his qui vitam agat integrissimam,
 Falsitatem detestetur & à peccatis abhorreat,
 Tales sunt apti ut ad hanc scientiam perueniant,
 At capitulum sequens est de gaudio & dolore.

N. 2

Capi-

Capitulum secundum.

IN Normandia vixit nuper monachus quidam,
Qui decepit quamplurimos cuiuscunque status,
Hic postquam in phantasia
Præconceperat, se hanc artem perfecte scire,
Tantalætitia perfusus est,
Ut furere pene inciperet,
De cuius præpostero gaudio, (licet non diu durarit)
Exempli gratia hunc apogorum narrabo :

Monachus iste Franciam peruagatus erat,
Vt apostata defyderiis suis indulgendo:
Et post in hoc regnum venit
Cupiens cuique persuadere,
Se totius Alchymiae fundamentum plenarie callere,
Quod in libro quodam Receptarum repererat;
Idcirco animum omnino induxit suum
Præclara quædam facta ac nobiles actus post se relinquere.
Vnde nomen eius foret immortale,
Et fama in hac regione maneret perpetua:
Atque hinc sæpe speculabatur, vnde inciperet
Tantas diuitias absumere, quas inuenturus esset:
Et semper cogitabat, En, hoc noui,
Vbi repeteriam quendam virum fidelem,
Qui voluntati meæ morem gereret,
Et propositum meum in actum ducere iuuaret;
Tum facerem, vt in planicie
Salisburyensi gloriose extruerentur.

Quindecim Abbatiæ in exiguo tempore,
 Ita ut singulæ singulis miliaribus ab iniucem distarent,
 Hac de causa hic monachus ad me accedens
 Fiducia ea, quam dicebat de me referri;
 Mente suam iam dictam mihi aperiebat,
 Etorabat ut sibi consilio adesse:
 Ego ante imaginem sancti Iacobi promisi,
 Me nolle eius nomen patefacere,
 Nihilominus scribere mihi licitum est absque vicio
 De eius desiderio tam inani.
 Cum magnam mihi suam scientiam aperuisset,
 Dicebat, sibi nihil deesse
 Nisi oportunam occasionem
 Ad laborandum in Regis commodum
 Et impetrandum licentiam ab eius senatu
 Et Dominis mediate.
 Ad coemendum agros pro antedictis Abbatiis
 Nam pro expensis se satisfactum:
 Verum multum adhuc dubitauit,
 Quomodo, à quibus & vbi emendæ essent terræ:
 Cum de tam magno eius opere audisset,
 Explorare volui quam peritus esset in literis
 Et quantum eruditio[n]is haberet scholasticæ;
 Sed in his fatuus saltem inuentus est:
 Nihilominus sustinui & secrete me gessi,
 Ut plus eius desiderii cognoscerem:
 Tum dicebam, rem esse adeo leuiculam:
 Ut Regi aperiri non debeat:
 At si proba esset non conueniens,
 Ipsum pro stulta fabula accepturum:
 Monachus respondit, quod in igne teneret:

Rem, quæ suam voluntatem complere posset:
 De qua veritatem intra 40. dies
 Me cognitum certissime:
 Tum retuli, me hoc non vrgere amplius
 Sed 40. dies (dixi) expectaturum:
 Quod tempus vbi aduenerat,
 Ipsius monachi scientia euanuerat;
 Tum omnes eius Abbatiae & concepta
 In rem nihili redierant;
 Et velut i venerat, sic abiit
 Non absque magno animi pudore:
 Nam paulo post, breuitempore
 Multos bonæ voluntatis viros decepit,
 Et deinde repetiit Franciam;
 Ecce quam miserabilis hæc fuit permutatio,
 Quod quindecim Abbatiae religiosæ
 Hoc modo deberent confundi.
 Res mira fuit, quod ipse putarit,
 Et omnem suam mentem intenderit
 Abbatias extruere & detraxerit
 Sub obedientia viuere:
 At velut apostata circumuagatus est
 Ut benedictam hanc scientiam indagaret:
 Verum veluti superius hoc libro scripsi,
 Nullus deceptor huic scientiæ sit intentus.

Aliud quoque exemplum memorandum est
 De quodam, qui sperauit & que bene hanc rem facere,
 Ac Raymundus Lullius, aut Bacon monachus,
 Vnde sese vocitauit sanctum Petrum,
 Fuit minister parui oppidi,
 Non procul à Ciuitate Londinensi.

Qui videbatur aliis exiguum
 Prædicandi habere scientiam:
 Certus putabat hanc cartem reperire,
 Et nomen voluit suum hinc celebrari,
 Ratione pontis imaginatione concepti
 Supra Tamesin faciendi pro commodo transeuntium,
 Quo fieret publica quædam utilitas
 Cessura toti regioni circum circa:
 Verum ad opus eiusmodi perficiendum,
 Nihil eius voluntati sufficere potuit.
Quocirca sublimem adeo erigere voluit
 Pontem, ut omnibus admirationi futurus esset;
 Cum turribus deauratis lucentibus instar auri,
Qæ res magnifica videretur spectatoribus:
 Tum sæpe commemorabat de novo
 Quam magna fama sequutura esset,
 Si pontem adeo il' ustreñ faceret,
 Ut noctu perlucere late poslit,
 Atque sic continuo perduraret,
 Tum omnes eum celebraturi essent:
 At in animo eius variæ dubitationes exortæ sunt,
 Quomodo hoc opus perficeret,
 Putauit quidem lat' padas igne incensas
 Satisfactucas hinc suo defyderio:
 Ideo lan' padas ea intentione
 Sufficienter ordinandas statuit.
 At iterum veritus est valde
 Quod post mortem suam,
 Alii hoc lumen ministrare recusaturi essent,
 Et redditus aliis rebus impensuri,
 Hinc cogitabat felicem eum,

Qui

Qui sciret cui tuto confideret,
 Denique præsumpsit lumen illud apponere
 Ponti, quod noctu reluceret,
 Ex carbunculis gemmis, pro miraculo,
 Cum duplice reflexione subtus & superius:
 Interim nouæ imaginationes animum eius vexabant,
 Vbi carbunculi essent reperiendi,
 Ac vbi sapientes viri ac fideles offendendi,
 Qui pro eius intentione inquirerent
 Per mundum vbicunque
 Copiam carbunculorum:
 Hac de causa adeo se macerabat,
 Ut maciem fere contraheret,
 At cum putaret sic firmissime
 Set tantæ artis possessorem fore,
 Postquam annus iam finitus esset,
 Ars omnis eius, viresque dæ fecerant,
 Nam vbi vitrum suum extraxerat,
 Nil materiæ continuit pio auro vel ære,
 Tum iratus & fere furore percitus fuit,
 Suas enim opes omnes perdidérat,
 Atque hoc modo vitam transiegit,
 Quid amplius de eo referam?

At ut laici docti que in scholis
 Agnoscant res horum fatuorum,
 Meminerint exemplorum eorum vbicunque sint,
 Eo enim animo sunt quam plurimi alii:
 Ipsi leuiter credunt omnes conclusiones,
 Quamuis sint falsæ illusiones,
 Si saltem in libris scriptis reperiant,
 Existimant verum præmentis leuitate,

Tam

Tam facilis & temeraria confidentia,
 Causatur pauperiem & frustaneas expensas,
 De spē huius artis vanum surgit gaudium,
 Spes enim inanis stulti est paradisus,
 Veri autem filii artis confitentur
 Deum, sine quo omnia fallunt:

Nam veluti non habent scientiæ initium,
 Ita absque eo non sortiuntur finem bonum,
 Confiteor Altissime, nullus ista capit,
 Licet prius didicit absque te nil sapit.

Nam tanta stat gratia te Deum semper apud,
 Perficere sicut capere, nam finis es & caput.
 Veluti nunc de gaudio huius artis audiuitis,
 Ita nunc de dolore circa eam percipientis,
 Quamvis contrarium desyderio
 Illius, qui hac arte delectatur.

Prima cura est, agnoscere animo

Quam multi hanc querant, pauci vero inueniant,
 Et quod nemo hanc scientiam ad ipsi possit,
 Nisi doceatur, antequam incipiat,
 Vere doctus est & intellectu puro,
 Qui per doctrinam alterius eam apprehendere potest,
 Varias diuersitates ut cognoscat necessum est,
 Qui secreta naturæ opera indagare contendat,
 At institutio non adeo certa est,
 Quin contingat aliquem post eam errare posse,
 Veluti omnes qui nunc è viuis discesserunt,
 Errarunt antequam lapidem nostrum inuenerint,
 Siue primo seu sequenti tempore,
 Omnes errant, donec vera practica accedat,
 Nullus autem aberrat magis in calore & frigore,

O

Quam

Quam artifex temerarius & audax,
 Nam nemo citius opus nostrum perdit;
 Quam is, qui id completere præsumit.
 At ille qui rem perfecturus est,
 Sit prouidus & cautus in operando,
 Præ omnibus enim curis hæc est grauissima,
 Ut si quis in vno errarit, de nouo iterum incipiat,
 Certe curas permultas habiturus est
 Qui hanc artem adipisci desyderat,
 Sæpe voluntatem suam permutabit
 Rebus nouis, quas cognoverit,
 Consilia eius sæpe erunt irrita,
 A quo infortunio nunquam securus fiet,
 Et sæpe animus eius vacillabit
 Nouis opinionibus, dolore afflitus,
 Atque ita continuabit in phantasiis,
 Ut mira res sit, si eam attingat,
 Quin curas versabitis acerrimas
 In hac arte qualescumque fueritis,
 De molestiis plus vobis aperiam
 Quod desyderium vestrum refrenabit,
 Magna est cura, ut sapientes tradunt,
 Cognoscere ubi perfectus sit artifex:
 Et quamuis in cidalis in eum, qui vos doceat,
 Varias tamen molestias & curas habebitis,
 Nam si mens tua virtuti sit dedita,
 Diabolus ut noceat allaborabit,
 Tribus modis offendere te præsumet
 Festinatione, desperatione & deceptione,
 Propter opera virtutis quæ facturus sis,
 Si ad hanc scientiam peruenieris,

Primum iam dictum periculum est festinatio,
 Quæ multum destruit & corrumpt,
 Omnes authores qui de hac arte scribunt
 Festinationem dicunt esse ex diabolo,
 Exiguus ille liber de philosophorum turba
 Inquit, omnis festinatio ex parte diaboli est,
 Idcirco ille rem maturabit,
 Qui procedet lento gradu,
 Iuxta proverbiū veritatem cognoscetis,
 Quod quo quis magis festinet, eo lentior futurus sit,
 Nam qui properat, opus non perficiet
 Interdum nec in mense, nec aliquando in anno,
 Et in hac arte semper erit verum,
 Quod festinans nunquam carebit querelis,
 De celeritate quoque estote certi,
 Quod à veritate eos præcipitabit,
 Diabolus non habet subtiliores modos,
 Quam ut celeritate vos circumueniat,
 Idcirco sapientia numero præsumet
 Per hanc vos in errores seducere,
 Ipse gratiam vbiique inueniet,
 Qui festinationi semper se opponet,
 Semper dico, nam in momento temporis
 Festinatio destruere potest omnia vestra opera,
 Ideo ab omni festinatione caue,
 Tanquam ipsa prorsus sit diabolica,
 Ratio mea non sufficit, ut debet,
 Festinantiam reprobare,
 Quam plurimi se inuoluerunt magnis cutis,
 Quia festinantiam admiserint,
 Sed semper ad finem properarunt,

Quod ex Sathanæ tentatione accidit,
 Nil amplius de festinantia modo,
 Sed beatus est patientiam habens,
 Cum vero festinatione inimicus non præualet,
 Tum desperatione mentem vestram fatigabit,
 Et sæpe hanc sententiam vobis ingerit,
 Quam multi id querant, quain pauci inueniant,
 Ilique longe te sapientiores,
 Quæ igitur certitudo tibi supererit,
 Ipse instigabit, ut quoque dubites
 An magister tuus habuerit, nec ne,
 Et quod forte euenerit,
 Ut partem, non totum, te docuerit.
 Eiusmodi incertitudinem mouebit,
 Ad dubitationem menti tuæ ingerendam,
 Et sic labores tuos recompensabit
 Cum tali diffidentia & desperatione,
 Contra assultus eiusmodi nil iuuabit,
 Ni si confidentia sola virtus,
 Ad quam ipsa ratio accedat,
 Nec causa remanebit timoris,
 Si prudenter in animum reuocabitis;
 Virtuosos mores, quos reperitis
 In vestro Magistro & doctore,
 Nec opus erit, ut desperetis,
 Si circumstantias omnes considerabitis;
 An ex amore vel dubio vos docuerit,
 Et num ipsa motio ab illo incepit,
 Nam tali viro difficile est confidere,
 Qui enim vobis eam rem profert, magis indiget
 Vesti, quam vos illius.

Hoc modo certitudinem habebitis
 Priusquam opus vestrū incipietis,
 Cum talem obtinueritis fiduciam
 A desperatione securi eritis :
 At quis eiusmodi magistrum reperiet,
 Ceu meus fuit, non habebit causas, cur dubitet,
 Qui vere erat nobilis & laude dignus,
 Amabat iustitiam & abhorrebat à fraude,
 Secretorum tenax, cum alii clamarent,
 Noluit agnoscere eorum scientias,
 Si quando alii differerent de rosæ coloribus,
 Nil ipse addidit tacite se gerens.
 Ad quem longo tempore me recepi,
 Sed ille mestris obseruabat modis,
 Vt agnosceret meam dispositionem.
 Diu sis probationibus, sciretque conditionem,
 Cumque reperiret in me certam fidelitatem,
 Magnamque spem, quam conceperam,
 Tandem eius gratiam ex Dei nutu
 Obtinui, quæ ad me inclinata fuist,
 Vnde paulo post ipse cogitarit,
 Quod veterius dilationem pati non deberem,
 Variæ meæ liteæ, affectusque mei cordis
 Mouerant eius animum mihique addicarant,
 Quocirca calamus sumere non recusauit,
 Sed iterum m. h. rescripsit, prout sequitur :
 Amice fidelis & frater amantissime,
 Respondere tibi cogor, non est futurus alter,
 Tempus adest, quo hanc gratiam à me captes,
 Pro magno p̄fatio & solatio tuo,
 Tua persona & firma eius confidentia,

Tua virtus probata, eiusque sapientia,
 Tua veracitas, amor, ac perseverantia,
 Animusque constans, desideriis suis fruetur,
 Ideo necessum est, ut intra per breve tempus
 Colloquamur in uicem ore tenus:
 Si scribere deberem, iuramentum meum soluerem,
 Hinc conueniamus necessario.
 Et cum ad fueris, hæredem artis
 Te faciam atque ex his terris discedam,
 Tu eris & frater & hæres mihi
 Huius tam magni secreti, de quo docti desperant:
 Quocirca age gratias Deo pro hoc nuncio,
 Nam melius est, quam ferre aliquot coronas,
 Proxime post sanctos suos Deus hos eligit,
 Qui hanc habent artem, qua ipse sit honorandus,
 Nil magis ad te scribam in praesenti,
 Sed quam primum ad me equitare velis,
 His literis acceptis, mox properauit
 Ad magistrum meum per centum millia & amplius,
 Vbi quadraginta dies continuando
 Didici omnia secreta alchymiae,
 Quamuis philosophiam ante intelleixeram
 Velut aliis quispiam in hoc regno,
 Nihilominus fatui, qui hanc scientiam querunt,
 Existimant quod 40. diebus perfici queat,
 Sed inter 40. dierum opus, animaduertitis,
 Et 40 dierum doctrinam, multum differentias,
 Tum obscura dubia mihi apparebant clarae,
 Vbi inueni reserata vincula naturae.
 Causæ rei tam mirabiles videbantur mihi adeo certæ
 Et ita rationabiles ut desperare non potuerim:

Si vos cum magistro vestro sic conuenietis,
Nos de vobis nullum concipimus dubium.

Tertium impedimentum deceptionem vocamus,
Inter alia aduersus me pessimum:

Idque dictum est de seruis, qui attendant
In opus vestrum, quidam enim norunt multū deceptionis,
Et quidam sunt negligentes, alii ad ignem obdormiunt,
Quidam sunt prauæ voluntatis, qui vobis nocebunt,
Quidam sunt fatui, alii nimis audaces,
Alii doctrinæ sunt inobedientes,
Quidam habent digitos rerum alienarum attractiuos,
Qui tractant res nefarias, valde nocuas,
Quidam sunt ebriosi, leues & aliis intenti,
Caue tibi ab hisce si velis esse absque damno,
Fideles sunt stulti, prudentes falsi,
Vt nus me lædit vt & alter obest,
Nam cum opera mea bene præpararam,
Tales abstulerunt mihi que nil reliquerunt,
Tum revoluens apud me sumptus, tempus & labores,
Quos de nouo incipiendo perferre deberem,
Tristato corde mox valedixi,
Non appetens magis Alchymia:
At quomodo hoc eo tempore euenerit
Pauci id crederent ratione vera,
Quamuis vel decem personæ attestari
Queant, quo infortunio laborarim:
Quod vix ab hominibus solis contigerit
Absque diaboli ope, vt ipsi narrare possent:
Faciebam quoque Elixir vitæ,
Mecumque sentiebat mercatoris vxor,
Quintam Essentiam etiam comparabam.

Cum multis aliis secretis,
 Quæ nequissimi homines mihi auferebant,
 Magno meo dolore & tristitia,
 Ut in hoc mundo nil aliud dici possit,
 Nisi letitiam quamcunque curis esse permixtam:
 De curis parum adhuc restat dicendum,
 Quod conuenit in mente rescruari;
 Id accedit viro benedicto,
 De quo veritatem ipse referre queo.

Thomas Dawltonus vir bonus

De nocte dieque inferuiens
 De rubea medicina magnam habuit copiam,
 Quo vix alius ex Anglis plus obtinuit,
 Satelles quidam regi Eduardo à Seruitio existens,
 Cui nomen erat Thomas Harbard,
 Hunc Dawltonum vi extraxit
 Ex Abbatia Comitatus Gloccestriæ,
 Et coram Rege constituit,
 Vbi Deluis tum præsens aderat:
 Nam Williami Deluis Dawltonus scriba fuerat,
 Deluis de Dawltoni opere narrauerat:
 Deluis quoque seruus erat fidelis
 Ipsi Eduardo regi sæpe astans:
 Deluis ibi retulit, quod intra horam
 Dawltonus sibi fecerat mille libras Starlingenses,
 Auri tam boni, quam Regales nummi,
 Spacio dimidiæ diei, vel adhuc minori.
 In cuius rei testimonium Deluis in Biblia iurabat,
 Tum Dawltonus respiciens ad Deluin
 Dicebat, ô Deluis, peierasti ante,
 Ideoque sollicitum te esse deceret,

Nullam,

Nullam,inquit ille,ob causam modo dicram,
 Vti Deus nouit,quem Iudas prodidit,
 At semal (inquit Déluis) iuraui tibi,
 Quod à me non essem manifestandus,
 Sed id seruare non teneor (vt autumao)
 Pro Regis commodo & huius regni,
 Tum Daultonus respondit modestissime
 Hæc responsio periurium non excusat,
 Quomodo Rex ipse tibi confideret?
 Qui sis confessus eo præsente periurium?
 Sed ego,inquit Daultonus ad Mai: Regiam,
 Sæpe sollicitus fui variis in locis
 Propter hanc medicinam,animoque in'dolui,
 Ideo iam cogitaui ne amplius molestaret,
 Nam in ea Abbatia,ybi comprehensus fui,
 Proieci illam in publicum lacum,
 Currentem ad fluvium,qui fluxu & refluxu maris mouetur
 Et sic ibi tantum diuitiarum perditum,
 Quantum inseruuiisset ad Terram sanctam recuperandam
 Viginti millium exercitui pro reditu,
 Diu propter amorem Dei id seruauit,
 Ut subuenirem regi,qui eam expeditionem assumeret,
 Heu Daultone,tum rex dicebat,
 Stultum fuit tantam rem perdidisse;
 Et voluit,vt id Daultonus de nouo faceret,
 Daultonus respondit,hoc fieri non posse,
 Cur non,inquit Rex,quomodo id nactus es?
 Ipse referebat quod à Canonicō Lichfeldensi acceperat,
 Cuius opera Daultonus diligenter seruauerat
 Per multos annos,donec ille obierit,
 Propter quod seruitium,dixit,hoc spacio

Canonicus sibi dederat, quicquid eius haberet:
 Rex Daultono quatuor marcas donauit
 Licentiamque abeundi mox quo vellet,
 Tum Rex ex animo tristis fuit,
 Quod Daultonum ante non cognouerat.
 Et sic saepe accidere solet pro certo,
 Quod tyranni regi sint propinquissimi,
 Nam Harbardus Daultonum comprehensum
 Abduxit in Stepnei, ibique detinuit,
 Ministri Harbardi pecuniam abstulerunt,
 Daultono quam Rex ante dederat,
 Et post Harbardus Daultonum inde portauit longius
 Ad castrum quoddam Comitatus Glocestriæ,
 Ibi Daultonus diu captiuus detentus fuit,
 Cui Harbardus maximas iniurias inferebat,
 Inde eum in carceres strictiones.
 Troiam deduxit, ubi post quatuor annos
 Illum morti addixit:
 Daultonus ad moriendum obediens
 Benedictus, inquit, sic Domine Ihesu
 Videor nimis diu à te abfuisse,
 Scientiam tu mihi dedisti magna cautione,
 Quam tenui absque insolentia,
 Ei nullum vñquam inueni aptum.
 Qui mihi mortuo hæres succederet,
 Ideo dulcissime Domine, nunc cogor
 Id tuum donum iterum tibi resignare:
 Et tum deuotissimas preces fundens
 Subridens, inquit, fac nunc quod cupis:
 Cum Harbardus videret eum ita ad mortem paratum,
 Lachrymæ deciderunt ab eius oculis.

Nam

Nam neque carcer, nec mors præualere potuit,
Ad hanc inquirendam artem, nec dolosus astus,
Nunc dimittatur, tum Harbardus inquit,
Non enim oberit aut proderit post hac alicui,
At cum Daultonus surgeret de loco
Circumspexit tristi vultu
Abiitque pressus angustiis,
Nec desyderauit annum superuiuere.
Hæc illi iniuria accidit, ut narraui,
Per homines infernum non timentes
Horbardus non diu post obiit,
Et Deluis in Teukesburia decollatus fuit,
Hoc modo magna molestia, veluti videtis,
Hanc artem comitatur in quolibet gradu,
Hic ipse rex sua intentione frustratur,
Quia Harbardus erat insolens & violentus,
Dum virum adeo nobilem superbus oppresserit,
Et veluti maleficum captiuum duxerit,
Cum tamen lenitate, patientia & gratia
Multum solatii inde euenisset,
Non solum regi, ut intelligitis,
Sed quoque toti Reipublicæ huius regni,
At non mirandum est, quod gratia non accedat,
Nam peccata regnant ubique in hac regione,
Ecce hic gratia perfecta præsto fuit,
Ad tollendas taxas & vectigalia à populis,
Vnde multum boni & charitatis contigisset
Inter viros equestres, Sacerdotes & communem plebem,
Hic obseruare licet quod vitiosa violentia
Acquirere nunquam possit sapientiam.
Nam vitia & virtutes res sunt contrariæ,

Hinc vitiis dediti eam possidere nequeunt;
 Sivitios si possent hanc scientiam indagare;
 Multum violentiæ hinc aliis inferrent,
 Et in ambitione sua indies accrescerent,
 Peiorisque conditionis, quam ante, fierent.
 Nunchoc capitulum de gaudio & dolore finitum est,
 Quod caput sequitur materiam nostri lapidis manifestat.

Capitulum tertium.

TOnsilus in igne laborauerat
 Sexaginta annos & amplius ad obtinendum desideriū,
 Brianus alius fuit cum Howltone in occidentali parte:
 Semper occupatus, practicam exercendo,
 Attamen hanc nobilem scientiam non inuenerunt,
 Quia nec materiam nec artis radicem nouerant,
 Sed illegitime procedentes semper id quæsiuerunt.
 Donec vitam & bona sua profuderant,
 Multum sumptus, damni & angustiæ passi sunt.
 Inter sua Recepta, quæ operabantur,
 Tum Tonsilus coram me conquestus est.
 Cum lachrymis, dicens quod corde doleret,
 Quia consumperat potiorem suæ vitæ partem.
 In falsis receptis & in vilibus materiis,
 In herbis, gummis, radicibus & gramine,
 Quorum varia recensēbat genera,
 Ut Coronopum, Selandinam & Mezerion,
 Veruinam, Lunariam & mortagon,
 In capillis, ouis, in excrementis & vrina,

In an-

In antimonio, arsenico, in melle, cera & vino,
 In calce viua, Sandiuer, & vitriolo
 In marchasitis, tutia & singulis mineralibus,
 In amalgamatis, albationibus & citrinationibus,
 Omnia ad nihilum redacta sunt in eius operationibus,
 Nam non confyderabat, quid intenderet
 Securus de proportione naturæ,
 Post hæc omnia nihil putabat melius;
 Quam in sanguine humano operari,
 Donec ego dicerem, quod sanguis in fumum corrumpere
 Ignibus fortissimis & destrueretur. (tur.)
 Examore Christi tum dixit, me doce,
 Qualis esse lapidis substantia esse debeat?
 Tonsile, ego inquit, Quid tibi prodesset
 Adeo seni? ideo ab hac re cessa,
 Et incumbe precibus, quia tempus id postulat:
 Nam si scires materiam nostril lapidis,
 Antequam perficeres eam, ætate occumberes,
 Ne hoc cures bone magister, ipse retulit,
 Satis mihi solatii contingere
 Si cognoscerem saltem materiam
 Illius lapidis, tamdiu à me quæsiti:
 Tonsile, dicebam, non est res parua,
 De qua certior fieri desyderas,
 Nam multi authores scribunt de illo dubio,
 At nullus ex iis id clare demonstrat,
 Ipsi enim auctores de hac arte scribentes
 Orarunt Deum (teste Demoerito)
 Ut subito ex hoc mundo auferret
 Illorum animas, qui hac de re libros scripturi essent,
 Multi enim sunt veriti ex iis

Ne plus quam deceat, de hac scientia traderent,
 Quilibet illorum saltem vnum aut duo puncta docuit,
 Vnde agnoscipossit certissime à sociis,
 Quod ille. & qualis esset
 Siquidem vnum eorum alium intelligit,
 Ita scripsérunt, non ut omnes instruerent,
 At ut sese manifestarent secreto dicendi genere,
 Idcirco ne sis contentus ut vnum saltem librum legas,
 Sed varios authores perlustres,
 Liber librum aperit, ut vir doctus Arnoldus afferit,
 Velut & Anaxgoras de eodem opere testatur,
 Qui enim deses ad legendum varios libros extiterit,
 Ille ad practicam inutilis censemebitur.
 At Tonsile, velut Eleemosinam id non offeram
 Alicui aperiendo (quod nunquam ante hac factum)
 Per modum responsionis tibi dabo solatum,
 Si prudenter me interrogaueris
 Bone magister, ipse tum dicebat, me certe doce,
 Num materia sit Sol & Mercurius?
 Aut vero Sol & Luna,
 Aut an tres illi simul sumendi sint?
 An solus Sol, an solus Mercurius,
 An vero sulphur cum ijs sit materia nostri lapidis?
 Seu num sal armoniacum conueniat,
 Vel alia mineralia ad conficiendum lapidem?
 Hic sunt, ego inquam, Tonsile, variæ quæstiones
 Prudenter institutæ non absque astutia:
 Non autem adhuc nominasti, nisi in genere,
 Nam oportet te partem ex his omnibus sumere,
 Diuerso tempore, prout arti inseruiunt,
 Variæ res adiuuant quidem nostrum lapidem,

Licet

Licet duo sint materialia, vnuſque ſit lapis,
 Inter quæ hæc eſt differentia,
 Velut inter matrem & ſobolem accidit,
 Aliam quoque diuerſitatē obſeruabis inter ea,
 Velut eſt inter marem & fæminam,
 Hæc duo genera tibi omne präſtabunt ſeruitium
 Ad album quoque opus, ſi ſapiens fueris,
 Vnum ex hiſce lapide inurnies,
 Nam patitur ignem, vt lapides ſolent,
 Sed non eſt lapis intactu vel viſu;
 Verum ſubtilis terra purpurea, rubra, nec lucida,
 Et cum separata eſt & präparata,
 Tum nominamus id noſtrum lythargirium,
 Primo purpureum, rubrum & post ſubatum,
 Atq; tum vocatur electa noſtra marchaſita,
 Vna vncia eius ſuperat quinquaginta libras,
 Non venditur per Christianum orbem,
 At qui eo indiget, cogetur
 Ut curet fieri, aut ipſe präparet.
 Sed hæc gratia magna in eo opere appetet,
 Quod fieri poſſit ſemel nec deinde amplius,
 Antiqui authores vocant eam rem vilis precii,
 Nam nihili æſtimatur in mercatura,
 Nemo qui inueniet, tollere id curabit
 Magis quam vnam vnciam lutu
 Nullus vult credere, quod ſit magni precii,
 Nullus itaque agnoscit id, niſi valde prudens,
 Hic aperui ego mirabile ſecretum,
 Quod nunquam factum eſt per totum orbem.
 Aliunradhuc lapidem; Tonſile, habere oportet,
 Aut alias perdeſtuum präcipuum materiale.

Qui

Qui lapis est valde pulcher & clarus,
 Lapis in mercatura, lapis in visu,
 Lapis resplendens cum perspicuitate,
 Existens mirifica diaphanitate,
 Precium vnius vnciæ conuenienter
 Est viginti solidorum, vel circiter:
 Nomen eius est Magnesia, pauci eam norunt,
 Inuenitur tam in summis, quam imis locis.
 Plato agnouit eius proprietatem vocavitque nomen,
 Et Chawcerus inquit, quod Dytanos appelletur,
 In Canonici sermone dicitur quid sit hoc modo,
 At quid ignotum per magis ignotius.
 Hoc est, quid illud existat
 Nisi quid incognitum magis incognito appellatum?
 Nihilominus, Tonsile, iam vere docebo,
 Quid sit Magnesia in nostra lingua,
 Magnum quid mirabile in latino dicatur,
 Es est pecunia, scientia sed ars,
 Id est, quod sit res huiusmodi
 In qua sit multum diuinæ scientiæ,
 Nunc agnoscis, quid est magnesia,
 Res æris, in qua latet scientia diuinaque mira,
 Hos duos lapides, Tonsile, assumes
 Pro materialibus ad Elixir elaborandum,
 Quamuis prima vice non sint plures materiae,
 Tamen variæ res adiuuant, vt ante narraui,
 Hoc secretum ante hoc tempus
 Non adeo manifestatum fuit, quod tibi habeto,
 Orabo Deum, ne mihi pro crimine imputetur,
 Vereor enim, ne calamus meus plus iusto aperuerit,
 Nam etsi pauci percipient hanc sententiam,

Attamen subtiliores inter doctos plus nimio habent euidentiæ,
 Multi enim eruditæ sunt adeo excellenti ingenio,
 Vt si hoc haberent fundamentum, artem indagarent,
 Cum Deus velit, ne quis eam inueniat
 Nisi ipse solummodo, qui sit virtuosa mente:
 Ideo antiqui authores celarunt cum ratione
 Materiam nostri lapidis; quæ hic aperta est,
 Alia materialia accipere non teneris,
 Nisi hæc bina, ad album faciendum lapidem,
 Excepto sale armoniaco cum sulfuris genere,
 Quod ex metallis educitur,
 Hæc duo sufficiunt ad implendum tuum desyderium,
 Præter hæc alia ignem fugiunt,
 Sulphur comburitur & mutat suum colorem,
 Sed nostrum Lythargyrum semper perdurat,
 Nec cum metallo aut argento viuo incipias
 Ad faciendum Elixir, vt intentione fruaris,
 At si destruxeris totam eius compositionem,
 Quædam ex componentibus te adiuuabunt,
 Sed illud nihil aliud est, hoc atque illud
 Quam saltem Magnesia & Lythargyrum, ipsius frater.

Capitulum quartum.

De magno opere non subrefugiam,
 Licet sit secretum, largissime tradere,
 Ut veritatem vobis aperiam vnicce attendam,
 Quatenus mihi concessum sit Deimandato,

Q

Ego

Ego vobis viam monstrabo tanquam ductor,
 Eo modo, quo inueniatis vestrum propositum,
 Si consyderetis, quomodo partes huius operis.
 Sint confusæ ab antiquis authoribus:
 Velut ante dicebam, magistris huius artis
 Quilibet saltem vnam declarabant partem;
 Ideo quamuis satis perceperitis eas ad lubitum;
 Non tamen ordinare valetis, ut debetis,
 Arnoldus in scriptis suis testatur,
 Quod finale secretum sit, agnoscere rem illam;
 In qua opus nostrum sit fundatum,
 Et quomodo puræ naturæ & simplices sint inueniendæ,
 In libro eius, qui incipit, Multifaric,
 Inquit, materiæ nostræ fundamentales duorum sunt generū,
 At quomodo eæ reperiantur, præterit omnino,
 Nomina illarum proxime præcedente capite habetis.
 Frater Baconus plus de eo puncto aperit,
 Dum inquit, Diuide partes omnes
 In Elementa propinqua, de eo sitis cauti,
 Sed imprudentes ita non operantur:
 At pertinaciter procedunt, tanquam fere furiosi,
 Ad materiam diuisibilem plus addentes,
 Ita cum putent se producturos flores,
 Nihil aliud agunt, quam quod multiplicent errores.
 Ibi Baconus ratiocinatur, ut & alii eiusmodi,
 Et timet, ne plus iusto aperiat:
 Auicenna in Porta scribebat, si memineritis,
 Quomodo progredi debeatis ad perfectionem obtinendam,
 Veraciter docendo, prout veritas se habet,
 Comedas, ut bibas, & bibas ut comedas:
 Et intermedio tempore sudore perfundatur,

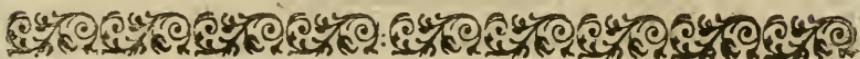
Rasis aliquatenus hæc declarans dicit,
 Non tamen comedat res festinanter,
 Sed pedentim consumat suum alimentum,
 De quo Propheta facit quoque mentionem,
 Si modo respexeritis ad eius intentionem,
 „ Visitasti terram & inebriasti eam,
 „ Multiplicasti locupletare eam,
 „ Terram fructiferam in falsuginem,
 „ Et terram sine aqua in exitus aquarum,
 Si habuerit copiam cibi & potus,
 Necesse est vigilare, tum cum foret dormiendum;
 Nam labor est in vigiliis & magna diligentia
 Et nutriti debet preciosis alimentis,
 Ideo omnes pauperes abstineant, inquit Arnoldus,
 Nam hæc ars est pro diuitibus huius mundi,
 Confidite eius verbis vos pauperes quotquot estis,
 Ipse enim sunt testis, quod ita esse verum inuenietis,
 Esto longanimis & suavis, inquit ille,
 Nam festinantes finem nunquam videbunt,
 Diuturnitas purificationis materiæ infectæ
 Decipit quartiles, qui id non credunt,
 Idcirco pauperes ne præsumatis
 Hæc in dægare m. sed in tempore cessate,
 Excessus quadrantis ius horæ
 Destruere totum potest, hinc diuitiæ succurrunt:
 „ Is primum pro quo & ultimum pro quo non,
 Ad cognoscendum lapidis nostræ lentam elixationem,
 Donec non magis elixetur, ne desinas,
 Attamen longa continuatio non dat incrementum,
 Cogites quod aqua velit ebullire,
 Sed butyrum elixetur, velut & oleum:

Et sic lenta coetione consumas,
 Non ebulliendo, quod fit festinanter:
 Propter dubia periculorum variorum,
 Et propter supereregressionem nostri lapidis:
 Inter magna opera omnium est grauissimum
 Ut clarificemus nostra media mineralia:
 Extremitates variæ bene sunt perfectæ
 Absque multis mediis prudenter quæsitis,
 Et singula media oportet fieri pura,
 Si opus vestrum absolui debeat;
 Nam impura & pura (ex naturali affectu)
 Valde inter se aduersantur, & sic maturum & immaturum,
 Fixum fixo per se adhærebit;
 Et volatile volatili generè trahetur;
 Et vbi cunque amplius est concordia,
 Natura trahet, quod alibi foretante:
 Hoc magnum opus in suo genere impurum est;
 Et plenum periculi id inuenietis,
 Nullius prudentia tanta esse poterit,
 Ut non interdum aberret in illo:
 Tam bene doctus, quam laicus,
 De quo Anaxagorus hoc modo inquit:
 Nemo prima fronte reperitur discretus:
 Et quondam virum sapientem dicere audui,
 Quod hoc tempore in Cataloignia
 Magnesia cum aliis mineralibus
 Vendatur, si saltem inquirere curetis:
 Ut ita manus delicati viri
 Non sint inquinandæ tam vili opere:
 Et longe citius opus vestrum, ut existimo,
 Ita inciperet & finiri posset.

Nam si deberetis omnia facere, ut ego noui,
 Defatigati essetis, priusquam opus aggredieremini:
 Philosophorum opus non incipit
 Priusquam omnes res sint puræ extus & intus,
 Nos qui quætimus tincturam valde speciosam,
 Oportet demere omnes res viles & vitiosas,
 Ex variis mediis quodlibet suam habet proprietatem
 Ad officium suum præstandum, secundum suum gradum,
 Ex iis, quibus nostræ res aluntur,
 Quædam prodesse poterunt, quædam obesse,
 Nostræ Pharmacopæi ignorant ista præparare,
 Et nos eos docere subterfugimus,
 Cuius rei causa non est alia,
 Quam quod adulterarent ea (ad decipiendum homines)
 Potius, quam ut omnibus viribus incumberent
 Curarentque veritatem obtinere:
 Mos illorum est (vnde ex animo doleo)
 Plurima appetere & pauca pro iis præstare:
 Qui velit verum habere opus, ne parcat labori
 Nec expensis, quamuis loculos inaniat,
 Et in magno pere omnium longissime abest,
 Qui quiete desideret eius finem reperire:
 Si grande opus cum omnibus circumstantiis
 Perfici posset tribus annis, res fortunata foret:
 Nam ille qui illud semel finire poterit,
 Nunquam necessum habebit id de novo incipere:
 Si medicinam suam sapienter augmentare nouerit,
 Illud enim magisterium est omnis nostræ intentionis,
 Non opus est nominare hic mineralia,
 Nam Albertus clarè de omnibus scribit.
 Multum tradere possem de naturis minerarum,

Quod in hoc magno opere foret fūstraneum:
 In hoc enim grandi opere nihil inuenietis
 Nisi manuum labores vocatos Mechanicos,
 Vbi in centenis modis & pluribus
 Aberrare poteritis, quo cunque incedetis,
 Idecirco credite, quicquid antiqui authores tradunt,
 Absque experientia nihil rectum fieri posse,
 Considerate omnes circumstantias & curate
 Observare uniformitatem in omnibus requisitis:
 Ut er vno validis modo in materia & forma,
 Caue à commixtione, ne quid infortunii accidat,
 Centum errores magis speciales
 Precauere poteris hāc admonitione generali,
 Et hæc doctrina erit sufficiens
 Illi, qui practicæ prudenter insistit,
 Si famuli vestri sint probi & fideles,
 Non pigebit vos vestri operis,
 Idecirco si expertes omnis timoris eritis,
 In magno opere, sequere meum consilium,
 Nunquam ad id vxoratos admittetis,
 Mox enim se fessos dicent, ut ipse narrare noui,
 Nullum itaque conductetis
 Nisi certa mercede, quod cunque feceritis,
 Non in menses, quomodo cunque poteritis;
 Nec in septimanas, sed in singulas dies:
 Et ut merces yestra illis arrideat
 Magis quam alibi impetranda,
 Et ne cogantur propter mercedem expectare,
 Sed ut satisfactio æris ipsis sit in promptu,
 Nam hoc eos excitabit ad amorem & metum,
 Ut ad opera sibi commissa sint attentiores.

Quo existiment, quod dimittendi mox forent
 Si negligentes vel vno die exsterent:
 Vxorat non ita conuenient
 Pro hoc opere, quos video fugias:
 Si hoc cognouissem & fecisset ante,
 Multas iniuriarum molestias declinasse;
 In hoc quoque opere oportet adesse libertatem
 Sine impedimentis, quocunque in gradu,
 Cum multo solatio ad curas releuandas.
 Contenuit laboris, qui cessare nequit.
 Alias angustiae propter labores & melancholiā:
 Possent esse causa destructionis tui operis,
 Non necessarium est plura nunc ostendere,
 Nam antiqui auctores reliqua iam ante tradiderunt.
 Et quod requiritum sit ab his intermissum,
 Hic liberabitque vlo demonstrat dubio,
 Idcirco ex gauis hī libellus ORDINALE
 Est Alchymiae, omnium complementum,
 Capitulum sequens conuenit pro clero
 Ostendens consilia pro subtili opere.

Capitulum quintum.

BRiseus cum monetas mutaret,
 Quā plurimis damno, multis gaudio extitit,
 Et veluti diuersis ea mutatio visa est
 Res noua & rarissima;
 Sic eo tempore quid miri contigit;
 Quod ad hanc spectarit scientiam,

Cum,

Cum tres magistri artis huiusmodi
 In uno decumberent lecto prope Leadenhal,
 Qui haberent Elixir p[er]f[ect]um album & rubeum,
 Mirabile est tales ternos uno iacere lecto,
 Atque hoc spacio decem dierum,
 Siquidem vix inueniantur in millione hominum,
 Ex ducatu Lotharingia, velut accepi,
 Vnus eorum fuit, secundus ex medio Angliae,
 Sub cruce circa finem trium Comitatum
 Tertius natus erat, atque minimus:
 Qui ex nativitatis figura a doctis iudicatus est
 Exornatus Anglicanam terram,
 Posset quis totum peragrire mundum,
 Et tales magistri tres non reperire,
 Duo ex illis discessuri, sed iunior permansurus est
 Multum boni in hac regione aliquando facturus,
 Sed peccata principum morabuntur
 Id boni, quod ipse præstiturus esset.
 Senior magister de eo vaticinatus est
 Et dixit, quod passurus esset multum iniuria
 Ab iis, qui grati erga eum esse deberent,
 Et multa alia hic enarrabat,
 Quæ exinde vera inuenta sunt,
 Et nonnulla adhuc euentura,
 Ex quibus unum est certissimum, dicebat ille,
 Post multas molestias magnum futurum est gaudium,
 In singulis quartis huius regionis
 Quod omnes probi percipient,
 Iunior quæsiuit, quando id euenturum,
 Senior respondit, postquam visum foret
 Sanctam crucem honorati nocte dieque,

In terra Dei & in terra Luminis,
 Quod conuenienti tempore continget,
 Sed diu dilatum absque causa est,
 Cum id inceperit, notes bene hanc rem,
 Hæc scientia aperietur regi,
 Et longe plures gratiæ
 Quam hic à nobis enarrari poterunt,
 Gratia illi regi tum aderit,
 Cum mores antiquos emendauerit,
 Ipse in secreto inuestigabit
 Hanc scientiam obscurò sermone:
 Et inter solitarios seu monachos
 Ea de re semper fiet certior,
 Ita Rex Calid eam quæsiuit apud multos,
 Donec inciderit in Motienum,
 Qui opem tulit Calidi in sua necessitate,
 Virtus enim eius ad hoc incitauit:
 Sed nunc de hac materia tacebimus,
 Et de subtili opere trademus.
 Necessum est, ut sit eruditus,
 Qui velit percipere subtile opus.
 Oportet eum cognoscere primam philosophiam,
 Si confidat Alchymiam inquirere,
 Et primo vos intelligere debetis
 Qui huic operi intenti estis,
 Cum metallia vestra per præparationem
 Sint facta habilia ad generationem,
 Tum diuisione separanda erunt
 In quatuor Elementa, si lucrari desyderetis,
 Quod si perficere nequeatis,
 Ite & discite ab Hortulano,

R

Qui

Qui ea de re suum fecit librum,
 Quomodo vinum sit diuidendum in 4. Elementa,
 Et præterea vos scire decet
 Effectus quatuor qualitatum,
 Quæ dicuntur, caliditas, frigiditas, humiditas & siccitas,
 Vnde omnes res sunt compositæ,
 Et quia præcipue in hac arte appetatis
 Habere colorem in igne perseverantem;
 Sciatis, antequam illum obtineatis,
 Quomodo quilibet color generetur,
 Nam omnis color, qui nominari potest,
 Hic apparebit, antequam albedo aderit,
 Ad hæc vultis habere in opere
 Facilem liquefactionem instar ceræ aut gummi;
 Alias non intraret, nec penetraret
 In metalla, testantibus authoribus,
 Sic defuderatis quoque habere fixum & fluxibile,
 Cum coloris copia, quo cunque modo.
 Hæc tria contraria coniuncta ut fiant
 In uno subiecto, magnum est secretum,
 Nihilominus ille, qui valet ingenio,
 In hoc capite id inuenire poterit.
 Et primo, ut dem vobis breuem doctrinam,
 De prædictis quatuor qualitatibus primis,
 Calor & frigiditas sunt qualitates actiæ,
 Humiditas & siccitas vero passiæ:
 Nam hæ patiuntur semper illas,
 Ut lapides cum fiunt calx & aqua glacies,
 Vnde facilime iudicare poteritis,
 Nihil generatum est, nisi calore aut frigore,
 Attamen passiæ habent aliquid actiuitatis,

Velutis

Veluti in mechanicis operibus quotidie videmus,
In panis & cereuisiæ coctione & aliis opificiis
Humiditas operatur & siccitas.

Aristoteles in physicis, multique alii
Dicunt, ab actionibus procedit speculatio,
Referunt quod practica sit radix & initium
Speculationis & omnis scientiarum.

Nam proprietates rerum quarumlibet
Perceptæ fuerunt per earum operationes:
Veluti per colores vrinarum audemus
Pronunciare de calore vel frigore,
Per istas quatuor qualitates primas
Indagamus colores successu temporis;
De quibus certi esse non possumus
Nisi in substantia valde pura.

Multum doctrinæ inde capietis,
Si sciatis, quomodo colores quotidie generentur,
Color est extremitas cuiusque corporis clari,
Clara substantia bene terminata hic est materia,
Si caliditas dominetur in materia sicca,
Color albus aderit ibi certissime,
Veluti apparet ad oculum ex ossibus combustis,
Et in calce viua ex lapidibus facta,
Vbi frigiditas agit in materia humida & clara,
Albedo apparebit in ea operatione,
Ut constat in glacie & frigore induratis,
Causa eius declarata est iam ante in philosophia,
Sed hic non de communi philosophia loquor,
Verum per exempla, ut tradam Alchymiam,
Num per aliud percipi potest,
Velut isoboles agnoscitur ex sua matre,

Si caliditas in materia humida & crassa
 Agat, niger inde color generabitur,
 Quod si exemplum eius desyderetis,
 Obseruate eum viridia ligna igni apposueritis,
 Cum frigiditas operatur in materia crassa & sicca;
 Niger erit color, cuius rei ratio est,
 Talis materia est compacta & valde crassa,
 Cum frigore constringente, vita inimico,
 Crassities facit obscuritatem, & lucis priuationem;
 Si color priuetur, nigredo apparet.
 Ideo semper huius memor esto,
 Quod clara materia sit materia albedinis,
 Causa efficiens potest esse varia,
 Nam interdum est caliditas, interdum frigiditas:
 Sed Albedo & nigredo (vt omnes norunt)
 Sunt colores contrarii in extremitatibus,
 Hinc opus vestrum cum nigredine incipiet,
 Si finis esse debeat albedinis perfectio;
 Intermedius color, ceu philosophi tradunt,
 Est rubeus inter nigrum & album;
 Nihilominus firmiter mihi crede,
 Rubeus est ultimus in opere Alchymiae,
 Dicunt quoque in sua doctrina,
 Quod hi duo colores, rufus & citrinus,
 Sint intermedii inter album & rubeum.
 Et quod viridis & plumbeus color
 Inter rubeum & nigrum intercedat,
 Incarnatus color est ex materia valde pura
 Medicis in vrinis habent colores nouemdecim,
 Inter album & nigrum, vt ipsi tradunt,
 Ex quibus color subalbus unus est,

Similis colori lapidis Onichini,
 De eo colore Magnesia videtur,
 Sed magnesia splendet cum puritate;
 In nostro subtili opere Alchymiae
 Omnes occurrit colores, qui vñquam habentur,
 Centum & plures certissime,
 Quam in vrina sunt animaduersi,
 In quibus omnibus coloribus esse nequit,
 Quin lapis noster continetur secundum omnes gradus,
 In omni compositione operum, quæ sunt,
 Et in omni compositione, quæ mente concipitur,
 Quotquot ibi colores sese offerunt,
 Tot graduationes prudenter institues,
 Et si non omnes graduationes cognoueris,
 Ex Raymundo illas discas in arte eius generali,
 Gilbertus Rymerus scripsit iuxta suam inventionem
 De 17. proportionibus, at illæ non sufficiunt
 In hac scientia quam nunquam inuenire potuit,
 Quamus in medicina fuerit valde eruditus,
 Cum excellentia naturæ humanæ
 Sæpe superet medicinas medicorum,
 Et sic honor et non raro suam artem
 Cum sua medicamenta forte sunt inania;
 At ita non se habet in medicina minerarum,
 Ea enim ars excedit omnes alias generationes,
 Et solum existet in hominis sapientia.
 Velut per experientiam prudentes stati possunt,
 Et ita alchymiae verum fundamentum
 Est in compositione ratione prudentis graduationis,
 Caloris & frigoris, aut humiditatis & siccitatis,
 Cognoscendo, quod aliæ qualitates per eas generentur.

Vt pote durities & lenitas, grauitas & leuitas,
 Asperitas & lauitas, per certa pondera,
 Cum numero & mensura sapienter indagata,
 In quibus ternis existit omne à Deo confectum,
 Nam Deus fecit omnia & disposuit certe
 In numeris, Ponderibus & mensuris,
 Quos numeros si mutaueritis,
 Naturæ iniuriam facitis,
 Ideo Anaxagoras inquit caue bene,
 Ne ad coniunctionem procedas,
 Antequam pondera plenarie cognoueris
 Omnim componentium, quæ hic requiruntur,
 Baconus dicit, quod antiqui nihil celauerint,
 Nisi solummodo proportiones, quas non docuerunt,
 Nam nullus authorum est, nec rex, nec princeps
 Scribens de hac scientia cum aliis congruit
 In proportionibus, quas si scire velitis,
 Raymundus cum Bacono & Alberto docebit,
 Cum Anaxagora seniore, ex his quatuor
 Habebitis perfectam cognitionem, at non ex uno omnem,
 Etsi iungetis 4. qualitates ad unam intentionem,
 Tum oportet coniungere singula Elementa,
 Ut aquam & terram secundum yestrum desyderium,
 Bene composita cum aere & igne,
 Sciendo, quod in actiuitate sit dignior
 Secundus & tertius quorumlibet graduum,
 Quartus & primus excludi nequeunt,
 Nam utilis est & maxime usurpandus,
 Et optime extendere potest suam multiplicationem,
 In quo existit virtus generationis,
 Atque hoc est terrestre Lithargyrium nostrilapidis,

Absque eo nulla erit generatio,
 Nec nostræ tincturæ fixatio,
 Nam nihil est fixum, nisi terra sola,
 Cætera omnia Elementa sunt volatilia,
 Ignis, aer & aqua, ut quotidie videtis,
 At ignis est causa extensibilitatis,
 Et facit materiam esse permiscibilem,
 Ac clarus splendor in pulchro colore
 Fit magis ex genere aero,
 Et aer quoque si fuerit condensatus
 Facit res leuis liquefactionis,
 Veluti est cera, & butyrum & omne gummi,
 Exiguus calor ea omnia liquefacit,
 Aqua purgat cum ablutione,
 Et res mortificatas causatur reuiuere,
 De multiplicatione ignis nil miri videtur,
 Quæ multiplicatione terræ inferior est,
 Nam terra generat herbas quotidie nouas,
 Absque numero idcirco verum est,
 Quod terra tam sit admiranda, quam ignis,
 Quamuis vna scintilla in immensum se multiplicet,
 Si tota ditio foret repleta lino,
 Tum vna scintilla mirabiliter in eo cresceret,
 Ignis & terra solummodo se multiplicant,
 Et illæ sunt causæ multiplicationis nostri lapidis,
 De hac terra Albertus Magnus meminit
 In mineralibus quod Lythargyrium sit optimum
 Pro Elixire albo, ibique recenset illud,
 Quod quoque in libro carminum demonstratur:
 Nunc ad coniunctionem accedamus;
 Et quædam consilia de ea adferamus,

1. Coniunge Elementa tua grammaticaliter
 Cum omnibus suis regulis conuenienter,
 Quæ regulæ ad adiuuandum eruditos
 Sunt præcipua instrumenta in hoc opere,
 Nam nihil magis sibi contrariatur,
 Quam esse fixum & volatile:
 Omnes Grammatici Angliae & Franciae
 Ignorant docere vos hanc concordantiam:
 Hoc ORDINALE eam tradit, ut videbitis
 In Physica, libro de Arbore.
2. Coniunge ea quoque Rhetoricæ modo
 Cum naturis ornatis & purificatis,
 Postquam tintura vestra debeat esse pura & pulchra,
 Accipe puram terram, aquam, ignem & aerem,
3. Logica via, quandocumque sit,
 Misce vera genera, non sophistica,
 Quorum ignorantia adduxit multos doctos
 Vt omnem suum laborem & opus perderent,
4. Iunge ea inuicem quoque arithmeticæ
 Per numeros subtile proportionales,
 De quo parum adhuc fuit cognitum,
 Cum Boetius scriberet, Tu numeris Elementa ligas,
5. Coniungetua Elementa Musice
 Duas ob causas, vnam propter melodiam,
 Quæ suos concentus placitos habeat,
 Cum verum effectum eius inueneris,
 Et sic compone, vt Diapason
 Cum Diapente & Diatesson,
 Cum hypate, hypaton & Likanos mese,
 Cum regulis, quæ sunt in Musica,
 Cum proportionibus causantibus harmoniam,

Quibus valde similes proportiones sunt in Alchymia,
 Nempe pro magnis numeris actu positis,
 Sed pro secretis numeris intellectualibus
 Oportet ut inquiratis, velut ante dixi,
 Ex Raymondi & Baconi doctrina,
 Baconus tradit ea obscure in tribus suis epistolis.
 Et Raymondus melius in Arte generali:
 Multi existimant, cum ista legunt,
 Quod intelligent, at reuera falluntur.

6. Cum Astrologia iunge quoque Elementa,
 Ut prosperentur eorum operationes quæcunque,
 Quæ simplex genus, rude & inexpertum
 Prudenter ducunt, donec inueniatur finis,
 Cum tempore illa obediunt
 Supra naturas formatas stellarum influentiæ,
7. Et scientia perspectiva multum præbet evidentiæ
 Omnibus in hac arte nobili laborantibus,
 Et ita quam plures scientiæ aliæ faciunt
8. Velut præcipue illa de pleno & vacuo,
 Sed magistra inter scientias omnes habenda,
9. Ad seruendum huic arti, est magia naturalis,
 Cum quatuor Elementa sapienter composita fuerint,
 Et singula in suo gradu ordinata,
 Tum ex variis gradibus & digestionibus
 Colores apparebunt usque ad perfectionem,
 Tunc enim intrinsecus operatur calor naturalis,
 Qui in nostra substantia saltem est intellectualiter,
 Visui non patens, nec manibus palpandus,
 Eius operatio paucis rarisque est cognita,
 Et cum hic calor naturalis mouebitur
 Per externum calorem artificialem,

Tum natura excitata operari non desinet,
 Ad varias diuersitates graduum producendas:
 Quæ est vna causa, vt ex ratione animaduertitis,
 Quod in opere nostro tot appareant colores,
 Idcirco causatur in hac arte multum dubii
 Ignorantia caloris intrinseci & extrinseci:
 Ad sciendū, quomodo vterq; hic calor congruere debeat,
 Et vter eorum in operando prædominari,
 Digestiones in hoc opere valde conueniunt
 Digestionibus rerum animatarum,
 Et præ cæteris (vti certe testificari possum)
 Magis assimilantur concoctioni in homine:
 Ideo Morienus dicebat, lapis noster in generatione
 Valde est similis creationi hominis:
 In quo, inquit Raymundus, quatuor omnes gradus
 Complexionum quatuor inuenire licet,
 Idque actu, quod non poteritis reperire
 Inter alias creaturas in alio genere,
 Hinc inter creata hæc duo solummodo
 Vocantur Microcosmus, Homo & noster lapis:

Nunc de digestione ad nutritionem
 Perfecte cognoscendam opus est accedere,
 Humor est solidus, constans cum siccitate,
 Fortiter mixtus in suis gradibus,
 In opposito passiuæ debite mixta
 Generantur calore intrinseco & extrinseco,
 Ita nihil aliud est nostra digestio,
 Nisi ex humore substantiali creata perfectio,
 Oro vos, ô laici, vt me excusatatis,
 Quamuis ad huiusmodi verba non sitis assuefacti,
 Oportet me iis yti, quia omnes authores affirmant,

Quod

Quod quælibet scientia suos proprios habeat terminos,
 Digestio interdum magis augmentatur
 Extero frigore, ut quotannis videre potestis,
 Quomodo in hyeme homines plus cibi capiant,
 Quam æstate, cum calor eorum sit intensior,
 Nam frigus tum cogit calorem intrinsecus fugere
 Et magis coniungit, ut fiat fortior,
 Cuius virtus & potentia maior est
 Ad digestionem perficiendam, quam antea.
 Sed præcipuum nostrum Digerens pro hac intentione
 Est virtualis calor materiæ digerentis,
 Nihilominus calor rei digestibilis
 Adiuuat digestionem, eiusque operationem,
 Febrilis calor nihil digerit.
 Radii solares iuuare possunt & causari destructionem,
 Vinum digestum plus habet caloris naturalis,
 Quam recens mustum, cuius calor est accidentalis,
 Coagulatio non est forma substancialis,
 Sed saltem passio rei materialis,
 Adhæc vos scire oportet, cum colores apparent,
 Quod si præcipuum agens in ea materia,
 Interdum enim calor est, interdum frigus,
 Et aliquando humiditas, aliquando siccitas,
 Ad cognoscendum principale agens semper
 Requirit indagationem subtili ratione,
 Quod non perceptum est, nisi à magistris paucis,
 Nam non notant, quomodo colores oriuntur,
 Principale agens qualitatum quatuor
 Potentiam regalem obtinet & prædominatur,
 Ut reliqua ad suum genus conuertat,
 De qua conuersione Anaxagoras tradit

In libro suo de conuersione naturali,
 Cuius causas speciales Raymundus adducit,
 Non est res ludicra aut leuis docere,
 Quomodo vestrum principale agens debeat discerni,
 Quod tradam vobis per quatuor signa,.
 Ut per colorem,saporem,odorem & liquorem.
 Et primo per colorem,quo intentioni vestræ seruiat,
 Ut principale agens agnoscatis,
 Respicie in vas vestrum,qui color magis appetit
 Tum illud,quod hunc causatur est principale:
 Pro eo tempore,cuius insolentiam mitigare poteritis,
 Per hanc doctrinam,si farere incipiat,
 Quod perficietis,si bene cognoveritis
 Causas colorum omnium,qui occurrent,
 Hos ego hic tradam breuissime
 Per causas suas,ne opus sit alibi eas querere:
 Albedo producitur ex varia materia clara,
 In alia re terminata,prout hic quoque inuenitur,
 Nigredo est,cum partes corporis obscuri
 Cum crassitie opprimit claritatem subiecti,
 Aut fit ex combustate terrestreitate,
 Sed ex ea combustionē magna durities sequitur;
 Ac per commixtionem obscuri,clarū & puri
 Generantur omnes intermedii colores,
 Quælibet res clara,perspicua & pulchra
 Oritur ex materia aquæ & aeris,
 Quam pura terra apprehendit,
 Talis quæ claritatem eius non tollat,
 Et si in eiusmodi claritate & perspicuitate
 Non videatis colores speciales,
 De quibus audacie iudicare poteritis,

Quia

Quia causa earum rerum fuerit intense frigida,
 Veluti in Cristallo, berillo, aliisque plurimis,
 Diuersitatem inter ea scire debetis:
 Cristallus habet aquam ad aerem declinantem,
 Inde est clara, speciosa & pulchra:
 At si declinet magis versus aquam,
 Est obscurior, vt berillus, vel glacies congelata,
 Sed si materia tendat ad siccitatem,
 Obscuritas cum durius nascitur,
 Ut apparet in adamante lapide,
 Et in pluribus eiusmodi aliis:
 Splendoris, qualis est in Magnesia,
 Lux est causa in materia clara,
 Quæ superinducta est in aqueum vaporē,
 Antea calore incensa certissime;
 Nunc post claritatem & colores extremos.
 De mediis coloribus non nihil addam:
 Rubini color est de tenui fumo ortus
 In claro corpore, qui tum causatur,
 Cum in eo corpore dominatur copia lucis,
 Nam eius plus vel minus facit plus vel minus splendere,
 Sic Amethystus rubinum sequitur dignitate,
 In minori claritate & maiori obscuritate,
 Et Calcedonius micante substantia
 Sequitur berillum in gradibus variis,
 Viridis, ut Smaragdus, est ex aqua pura,
 Cum terrestri materia combusta mixta,
 Et quo clarioris substantiae terra fuerit,
 Eo clarioris viriditatis color apparebit,
 Fuscus est ex claritate terminata
 Infusa ex crassa fumositate congregata,

Ex aqua & terra productus,
 Cui adest claritudo aeris,
 Liuidus vel plumbeus color generatur
 Ex partibus aqueis & terrestribus,
 Et ubi hæ partes sunt frigidæ & crassæ,
 Ibi plus eius coloris visitur,
 Ut apparet in inueterato plumbo,
 Et in hominibus morti propinquis,
 Hic color vocatus liuiditas,
 In liuidis inimicis frequens,
 Naturalem calorem & sanguinem mouet
 Ad cor, ad confortandum illud,
 Et derelinquit faciem frigidam & sicciam,
 Quia calor & sanguis inde recesserunt:
 Similiter cum febres sunt in extremitate,
 Vngues manuum isto colore conspiciuntur,
 Saphyri color ex oriente cæruleus
 Cælesti sphæræ non absimilis,
 Longe pulchrior est ad visum liuido,
 Quia plus in eo est aeris, aquæ & lucis,
 Quam in liuido colore & multis modis
 Hinc talis color preciosior æstimatur,
 Quam alii cærulei, qui quo sint obscuriores,
 Eo minus habent aeris & plus terrestreitatis,
 Argentum in lazurinum facile adduci potest,
 Cuius ratio est, perspicuitas,
 Quæ in argento existit, producta ab aere,
 Ideo ad cælestem colorem tendit;
 Et copia argenti viui, quæ in eo est,
 Causatur in argento splendorem,
 Subtilis terra, pura aqua cum claritate aeris

Efficit illum splendorem in argento viuo,
 Citrinus color, flauus vt est in auro,
 Est color placitus, quibusdam valde gratus,
 Generatus ex valida & fortis digestione,
 Nam humor in eo habet fortem decoctionem,
 Talis color per calorem generatur,
 Velut est in melle, vrina, lixiuo & felle,
 Fuluor in auro producitur (vt vere dico)
 Ex pura & subtili materia bene terminata,
 Perspicuitate condensata; nam aqua purior
 Quo fuerit condensata, eo magis splendebit.
 Causa enim eius non est alia,
 Quam humiditas terminata, vt doctiores statuunt,
 Ita vt sit quoque polibilis,
 Quia aer nullas figuratas recipit:
 Nam aer per se non terminatur,
 Sic causam perspicui in aqua agnoscatis:
 Albus & rubeus bene mixti & puri
 Generant pulchrum colorem citrinum,
 Ita diuersa commixtio Elementorum
 Facit diuersos colores pro diuersa intentione,
 Cum variis digestionibus & variis gradibus,
 Omnes colores facti sunt pro oculis.
 Elementorum colores proprios notabitis,
 Vnde de coloribus melius iudicabitis,
 Medici dicunt de herbis quibusdam,
 Quod sint exterius frigidæ & calidæ intus in radice,
 Si exemplum hac de re expetitis,
 Consyderate operationem nobilium violarum,
 Communis philosophia causam hanc aperit,
 Quod frigida sit intus & rubea extus rosa,

Anaxagoras dicit in sua conuersione naturali,
 Intrinsecum & extrinsecum in omni re esse contrarium,
 Quod verum est, exceptis iis rebus, quæ sunt
 Ex partia compositione, simplicitati proximæ:
 Ut est Scammonium & laureola laxatiua,
 Quæ non nutriunt ut vegetabilia,
 Memento, quomodo in qualibet re mixta,
 Semper vnum elementum regnare desyderat,
 Qui insolens appetitus & viciosus:
 Cogit homines, ut sint ambitiosi,
 Quod Deus optime disponere nouit,
 Dum pro peccatoribus bene prouiderit,
 Omnes efferos appetitus ad æqualitatem reduci,
 Cum Requiem æternam ecclesia cānit,
 Tum omnes ambitiosæ cogitationes
 Apparebunt in nihilum redactæ,
 Domini & mendici tunc euadent
 In sarcophago omnino æquales,
 Principale vestrum agens ita tractabitis
 Si vltra æqualitatem tetenderit,
 Ideo Aristoteles inquit, componite lapidem vestrum
 Æqualiter, ne in eo sit repugnantia,
 Nec vlla diuisio, cum proceditis,
 Cauete de eo, quia valde necessum sit,
 Et cum contigerit, ut videatis
 Omnes colores simul, qui numerati sunt,
 Tum permitte naturam sua operatione
 Pro libitu suo instituere generationem,
 Ut ita inter tot tamque varios colores
 Natura ostendat vnum principalem,
 Talem qui ad propositum tuum vergat,

Correspondens elemento vestri defyderii,
 Hoc modo ex coloribus prouidebitis,
 Quid vos in opere dirigere debeat,
 Quamplurima alia de coloribus possem scribere,
 Sed hæc promissis meis satisfacient,
 Quatenus colores vestro inseruient proposito,
 Ad agnoscendum principale vestrum agens,
 Sed multi ex doctis mirabuntur, ut patet,
 Tam varios colores in lapide nostro
 Ante perfectam albedinem & claram,
 Immutabilemque apparituros,
 Consyderando paucitatem ingredientium,
 Quibus respondebo ad placitum eorum,
 Et tradam veritatem illius magni dubii,
 Per genus magnesiaz, isti colores eueniunr,
 Cuius natura est conuertibilis
 Ad quamcunque proportionem & gradum,
 Veluti Cristallus ad eius subiectum existit,
 Nam cuiuscunque rei, quæ est in terris,
 Si Cristallum ei supponatis,
 Colorem repræsentat, hinc desine mirari,
 Ideo Hermes inquit nec falso nec inuide,
 Ad perpetranda miracula rei vnius,
 Deus ita ordinavit, Rex Hermes ait,
 Ut mira siant de revnica,
 Communes Philosophi hinc reperire nequeunt
 Virtutem nostri lapidis, captum eorum excedentem,
 Odor quoque intentioni vestræ prodeuit,
 Ad sciendum prædominans Elementum,
 Et una cum colore erit protestimonio,
 Quo principale agens indagetis,

T

Et vos

Et vos qui odore doceri vultis
 Principale agens ut discernatis;
 Velut album & nigrum sunt extrema colorum,
 Ita suave & fetidum inter odores existunt,
 Sed cum pisces ex visu non cognoscant
 Intermedios colores, quia ipsorum oculi
 Careant palpebris, ad claudendum eos,
 Sic nec medii odores adoratu,
 Percipientur a vobis, & haec est ratio,
 Quia nares patent, ut piscium oculi,
 Ideo medii odores non certissime
 Captantur natibus, ceu medi: colores oculis videntur?
 Grauis odor non est (ut docti sentiunt)
 Medius odor, sed saltē minus fetens,
 Antiqui scribebant in suis libris
 De sua experientia (quæ mihi non est cognita)
 Quod si misceatis suauem & redolentem odorem,
 Äqualiter cum fætente, ad probandam vestrā intentionē,
 Suaus odore percipitur, non autem fætidus,
 Causam eius rei cognoscere poteritis,
 Omnes res suaves habent plus puritatis,
 Et magis sunt spirituales, quam fætidæ:
 Idcirco in aere sunt magis penetratiæ
 Et magis extensibiles, & sic queque vitæ
 Magis acceptabiles, seu amicæ naturæ
 Et hinc magis recepræ, quod est certum,
 Odor est fumosus vapor, calore resolutus
 Ex substantia quadam sudore visibili,
 Qui in aerem libere irrat,
 Et mutata aerem, vestrumque odoratum,
 Velut sapor ciborum mutat vestrum gustatum

Et quem

Et quemadmodum soni afficiunt auditum
 Et colores afficiunt vestrum visum,
 Ita odor mutat odoratum sua potentia,
 Si causam odorum scire desideretis,
 Quatuor res ad eos requiruntur,
 Primo, quod subtilis materia sit obediens
 Operationi caloris, ut referat
 Perfumum similitudinem eius rei,
 De qua fumus ille evaporat,
 Et ut propaget sumum eum purum,
 Sed retinebit eundem fortius,
 Et sic materiæ crassæ non obediunt
 Caloris operationi, ut patet in nostro lapide,
 Calor efficit odorem, frigus impedit,
 Quia simeta in æstu magis fætent, quam hyeme,
 Odores grati generantur
 Ex pura substantia & vaporosa,
 Ut apparet in ambra, nardo & myrra,
 Quæ res fæmineo sexui in primis placent,
 Sed ex substantia pura cum mediocri calore
 Proueniunt temperati odores, ut in violis,
 Ex mediocri calore & substantia impura
 Fit odor ingratus, ut aloes & sulphuris,
 At cum naturalis calor diminuitur,
 Tum inde grauis odor exoritur,
 Veluti olet piscis inueteratus,
 Vbi naturalis calor putret & odor fætet,
 Fætor est vapor & resolutus fumus
 Rerum, quæ sunt malæ complexionis,
 Et cum humor saltē corrupit,
 Ita ut substantia non destruatur,

Inde saltem grauis odor spirabit,
 At non omnino fætens eo modo,
 Fætoris putidi vero causa existit
 Solummodo corruptio ipsius substantiæ,
 Et cum mala substantia putescet,
 Horribilis odor inde generabitur,
 Veluti draconum & hominum cadavera putrida
 Odore causari possent pestilentiam,
 Non est salubre olfactus carbones
 Extinctos, ex fætore vel equa abortive potest,
 Quando qualitates conueniunt rei alicuius
 Cum natura vestra tum bonus odor non decrit,
 Sed cum substantia vestro genere fuerit contraria,
 Tum odorem ingratum repræsentabit,
 Pisces amant suaves odores, veluti constat,
 Non appetunt escam putidam, velut nouam,
 Omne quod participat bono odore,
 Habet naturalem calorem sibi conuenientem,
 Quamvis Camphora, rosæ & resalizæ frigidæ
 Habet suaves odores, tamen auctores scribunt,
 Quod in calore virtualiter id sit inclusum
 Cum puritate substantiæ, vnde ita olenit,
 Hanc veterum opinionem alii instillatæ,
 Quod bonus odor non sit alteri contrarius,
 Sedita non sit cum færido odore,
 Nam odor allii putorem finit & tollit:
 De odoribus hæc doctrina sufficit
 Propterea Alchymia vestræ intentioni seruierit;
 Quo opera vestra hinc intelligatis,
 Quando res ad putrefactionem tendant,
 Per odores quoque cognoscetis.

Subtilitatem & crassitatem materiæ discernere,
 De media etiam substantia cognitionem habebitis,
 Quæ ostendat corruptionem caloris naturalis,
 Et cognitionem diuersitatum tenebitis
 Cum humor sit corruptus & cum substantia,
 Sed nostra substantia facta fuerat valde pura,
 Et est conserua virtute minerali,
 Ne inde factorem perceptur sitis,
 Quamvis putrefiat in suo proprio genere.

Se. tium signum & testimonium,
 Quo intelligatis vestrūm principale agens,
 Sapor vocatur; gustatus oris;
 Qui si mper causa est diminutionis
 Substantiae ihius rei,
 De qua gustare præsumitis,
 Sapor iudex longe certior foret,
 Quam color aut odor, sæpius probandus;
 Si non adeo sapor esset periculosus,
 Dum lapis nostre est in opere,
 Nam nocet & sanitati & vitæ,
 Tam est res penetrativa,
 Res omnes subtiles superat,
 Et solidas res subito penetrat,
 Hinc est petriculum, nec conueniens,
 Multum vel sæpe de eo gustare,
 Confortat metalla, ut nouimus,
 Sed nociuus omni hominum generi est,
 Donec perfecta rubedo accedat,
 Quæ in igne semper duratura est,
 Quidam de plebe vihs, huic arti inserviens,
 Gustauit de lapide albo particulam,

Existimans eo se reuelatum iri
Ab omni ægritudine & dolore,
Vnde miser ille subito fuit
Coniectus in fortē paralysin,.
Quem magister meus magna felicitate
Curauit cum Bezoare minerali,
Idcirco quamvis gustatus communiter
Sit optimus iudex quocunque tempore,
Tamen gustatus eius est abominabilis,
Nec sapor hic quicquam proderit,
Nihilominus de quibusdam partibus separatis
Gustatio fieri commode posset,
Ante coniunctionem factam experiendo,
Num operatio rite peracta esset, vel non,
Quomodo cunque sit, sapiens sati nouerit
Colore & odore intentionem suam perficere,
Nam multi iudicant de vino bono
Ex colore & odore, cum purum sit
At de nouo vino inuenitur in genere
Gustatus verus iudex præ omnibus,
Odoratus enim habet saltem vnum organum,
Nihil discernens nisi res fumolas,
Sed gustatus habet organa sex absque dubio,
Ad percipiendum qualitates intus & exterius,
Quæ natura ordinavit contra pericula,
Ad securitatem rerum vitam habentium,
Simia iudicat de suo cibo ex odoratu,
Homines & psittaci confid int gustatiui,
Nam multæ res boni sunt odoris,
Quæ tamen gustatiui non conueniunt,
Quia sunt abominabiles, nimis acidæ,

Nimis

Nimis acres, amaræ vel alias horridæ,
 Seu venenosæ, corrodentes seu nimis fortes,
 In his gustatus iudex non admittitur,
 Autores antiqui olim retulerunt,
 Quod sapores essent nouem,
 Quos discere poteritis exiguo tempore,
 Ut saporem acrem, vnguiculatum & acetosum,
 Qui tres subtilem materiam significant,
 Et alii tres mediocres materias testantur,
 Ut mordens, salsus & aquosus;
 Reliqui tres ex crassa substantia procedunt,
 Ut sapor amarus, subacidus & dulcis,
 Hi nouem inueniuntur multis in locis,
 Quinque ex iis generantur cum calore,
 Vnguiculatus, acris, salsus, amarus & dulcis,
 Sed reliqui quatuor numero
 Facti sunt ex frigore, veluti est acetosus;
 Acidus vocatus sapor ponticus,
 Et subacidus qui dicitur stipticus,
 Aquosus quoque datus insipidus;
 Cum frigiditate generati efficiuntur,
 Sapor ex duabus rebus concipitur,
 Diuersæ substantiæ & diuersæ complexionis,
 Ex calidate & humiditate in secundo gradu
 Cum substantia crassa dulcis sapor prouenit,
 Idem gradus cuiusdem complexionis
 Cum inmedioci substantia mixtus
 Vnguiculatum saporem producit;
 At ubi est calor & siccitas simul
 Cum inmedioci substantia in secundo gradu
 Inde sapor sequitur necessario salsus,

Cum

Cum res in tertio gradu calida & sicca fuerit
Cum substantia crassa, inde fit amarities,
Sed in quarto gradu materia calida & sicca
Cum subtili substantia generat acredinem,
Ita quinque sapore, ut antea dixi,
Producuntur a calore, nec plures,
Ex frigore & siccitate in secundo gradu
Cum subtili materia acetositas oritur,
Velutie ex vultu hominum animadueritis,
Cum gustant poma immatura,
Eadem complexio in eodem gradu
In re mediocris substantiae,
Progenerat, veluti facile estimabis,
Mordens sapor, qualis est in rosa,
Sed acidus & subacidus, & minus acidus hi tres
Fiunt ex frigiditate & siccitate in diverso gradu,
Et frigiditas & humiditas in primo gradu
A quo sum saporem semper generant,
Veluti apparet in albuminis ouorum
Et facie candida fæmellarum,
Nam tales sunt frigidæ & humidæ,
Et habent multum superfluitatis,
Ideo virorum sunt minus appetentes.
Isaac dicit, sapores esse saltem septem,
Quia acidus & subacidus sit unus, sed inæqualis
In complexione, vius radicis,
Et insipidus foret saporis priuatio;
Inueniuntur quoque sapores compositi,
Ut dulcis acer & alii quamplures,
Ita ex saporibus horumnes iudicabunt
Diuersas substancias, complexiones, gradus quoscumque.

Etsi

Et si dubitetis gustatu experiri,
 Ad alia testimonia accedatis,
 Veluti in medicina non credendum vrinæ
 Soli, sed quoque in testem vocandus est
 Pulsus manuum prudenti consyderatione,
 Sex res non naturales corporis humani
 Habentes respectum insimul,
 Ad septem res illas naturales,
 Caueat sibi, si securus esse velit,
 A tribus rebus contra naturam,
 Hæc octodecim fundamentaliter teneat,
 Ignarus medicus est ea præteriens,
 Ita ab ignorantia eritis tuti
 Et ægros à morbis reueabitis,
 Sic si hanc scientiam velitis indagare
 Operationibus, ad has respicite circumstantias,
 Prudenter consyderando hæc 4. testimonia,
 Tria sunt tradita, quartum est liquor:
 Liquor est solarium huius operis,
 Liquor eruditus dat euidentiam,
 Per illum necendi sua Elementa,
 Atque etiam soluendi pro sua intentione,
 Liquor coniungit marem & fæminam,
 Et facit res mortuas ad vitam redire,
 Liquor purgat per ablutionem,
 Liquor nostri lapidis est præcipuum nutrimentum,
 Absque liquore alimentum non est bonum,
 Liquor vehit alimenta omnia
 Ad singulas partes humani corporis
 Et sic idem facit apud nos in Alchymia,
 At consyderare vos oportet puritatem

Omnium vestrorum liquorum & quantitatem,
 Et quam crassi sint vel tenues,
 Alias parum lucri facietis,
 Sed non, ut medici meminerunt,
 Quia elixir est res secundæ intentionis,
 Ideo plus miri naturalis inuenietis
 In eius operatione, quam in omni alio genere.
 Medicidicunt, quo vrinæ sint crassiores,
 Eo plus significant humiditatis,
 Multi liquores requiruntur
 Ad nostrum lapidem pro eius appetitu,
 In libro Turbæ Arisleus refert,
 Quod aer in aqua secrete sit inclusus,
 Quæ tollat terram aeria sua potentia,
 Pythagoras inquit, quod benedictum id foret,
 Aristoteles astute verba eius ponit,
 Dicendo, cum habueris aquam ab aère,
 Plato sapientissime loquutus est:
 Et vocauit illud stillam roris Madii,
 Quod appropriate de Alchymia dictum est,
 Sed communes authores primæ philosophiæ
 Inquiunt, Aer condensatus reddit in pluuiam
 Et aqua rarefacta in aerem reuertitur;
 Aliqui dicunt, quod Mayus sit initium anni,
 Ut sumaturaqua facta ex aere,
 Quidam dicunt talis aqua de cælo descendit,
 Donec Sol ingrediatur Scorpionem,
 Alii dicunt, quod omnes liquores sint fugiendi,
 Quos frigus inficiat, nec sint usurpandi,
 Causa, cur ita, ut narrant antiqui authores,
 Est quod actiuitas eorum sit frenata frigore,

Qui..

Quidam philosophi dicunt, quod sumere debeatis
 Lac pro liquore ad faciendum Elixir,
 Alius ait pro sua intentione,
 Quod nullus liquor pro complemento sufficiat,
 Ut aqua ex lythargyrio, quæ sit vtilis
 Cum aqua Azoch, vt lac fiat virginis,
 Sed Democritus ait, quod optimus liquor sit
 Ad faciendum Elixir, Aqua permanens,
 Cuius naturalis virtus & proprietas sit
 Ignem tolerare, nec vñquam inde fugere,
 Rupescissa inquit, quod præcipuus liquor
 Sit aqua vitæ pro Elixiris opere,
 Quia ea sit spiritualis & reuiuscens,
 Res mortuas reuocans ad vitam,
 Existens quinta essentia rerum,
 De qua Aristoteles scribens
 In libro suo de secretis ita dicit:
 Quod omnis perfectio sit in quinario,
 Rupescissa vocat optimum omnium liquorem,
 Nam facit crassas materias spirituales,
 Sed apud Pythagoram inuenietis
 Aquam nostram vitæ alterius generis,
 Ipse inquit, quod sit viuiscans in hac sententia,
 Fac fugiens fixum & fixum fugiens,
 Eo enim modo fortí coactione
 Fixæ materiæ fiunt facilis liquefactionis,
 Alii dicunt, quod nullus liquor superet
 Liquorem congelationis amantem,
 Ideo talis optimè reperiri posset
 Prope Islandiam, in tali terra,
 Quam Oceanus circumambiatur,

Vbi tales liquores facile occurrant,
 De alio liquore alii sapientes dicunt,
 Qui sit frigidior quam aqua fontis,
 Magis gelidus non gustatur liquor;
 Attamen nunquam consumitur aut diminuitur,
 Quamuis sit semper in opere occupatus,
 Nunquam tamen in copia deficiet,
 Qui à Democrito vocitatur.
 Lux umbra carens, aqua orientalis,
 Hermes inquit, nulla aqua tam necessaria.
 Quam aqua crudus mercurii,
 Nam illa, dicit vir doctissimus,
 Locum tenebit aquæ in nostro opere,
 Nunc discitis omnes, quicquid hanc scientiam queritis,
 Quod per hos liquores lapis noster perficiendus sit,
 Liquor est res mobilis
 Substantiæ liquidæ & instabilis;
 Omnes eiusmodi res sequuntur motus Lunæ
 Magis quam res stabiles aliæ,
 Idque apparet cuicunque clerico
 In operatione albi operis;
 Liquores lauant & purificant
 Tam extremitates quam intermedia;
 Deus creauit liquorem ad hominis usum
 Ad purificandum res impuras in ædibus;
 Liquor absque dubio educit
 Res abditas corporum exterius,
 Ut lotrices euidenter comprobant;
 Cum ex cinere suum faciant lixiuum,
 Liquor confortat radices graminis,
 Et arborum, quæ exiccatæ fuerant,

Nam

Nam liquores naturales restaurant
 Humores antea perditos,
 Liquores diuidunt qualitates seorsim,
 Resoluendo substantias in atomos admirabiles,
 Liquores quoque in vnum cogunt
 Multas res, vt fiant noster lapis,
 Liquor iuuat ad fluxum & motum,
 Diuersas res: & hinc animaduertitis,
 Quomodo liquor inuestigandus sit
 Ex rebus variis, quæ in terra existunt,
 Quidam per incisionem, velut Terebinthina,
 Et quidam expressione, vt musta & vina,
 Aliqui contritione, veluti oleum,
 Quidam distillatione, quemadmodum aquæ fiunt,
 Aliqui combustione, vt colophonia,
 Et quidam per aquam, vt fæminæ faciunt lixiuum,
 Quidam aliis viis producuntur,
 Et per naturalem operationem fiunt,
 Ut vrina, sudor, lac & sanguis,
 Accoagulum ad caseos faciendos vtile,
 Pertot modos & adhuc plures
 Liquores quærimus pro nostro lapide,
 Quilibet ex illis vult adhærere
 Illi, quod tangit magis minusque,
 Sed argentum viuum quamvis fluxibile sit.
 Tamen nulli rei adhærebit,
 Nisi metallis cuiuscunque generis,
 Quia ibi inuenit sororem vel fratrem,
 Mixtum ex subtili terra relinquit ea,
 Nec adhæret illis, quæ tangit,
 Omnes isti liquores enarrati

Continent 4. Elementa æque, ut istud,
 Ut lac continet serum, butyrum & caseum,
 Et ita singula ex his omnibus:
 Quæ quatuor Elementa separari possunt
 Et iterum coniungi ad vestrum lucrum,
 Sed longe prudentius hæc inuestigantur,
 Quam caseus, butyrum & serum sunt,
 Ex omnibus liquoribus qui sunt in nostro lapide,
 Non est simplex, nisi aqua sola,
 De singulis quoque liquoribus nostri lapidis
 Cognoscatis complexiones & gradus,
 Ettum cum liquoribus separabitis
 Principale agens de suo statu,
 Si ipsum fuerit permanens & durabile
 In variis modis superfluitatis,
 Ut si qualitas prædominans sit siccitas,
 Emendabitis eam humoribus humidis,
 Iam magis, iam minus, prout necessum videbitis,
 Et sic in omnibus qualitatibus procedetis,
 Eoque modo ordinabitis pro vestro nutu
 Principale agens ad vestrum propositum implendum,
 Ex qua cognitione diuersitatis, contrarietas & conuenientia,
 Cognoscetis, quæ qualitas prædominari debeat,
 Liquores vestri vel sunt addendi vel subtrahendi
 Ad æqualitatem facienda in magno ingenio,
 Sed ne credatis, rem ullam existere
 Calidam & humidam simul in uno gradu,
 Nam omnes, qui putant eiusmodi binas qualitates esse,
 Decipiuntur sua opinione, ubi cunque sint
 Communes scholæ, quæ ita docent non sunt veræ,
 Mitte hanc opinionem & nouam addicce,

Omnes

Omnes antiqui decepti inueniuntur,
 Dum in vno gradu duas qualitates posuerunt,
 Aut ita dixerunt, ne inquirentes reperirent
 Secretam mixtionem ex Elementorum genere,
 Idcirco qui non nouit graduationes,
 Non potest esse perfectus in nostris operationibus,
 Nam in propriis suis numeris Deus fecit omnia,
 Absque veris numeris nemo bene cantabit,
 Qui errat in numeris in ipso cantu errabit,
 Qui errat nobiscum, naturæ infert iniuriam,
 Considerate quoque naturam mediæ,
 Cum in tertio gradu fuerit depuratum,
 Quo purius erit vestrum medium,
 Eo maior perficitio inde orietur,
 Media complectuntur magnam partem
 Virtutum quæ sunt in hac arte,
 Nam principale non potest reddere influxum
 Ad finalem terminum, nec ille refluxum
 Ad suum principale, absque succursu
 Mediorum, quæ extremitates contineant prædictas,
 Nam veluti per medium alti spiritus
 Anima connexa est humano corpori,
 Ex quibus tribus spiritibus unus vocatur vitalis,
 Alter dicitur spiritus naturalis,,
 Tertius est spiritus animalis,
 Et ubi hi morentur nunc audietis,
 Spiritus vitalis in corde habitat,
 Spiritus naturalis (vt authores testantur)
 In Epate existere perhibetur,
 Sed spiritus animalis in cerebro,
 Et quamdiu hi tres spiritus

In ho-

In homine sanitatem continuant,
 Tam diu anima absque villa repugnantia
 In corpore manet, vitaque sana est,
 Sed quando hi spiritus in homine remanere nequeunt,
 Tum anima quoque inde discedit,
 Ideo in opere nostro, ut authores statuunt,
 Debent esse corpus, anima & spiritus,
 In opere quoque nostro oportet
 Ut medium nostrum cum quolibet genere conueniat,
 Vtriusque extremitatis cum sapientia inuentæ,
 Alias totum opus in nihilum redigeretur,
 Nam natura prudens non potest operatione
 Rem aliquam completere ad nutum,
 Et ita incedere inter extremitates,
 At si primo per omnes gradus tendat
 Cuiusque medii, hoc est verum & legitimum,
 Hinc natura varia media ordinat.
 Nunc post hæc omnia scire vos oportet
 Septem circulationes cuiusque Elementi;
 Quæ conueniant cum numero septem planetarum,
 Quos nemo cognouit, nisi ex gratia cælesti,
 Et philosophi magni ingenii
 Dicunt, quod circulationes debeant esse nouem,
 Securius est illos sequi in opere,
 Nihilominus septem nobis sufficerent
 Per inuentiones nouas ne per inuentas,
 A recentioribus philosophis quorum opera sunt vera,
 Sed pro circulationibus Elementorum
 Quidam docti putant sati fore pro sua intentione,
 Si ab igne ordine descendant
 Ad aerem, nec se errare,

Si hinc ad aquam procedant,
 Atque inde ad terram, cum opus fuerit.
 Et hoc modo obseruato ordine
 A summis ad inferiora tendant,
 Quorum verborum hanc rationem existimant,
 Quia Aer est cibus ignis repertus,
 Sed, crede mihi, talis circulatio
 Et saltē quædam rectificatio,
 Quæ magis separationi inseruiat
 Et correctioni, quam transmutationi.
 Attamen verum est, quod ignis appetitus
 Sit in primis operari in terra,
 Tanquam in præcipuo suo materiali fomite,
 Quia ignis cum terra maxime omnium consentit,
 Ideo, quod siccitas dependeat à calore,
 Sed aer cum suo genere magis humidus est,
 Quamuis ignis absque aere non operetur,
 Cum elementa inter se sint connexa vinculis,
 Per Dei manum, ne ab inuicem discedant
 Vlo ingenio vel virtute artis humanæ,
 Veluti in tubis aquarum exemplum videtis,
 Vbi aqua grauis ascendit post aerem,
 De quo causam rationabilem non percipitis,
 Nisi connexionem elementorum in suo genere,
 Sed nostra circulatio ab igne summo incipit
 Et finitur cum aqua ipsi maxime contraria:
 Alia circulatio cum aere incipiens
 Finitur cum sub contrario, cohærent terra & ignis,
 Ab igne versus terram, hinc ad aquam puram
 Inde ad aerem, atque hinc per medium
 Progredimur ad terram, & mox ad ignem,

Per has circulationes opus rubeum perficitur:
 Aliæ circulationes potius albedini conueniunt,
 Quæ propter eam hic enarratæ sunt,
 Quælibet circulatio suum proprium habet tempus;
 Pro ratione suæ difficultatis,
 Nam ut vñus planetarum grauior est
 Altero & in cursu tardior,
 Ita quædam circulationes, quas docti peragunt,
 Requirunt spacium triginta hebdomadum.
 Aliæ circulationes minus habent temporis;
 Veluti planetarum alius alio est leuior,
 Sed tempus vnius est, quo ascendat alius;
 Ad 26. septimanas extensum experimento,
 Post omnes grossas præparationes ante factas,
 Et circumstantias intellectas,
 Quarum ignorantia quamplures decepit,
 Cogens eos cessare, vbi sapientes inceperunt;
 Vulgares alii, qui hanc scientiam quæsiuerunt,
 Petarunt, quod 40. diebus id confici possit,
 Non cognoscunt illi, res naturæ & artis
 Habere tempus proprium pro cuiuscunq; modo,
 Veluti apparet in hac similitudine,
 Elephas, quia sit animal magnum & rude
 Factum fert duobus annis,
 Et est quinquaginta annorum antequam generet;
 Anaxagoras inquit in sua consideratione
 Quod metalla habeant pro sui generatione
 Mille annos, Hinc statuit
 Eius respectu nostrum opus saltem esse vnius diei:
 Ita oportet operari vos subtili ingenio
 Cum videritis terram surgere super aquam,

Nam

Nam ut aquam sustinet terra, quam preminus,
 Ita in opere huius lapidis contingit,
 Hinc fontis scaturigines leui motu
 Prudenter instituetis sacerdotiis,
 Ut aquæ possint leuiter fluere,
 Quia fluxus violenti sunt periculosi,
 Præterea prodest in Alchymia
 Cognoscere septem aquas in effectu,
 Quæ sunt traditæ à diuersis,
 Cum sint communes, quas querere oportet,
 Nec desideretis hunc librum omnia docere,
 Quia hic est saltem Ordinale,
 Per has aquas existimant quidam
 Emendare se posse omnes defectus metallici generis,
 Putant quoque Elementorum quatuor
 Per has se inuenturos effectus,
 Nam præsupponunt cum confidentia
 Quod omnes virtutes requisitæ iis contineantur,
 Et ad mollificandum metalla duriora
 Ac indurandum alia nimis molliæ,
 Vel ad putrefaciendum vel reddendum ea malleabilia,
 Pro cuiusque conuenientia & aptitudine,
 Eiusmodi liquores cognoscere valde prodest,
 Alias lapis noster nutriti non poterit,
 Auctores fama celeberrimi
 Vocant lapidem nostrum Microcosmum,
 Nam eius compositio absque dubio
 Apparet persimilis mundo, cui insistimus,
 Ex calido, ex frigido, humiditate & siccitate,
 Ex duro & molli, ex leui & graui,
 Ex aspero & lævi, & ex rebus fixis

Miscetur cum volatilibus & fluxilibus,
 Et ex omni genere contrario in vnum reducitur,
 Compositum ex instituto Dei gloriosi,
 Vnde in metallis fiat transmutatio,
 Non solum in colore, sed in transsubstantiatione,
 In qua oportet vos scire illud,
 Quomodo omnis virtus Elementorum transmutantium
 In transmutatum prædominari debeat,
 Antequam substantia transmutetur,
 Omnesque partes eius transmutatae debent conuerti:
 In Elementa transmutantia gradatim impressa,
 Ita ut res tertia elementata ex iis omnibus.
 Illius conditionis semper permaneat,
 Ut vere habeat ab uno illorum
 Substantiam, ab altero virtutem,
 Puer ubi natus est potest edere & flere,
 Noster lapis in nativitate sua potest colorare abundanter,
 Post tres annos puer incedit & loquitur,
 Tum noster lapis adhuc magis colorabit,
 Vnum in mille eius tintura procedit:
 Metallorum beneablatorum, veluti ipse testis sum,
 Firmiter credite & confidenter cogitate,
 Quod argentum tam bonum faciat, quam minera producit,
 Et ita lapis noster augmentabitur & accrescat
 In quantitate & qualitate in infinitum,
 Atque inde eius incrementum & augmentatio
 Assimilatur homini in crescendo & creatione,
 Attamen vnum veritatis punctum hic ponam,
 Quod quibusdam displacere possit,
 Cum primum feceritis nostrum lapidem,
 Eo tempore ne de lucro cogitetis,

Quod

Quod si tum cessare animum inducatis,
 Manibus vacuis inde abibitis,
 Expensæ adeo fuerunt magnæ
 Quæ huic adhibentur operi,
 Sed ad primum augmentum ex omnibus
 Diuidite vestrum lapidem
 In duas partes æqualiter
 Cum subtili bilance & non ad visum;
 Vnam pro rubeo, alteram pro albo,
 Ad tenendum utrumque pro vestro commodo;
 Tum primo lucrum incipit exoriri,
 Sed postea, si sapueritis
 Ad singulas augmentationes continuas.
 Ut ilitas proueniet commodissime,
 In hoc nostro opere albo
 Veluti quoque in rubeo lapide;
 Inde dicit Maria soror Aaronis,
 Vita est breuis & scientia longa,
 Nihilominus valde retardat senectutem;
 Cum semel sit perfectum forti animo,
 Sed quidam, quamuis docti fuerint,
 Reliquerunt opus suum ex inconstantia;
 Postquam maiores labores præterierant,
 Quia non cognouerunt quod vltimo
 Generetur lucrum & ilitas,
 Quam appetiuerunt illi in principio,
 Hinc video, quod necessarium sit.
 Verum dicere, quando vos lucrum captabitis:
 Nam cum ego obiero ex hac mortalitate
 Hoc testimonium superstes remanebit,
 Qua de causa non subterfugio.

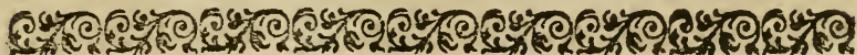
Veritatem huius artis declarare,
 Quoad mihi liceat, ne male accuser,
 Quod Dei præcepta neglexerim :
 Hoc modo finitur nostrum album opus
 Satis declaratum viro intelligenti,
 Post hæc omnia quodam tempore
 Audiui dicentem magistrum meum,
 Quod permulti patientes & sapientes
 Inuenerint nostrum album lapidem experimentando,
 Veluti fauissent vere instituti,
 Magno cum labore & accepertint,
 Sed pauci dicebat, aut vix unus
 In quindecim regnis habet nostrum rubrum lapidem.
 Eo que dicto coniecit oculos
 In me respiciens immobiliter,
 Propter sua verba me vidit tristem,
 Respondi ego, Heu mihi quid faciam?
 Nam supra omnes res terrenas
 Appeto & amo scientiam,
 Et quia lapis rubeus præseruando
 Sit res preciosa producens mihi vitam,
 Lapis rubeus, inquam, mihi fuerit gratior
 Quam totius mundi aurum:
 Tum dixit ille, quod ætate forem iunior,
 Corpore agilis, ad insolentiam adhuc proclivis,
 Vix ætatis viginti octo annorum,
 Et quod philosophiales non haberent coequos,
 Hoc responsum molestum tum mihi reddidit,
 Donec senior fueris dicebat, esse non poterit,
 Eheu, inquam, bone magister, sis memor,
 Quamuis corpus sit mihi agile & iuvenile,

Fac mei probationem, & inuenies
 Satis ætatis in mente apparitum;
 Nihil addidit ipse e tempore,
 Et sic se sustinuit aliquamdiu,
 Post hæc subito miris modis:
 Tentauit me, ut mos est philosophorum;
 Quod omne narrare nimis longum foret,
 Et euulgare id non sine iniuria possem,
 Nam seruari debet pro secreto
 Hui, cui scientia hæc continget;
 Attamen ultimo successu temporis
 Ille me amore dignatus est ex diuina gratia,
 Ut ita veram doctrinam acceperim
 Conficiendi hanc rubram medicinam;
 Quam inquirere velle esset frustraneum,
 Antequam alba medicina perfecte sit confecta;
 Habent quoque utrèque medicinæ in principio
 Vnum modum vasis & operationis;
 Tam pro albo quam rubeo,
 Donec omnes res viuæ fuerint mortificatae;
 Tum vasa & forma operationis
 Mutari debent in materia; figura & gradu;
 Sed cor in me palpitat & manus tremunt;
 Quando scribo de hac re rarissima,
 Hermes sententiam veram olim protulit,
 Dicens, Ignis & Azoth tibi sufficiunt;
 Exposito Hermetis & Aristoteles simul
 In eo adiuncto opere rem miram declarat,
 Inquiens quod Albertus Magnus Ordinis Prædicatorum,
 Et Baconus minorita, quoque monachus,
 Non lapidis rubei habuerint consyderationem.

Ad augendum eum multiplicatione,
 Exp̄sitor ille hoc satis cognouerat,
 Quemadmodum magister meus mihi vere ostendit,
 Quamuis nunquam probauerim
 Opus rubeum ante hunc diem :
 Causa apparet in hoc libro superius,
 Cum spoliatus essem, nil def̄yderui amplius,
 Attamen eo vsque me intromisi
 Ut secretum vobis pandere non desinam.
 Enarrando tales, qui aut̄ sunt
 Tam grande secretum aperire aliis,
 Ipsi dicunt, quod intra albedinem
 Cælata sit rubedo nostrilapidis delectabilis,
 Quæ possit vi fortii ignis alicuius
 Educi, ut appareat secundum nostrum def̄yderium,
 Pandophilus in turba ait, mente secura
 Est eius umbra in vera tintura,
 Maria id confirmat fide oculata,
 Quod in ipsa albedine est rubedo occultata,
 Liber laudabilis ab Hermete factus
 De rubeo opere loquitur hoc versu,
 Candida tunc rubeo iacet vxor nupta marito,
 Hoc est, si caute res plexeritis,
 Tum pulchra & candida fæmina est
 Copulata rubeo viro,
 Vnde facile intelligere poteritis
 Cum lapis vester albus tolerabit calorem
 Et manebit in igne ut sanguis, rubeus,
 Tum coniugium est perfectum & bonum,
 Et facile hoc tempus agnosceris,
 Quomodo semen masculinum

Ope-

Operando obtinuit victoriam,
 Supra menstrualia preciosissime,
 Eaque bene conuertit ad suum genus,
 Veluti ab experientia vobis patebit,
 Consyderando substantiam embryonis,
 Nam tunc completus est noster lapis,
 Quem sapientes dicunt nutriti debere
 Proprio suo veneno, quoisque sufficiat,
 Tum ibitis quocunque libuerit,
 Nam omnes sumptus vestros ille rocompensabit,
 Hoc modo finitur subtile opus cum requisitis suis,
 Non necessum est, nec possum, nec volo, plus ostendere.

Capitulum sextum.

REspectu materiæ concordantiarum
 Consyderabis non esse variationem,
 Inter eas res, quæ conuenire debent,
 Nam ex variatione oriri posset discordia,
 Vnde labor vester frustra foret impensus,
 Quicunque nostrum opus incepturnus est,
 Quinque regulas seu concordantias tenere debet,
 Prima regula est ut obseruet,
 Num mens eius cum opere consentiat,
 Quod prædominari oportet præ omnibus,
 Alias omnes labores vestros frustrabitur,
 Secunda regula necessaria est ad cognoscendum
 Discrimen inter hanc artem & eius artifices,

Tertia vestræ intentioni in seruiet,
 Cum opus conuenit cum instrumentis,
 Quarta concordantia bene inquiri debet
 Quo ad locum, vbi perfici optime queat:
 Quinta est de concordantia & sympathia
 Inter vestrum opus & sphæram cælestem:
 De his quinque regulis hic tradituri sumus,
 Incipiendo à prima inueniemus,
 Quod vere pauci magnates sint constantes animo,
 Quia illi sunt præcipites, & opus longum est,
 Volunt ut vos naturæ violentiam faciatis
 Quidam nouitii sunt adeo celeres ac ignis,
 Post anni dimidium illi nihil desyderant,
 Et quidam in septimana vix completa
 Mutabunt mentem, quidam in die:
 Et per mensem firmiter credunt,
 Sequenti mense vero totam artem reprobabunt,
 Multo melius esset pro iis cessare,
 Quam artem hanc velle indagare,
 Tales muscæ volent, quo velint,
 Et hæc verba prius addiscere elaborent,
 Sequentes sententiam huiusmodi sacerrimam,
 „Attingens à fine vsque ad finem fortiter
 „Disponens omnia fuauitur:
 Omnes parum prudentes & mente mutabiles
 Necessario variari contingit,
 Et quidam cuicunque fidem adhibent,
 Quod opibus illos exuit:
 Cuique fabulæ sibi narratæ solent
 Assentiri & antiqua relinquere:
 Sed quidam Domini sunt animo constantes,

Ilique apti sunt ad finiendum illud:
 Talis quicunque fuerit in hoc opere,
 Siue laicus siue clericus,
 Seu diues, eques, abbas aut dominus
 Cum hac arte maxime conuenit:

Secunda concordantia cum hac arte est,
 Cum habiles inuenitis ministros,
 Nullus famulus huic intentioni inseruit,
 Nisi sit sobrius, prudens & diligens,
 Fidelis, vigilans & meticulosus,
 Tenax linguae nec vitiosus corpore,
 Purus manibus, in attrectando curiosus,
 Non inobediens, nec presumptuosus,
 Tales ministri vestro operi intenti
 Seruabunt illud ab omni iniuria,
 Sed re confidite eiusmodi duos aut tres
 Sufficere vobis ad finem operis:
 Si materia vestra sit quantitate mediocris,
 Tum octo tales serui conuenient,
 Sed ad quantitatem exiguum sufficient
 Quatuor ad omnia peragendum:
 Quorum pars dimidia operabitur,
Quando pars altera dormit aut est in Ecclesia,
 Nam ex hac arte nihil boni habebitis,
 Nisi ministretur eis tam nocte quam die;
 Cum continuatione, excepto sacro sabbato,
 A vespera numerando ad vesperam sequentem,
 Et dum operantur, oportet eos cauere
 Omnem nequitiam, alias hoc verum continget,
 Quod tantum infortunii interueniet,
Vt corrumpant partem sui operis,

Ideo omnes ministri debent esse masculi,
 Vnde etiam omnes sint fæminæ,
 Ne simul in opere adhibeantur;
 Licet quidam ex illis ex vestris sint cognatis
 Tamen necessum est eos quid habere solatii
 Ad labores eorum magnos remittendos,
 Nam nihil magis futurum est utile,
 Quam hæc una concordantia,
 Tertia regula est per multis obscura
 Ad ordinandum instrumenta huic operi necessaria,
 Vehut singula capitula habent diuersas intentiones,
 Ita quoque requirunt diuersa instrumenta,
 Tam in materia, quam in forma,
 In concordia ne casus superueniat,
 Veluti opera divisionum & separationum,
 Parva poscent vascula ad suam operationem,
 Sed vasa lata pro circulatione,
 Et longa pro præcipitatione,
 Et brevia & longa faciunt pro sublimatione,
 Sed angusta vasa & satis alta
 Correctioni magis appropriantur,
 Quædam vasa sunt ex plumbo,
 Et quædam ex luto seu viuo seu mortuo,
 Lutum mortuum ea res vocatur,
 Quæ sustinuit magnam perdurationem,
 Tale mixtum cum puluere & luto crudo
 Ignem tolerabit, nec in eo deficiet,
 Sed alia lutigena in igne non manebunt,
 Quæ pro vasis accipere non defuderabis,
 Alia vasa sunt ex lapidibus.
 In igne mansura, sed paucavero nulla

Apud operarios nunc inueniuntur,
 In aliqua regione totius Angliæ,
 Quæ nihil aquæ imbibant
 Et tamen in igne sicca perseverent,
 Eiusmodi lapidea vasæ pro nostra intentione
 Futura essent preciosa instrumenta,
 Omnia alia vasæ fiunt ex vitro,
 Nemateria spiritualis exeat
 Ex cinere, & filice in hac regione eiusmodi
 Fiunt, sed alibi ex lapillis,
 Ex nostris vitris genus optimum
 Matutina frusta solent exhibere,
 Quæ fuerunt cinis pridie
 Et tulerunt ignem per noctem & amplius,
 Durior species vocatur freton,
 Ex vitrorum fracturis id euenit,
 Tinctura smalторum vitriariorum
 Non penetrabit illud, vt referunt,
 Per hanc doctrinam eligendo
 Assumetis quodcumque volueritis pro vestro vſu,
 Sed quoad figuram generis vasorum
 Quilibet pro arbitrio suo eam sequitur,
 Optima forma vasis est, vt patet,
 Quæ conuenit cum vase naturæ,
 Et figura, quæque respondeat quantitatii
 Omnibusque aliis circumstantiis materiæ,
 Ethoc tradit optime Albertus Magnus
 In libro suo de mineralibus,
 Hac de re secretum manifestatum est
 A magistro meo, dum hoc modo
 Inquit, si Deus non dedisset nobis vas,

Nihil dedisset, atque illud est vitrum,
 Instrumenta plura sunt necessaria,
 Veluti fornaces habentur conuenientes,
 Auctores antiqui inuenierunt pro hac arte
 Furnum speciale ad omnes usus,
 Quilibet pro suo ingeniq; alios,
 Sed quamplures ex illis sunt inutiles,
 Alii sunt nimis lati, alii nimis longi,
 Multi ex iis naturæ non conueniunt,
 Idecirco quidam furni possunt usurpari
 Sed quamplures ex iis debent non admitti,
 Nam facti sunt saltem singulati inuentione
 A talibus, qui videbantur, nec erant sapientes,
 Formam magis commendabilem ex omnibus
 In hoc libro descriptam reperietis,
 Quidam furnus à me inuentus fuit nuper,
 Qualis antiquis non fuit cognitus,
 Cuius secreta potentia studio inquisita
 Magnoque sumptu producta fuit,
 In eo uno eodemque tempore fieri possunt
 Sexaginta opera, fere nullis expensis,
 Nec maioribus, quam quæ vni operi adhibentur,
 Hinc certe magna eius est utilitas,
 Sexaginta diuersos gradus habebitis
 Pro totidem operibus & singulis diuersum calorem
 In eo furno pro implendo vestro desyderio,
 Ita ut tamen exiguo igne hæc omnia fiant,
 Qui saltem pedem in latitudine exæquet,
 Et tamen quodlibet eorum 60. spaciorum ei æquale est,
 Plura proposita ibi possunt perfici,
 Quia ibi erit calor quicunque expetur,

De hoc instrumento non omnes cognitionem habent,
 Atque ideo in pictura non fuit adiectum,
 Alius furnus poterit inseruire sexaginta
 Vitris & adhuc longe pluribus,
 Quorum singula æqualem sentiant calorem,
 Veluti ex pictura facile percipietis,
 Deinde alia adhuc fornax ad operandum
 A me inuenta est per imaginationem,
 Quæ optime inseruiat separationi
 Diuidentium & exaltationi,
 Et disiunctioni, quæ vocatur diuisio,
 Nec non correctioni quæ dicitur ablutio,
 Et aliquando conueniet desiccationi,
 Et optime facit ad præparationem,
 Et ita pro sex rebus prodesse potest,
 Et tamen simul & semel pro omnibus,
 Hæc est res noua, quæ non debet
 Exprimi pictura, ut omnes videant,
 Alius furnus appendi potest
 Magis periculosus, quam omnes alii;
 Factus pro Magnesia, de quo antiqui tradiderunt
 Quod manu tangi nequeat & linteolum tamen,
 In eius medio positum non comburatur,
 Præ timore flammæ ex lignis surgentis,
 Quam subtilem fornacem cum ipse reperisse,
 Multa admiranda in eo perfeci.
 Nunc conuenit narrare hoc tempore
 Cuius gradus sint in dubium vocandi,
 In quo Magnesiæ materia preciosa
 Viua seruari possit, ne tota pereat,
 De cuius graduationibus ut sitis certi,

Con-

Consyderate vestra regis tra, & hoc notetis,
 Quo plura sint regis tra, eo minorem esse calorem,
 Per varia regis tra, varios gradus facietis,
 Qui nouit virtutem & genus operationum
 Cuiusque furni, ille veritatem inuenire poterit,
 Et econtra qui ea ignorauerit,
 Omnia eius opera casualiter procedent,
 Nemo erit securus, se intentionem suam habiturum,
 Absque conuenientia artis & instrumentorum,
 Plura alia istrumenta erunt requisita,
 Quam in hoc capitulo recensentur,
 Quæ ordinabitis subtili ingenio,
 Et probabitis antea, si prudentes fueritis,
 Quartæ regula valde est notabilis,
 Inter hanc cartem & locum, quis sit aptus,
 Quædam loca oportet semper esse sicca,
 Ab aere libera aut temperata luce,
 In quibus radii solares nulli splendeant,
 At pro quibusdam locis verum est,
 Quod non nimium lucis habere possint,
 Quædam loca necessario debent esse humida & frigida,
 Pro quibusdam operibus, ut authores tradunt,
 Sed in nostris operationibus ubique
 Ventus nocebit quo cunque modo :
 Ideo pro singulis operum speciebus
 Oportet vos rationabiliter locum eligere,
 Philosophi dicunt pro suo ingenio
 Quod fieri debeat intra seras nouem,
 Astrologi tradunt, singularem esse gratiam
 Inuenire locum operationi idoneum,
 Nam multæ res mira producunt

Quibusdam in locis & non in aliis,
 Sed contraria admiranda ex vna re
 In contrariis locis generantur s̄epissime,
 Cuius nulla alia causa apparet,
 Nisi loca contraria quo ad sphæram cælestem,
 Et ubi locus terræ aliis fuerit contrarius,
 Illi consentiens obedire forte reperitur,
 De quo magna euidentia & testimonium clarum
 In magnete lapide facile occurrit,
 Cuius septentrionale punctum huc conuertitur,
 Quod versus austrum pellit aciculas,
 Ideo sapientes hanc artem inquirendo
 Repererunt quædam loca ei apta, quædam inepta,
 Certe eiusmodi loca, ubi luxuries dominatur,
 Pro hac arte extreme detestanda sunt,

Quinta regula à doctis sat cognita est,
 Inter sphæram cælestem & subtile nostrum opus,
 Nihil supra terram habet plus simplicitatis;
 Quam elementa nostri lapidis,
 Idcirco quando ea sunt in operatione,
 Maxime obediunt constellationi,
 Vnde concordia valde amicabilis
 Est in directo & fixo Ascendente,
 Quod est commune signum pro hac operatione,
 Pro multitudine ipsius reiterationis,
 Fac ut sit fælix Ascendens tuum prædominans,
 Et à malis aspectibus ipsum reseruetur,
 Quod si impediatur vel necessario inficiatur,
 Causetur ut habeat bonum aspectum,
 Pro albo opere fac fortunatam Lunam,
 Ut sit domina quartæ domus,

Nam hic est Thesaurus absconditus ab antiquis,
 Sic in domo sexta sit pro ministris operis,
 Serua omnes eas à magnis impedimentis,
 Velut est in picturis, aut ad istam intentionem;
 Dummodo vestra Natiuitas non prætendat infectionem.
 Contrariam respectu huius electionis,
 Virtus motoris orbis est formalis,
 Virtus octauæ sphæræ est ei instrumentalis,
 Cum signis & figuris suis aspectuuis,
 Planetæ virtus est propria & specialis,
 Virtus Elementorum hic est materialis,
 Virtus infusa ex omnibus iis resultat,
 Prima assimilatur operatoris ingenio,
 Secunda vero eius manibus par est,
 Tertia instrumento bono æqualis est,
 Reliqua rei similis est, quæ conficitur,
 Fac ut omnia præmissa cum omnibus consentiant,
 Et tum merito fies magnus dominus;
 Hoc modo Elixir (cuius fecimus mentionem).
 Generatur res secundæ intentionis,
 Ne confidas Geomantia; superstitiosi arti;
 Nam Deus rationem addidit, quæ alibi est posita,
 Ne credas astrologo vlli, & dico, quare,
 Quia ars ea est secreta, velut Alchymia;
 Alterum illud vetitum est & omnino reprobatum
 A sanctis viris & Dei ecclesia;
 Ne fidas, nec ames Negromantiam;
 Nam proprium est diaboli, mentiri;
 Crede huic doctrinæ eamque desyderas.
 Annuncia medicas Regimen ignis;

Capitulum septimum.

PERfctum magistrum cum agnoscatis,
 Qui ciat regimen ignis, eiusque gradus,
 Nihil desyderium vestrum poterit impedire,
 Nisi ignorantia caloris & ignis,
 A multis authoribus reperitis scriptum,
 Totum consistit in ignis regimine,
 Ideo in omnibus capitulis procedetis
 Ita ne calor magis minusue operetur,
 In quo multi ex Gébri coquis
 Decepti sunt, licet docti ex libris,
 1. Eiusmodi calor, quo porci vel anseres deplumantur,
 In hac arte conuenit pro decoctione,
 Pro mediis mineralibus hic calor est aptus
 Ad lythargyrum sudore perfundendum,
 2. Talis calor qui subtilia lintea exiccat
 In 30. operationibus inseruit nostro aeri:
 At pro diuisione usurpabis hunc calorem,
 Quo coqui vtuntur ad carnium assationem,
 3. Idem calor cum circulari igne
 Pro separatione diuidentium requiritur,
 4. Sed pro circulationibus Elementorum
 Ignis candens vobis erit accommodatus,
 Qui ignis semper maneat æqualis
 Quocunque minuto & simul perpetuus,
 Nam nunquam deficere, nec increscere debet
 Iste ignis quamuis nec unquam cesset,
 Studeas sapienter & respicias circum circa,

Ut talem inuestigare possis ignem,
 Et in eo igne non debet esse humiditas,
 Quam manus tangat aut oculus videat,
 5. Ignis humidus adhuc alias est
 Et tamen videtur oppositum in adiecto,
 Talis ignis separat certo tempore
 Materias adhaerentes vasis lateribus,
 Multo plures res idem calor efficit,
 Sæpe quæ sunt crassa, facit tenuia,
 Philosophus prudenter de hoc calore
 Afferit, quod summus eius gradus futurus sit
 Ut causetur & generet tam æqualem siccitatem,
 Velut sit de sicco calore in primo gradu,
 6. Alius ignis est desiccationis
 Pro materiis, quæ imbibitæ sunt liquoribus,
 7. Alius est ignis conseruationis,
 Quia omnes res exiccantur per huius operationem,
 8. Pro Magnesia facit ignis effusionis,
 Plenus periculi & illusionis,
 Non solum periculi, quod contingat operi,
 Sed etiam magistro nocere possit,
 Quod semel receptum perimeret,
 Ideo ordina ut respires salubriter,
 Prouideas ori, auribus, oculis & naribus,
 Nam decies peius quam venenum,
 Quidam hinc multum damni passi sunt,
 Quia hanc cautionem antea non acceperint.
 9. Ignis corrodens in hac arte seruit,
 Ad Elementa propinquas sapienter diuidenda,
 In uno momento excessus opus vestrum periit,
 Et uno momento defectus non erit sufficiens,

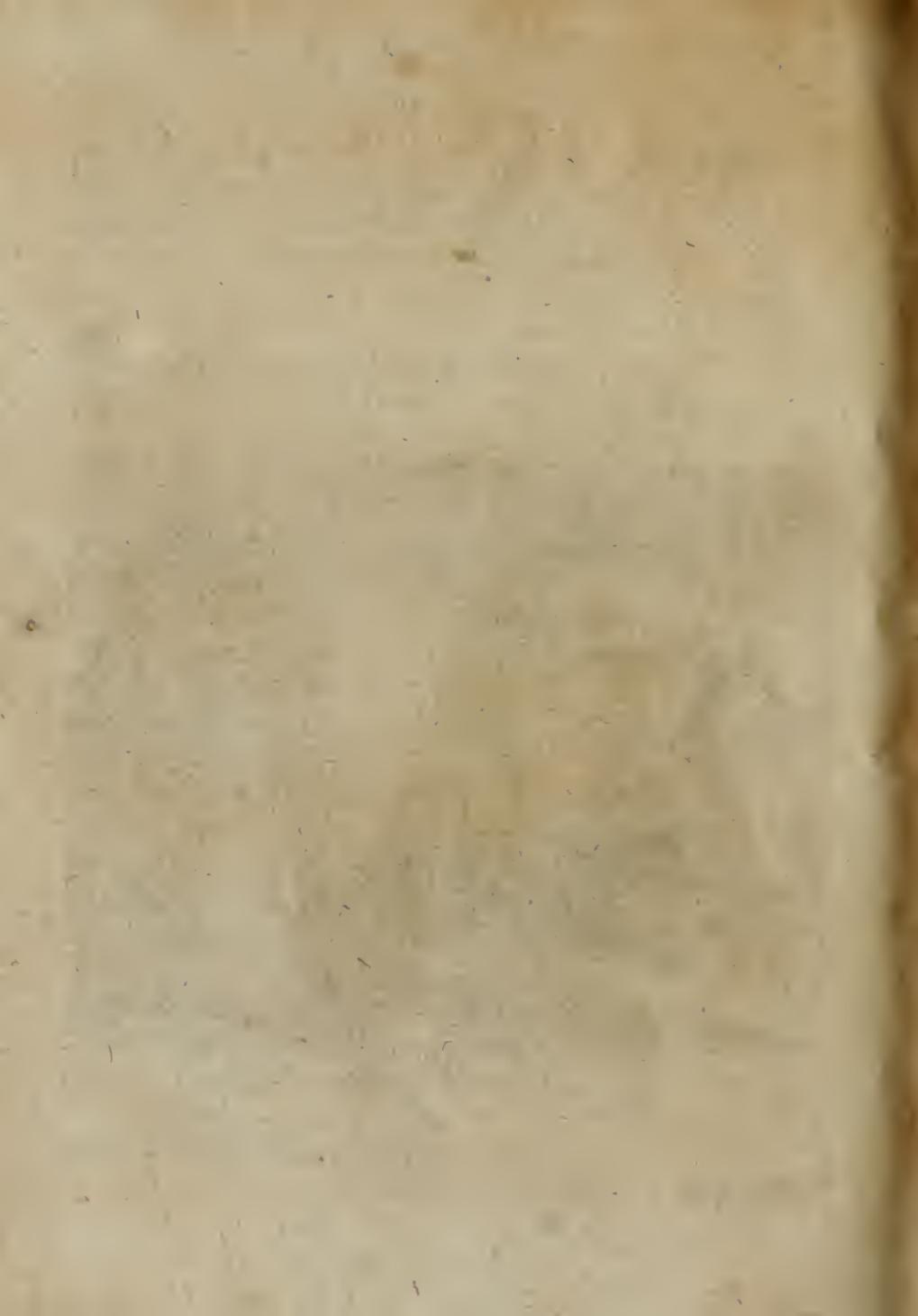
Qui

Qui certus erit ad verum gradum inueniendum
 Magister magnus in igne futurus est,
 Difficile est cognoscere eius potentiam,
 Nulla est probatio nisi per visum,
 Ideo omnes in eo exprimendo errant,
 Eius calor addiscitur sumptu & experientia,
 De hoc calore in specie Anaxagoras dixit,
 Nemo prima fronte reperitur discretus,
 10. Alius calor est magnæ coactionis
 Pro mineralibus, quæ sunt duræ liquefactionis,
 Hic calor non potest nimis esse fortis,
 Quamuis diutissime sit continuatus,
 11. Alius est calor calcinationis
 Pro impuris metallis, eorumque præparatione
 Qui non comburat ea nec liquefaciat,
 Alias enim facile dissiparentur:
 12. Duodecimus est calor sublimationis
 Omnim spirituum mineralium,
 13. Ultimus calor ex his omnibus præcipuus est,
 Cum ad proiectionem lapis vester propinquet,
 Vsus facit artificem, nil amplius est dicendum,
 Nisi quod qui erret, necessario denuo incipiat,
 Iam docui vos quaslibet res suo nomine,
 Veluti aliis alium docet viam ad quandam urbem,
 Per omnes pagos, aquas, pontes & cliuos,
 Ut prudentes iter suum bene perficiant,
 Sic vir doctus per hanc doctrinam reperiet
 Scientiam illam, si subtili sit ingenio,
 Omnes alii hinc se stultos agnoscēnt
 Ne immisceant se illi, qui paululum habent eruditionis,
 Nam hic est apex mundanæ scientiæ,

Ad quem attingere nec papa nec rex valeat,
 Per suos honores, nec magna sua consilia,
At saltem per virtutem & gratiam, ut autores tradunt,
 Hic lapis preciosus inueniri nec perfici potest,
 Nisi cum summa deuotione sit quæsus,
 Prædicti authores vna cum hoc meo libro
De Alchymia omnem veram doctrinam demonstrant,
 Si complebitis illorum sententias omnes
 Non per opinionem, sed hoc Ordinale,
 Nam in hoc Ordinali à vobis omne tollo dubium,
 Nil hic nisi recte positum, nec quid omissum est,
 Hoc die hæc doctrina ita tradita
 Magis mihi placuit, quam mille librarum summa,
 Trecentæ libræ non præ ea placerent mihi
 Si hoc capitulum foret omissum,
 Ne vero miremini vos Domini aut amici
Quod tam nobilis scientia, veluti hæc indigetatur,
 Hic sit exposita in Anglicano sermone rudi,
 Nam hoc factum est ut multitudo
 Populi rudiis instituatur, æquivalent
 Decem millia laicorum decem viris doctis,
 Vnde quotannis magnæ diuinitæ in hac regione
 Leuiter perduntur, veluti prudentes intelligunt,
 Et quamplures alii cuiuscunque status
Quotidie rediguntur ad summam paupertatem,
 Desinite laici, desinite, ne semper sitis fatui,
 Melius est vobis desinere tarde, quam nunquam,
 Omnes, quibus placuit hunc perlustrare librum,
 Pro anima mea oret, pro que viuis & mortuis,
 Anno Christi 1477.

Hoc opus inceptum est, Deo sit gloria.

TESTA

TESTAMENTVM CRE-
MERI, ABBATIS WESTMONA-
STERIENSIS, ANGLI, OR-
dinis Benedictini.

TOMVS TERTIVS.

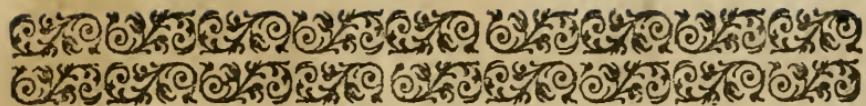
FRANCOFVRTI APVD JENNIS.

Tetraastichon M. M.

A Ut mens Authoris, vel certe est littera fallax,
 Inde tibi caueas, anguis ubique latet.
 Hunc ne despicias plano sermone locutum,
 Forte sub umbroso tegmine vera tegit.

TESTA-

TESTAMENTVM CRE-
MERI, ABBATIS WESTMONA-
STERIENSIS, ANGLI, OR-
dinis Benedictini:

Alchimiæ hæc est perfectio & veritas ratione perspicua explicata vocabula omnia ipsius artis prætermittens, quod huius disciplinæ omnibus professoribus fuit impedimento non mediocri. Et ego huius artis facultatisque veluti seator studiosus mirandum in modum fui retardatus re obscure mihi in multis variisque codicibus explanata, quos legi exercuique suis per spatium triginta annorum instructiōnibus ad meum magnum sumptum, detrimentum quela-boris mei. Quantoque magis legi, tanto magis errauī, vsque dum n̄ Italiam diuina prouidentia me contulerim, vbi Deo optimo maximo visum fuerit, me in sodalitium vnius viri non minus dignitate, quam omni genere eruditio-nis prædicti, Raymundi nomine destimare, in cuius sodalitate diu remoratus sum, sicque fauorem in conspectu huius boni viri naētus sim quod ille aliquam partem huius tanti mysterii aperuerit, propterea illum multis precibus ita tra-etaui, quod mecum in hanc insulam veniret, mecumque duos annos manserit. In cuius temporis tractu, sum abso-lutius totum opus consecutus. Posteaque hunc virum e-

gregium in conspectu inclitissimi Regis Edouardi deduxi, à quo merita dignitate recipitur & omni humanitate trahatur, ibique multis promissis, pactis, conditionibusque à rege inductus, erat contentus Regem promissione diuina sua arte diuitem facere. Hac solummodo conditione, ut rex in propria persona aduersus Turcas, inimicos Dei, bellum gereret impenderetque super domum Domini, minimeque in superbia aut bello gerendo aduersus Christianos: sed (proh dolor) hoc promissum erat irritum à rege violatumque, tum ille vir pius in spiritibus penetralibusq; cordis sui afflictus hinc trans mare lamentabili miserabilique more aufugit, quod cor meum vrit non mediocriter, secumq; esse quotidie in corpore efflagito, nam eius quotidianæ vitæ aspectus, morumque integritas facile obstinatos peccatores ad pœnitentiam duceret.

Ego (beatissime Raymunde) pro te Dco optimo maximo preces effundam, similiterque fratres mei.

Omnis sapientia à Deo est, & cum illo semper finit, & est ante æternum. Quicunque diligit sapientiam, apud ipsum quærat, & ab ipso petat: quia ipse dabit affluentia, & non repabit. Aliquando enim altitudo & profunditas omnis scientiæ, & thesaurus sapientiæ est hominibus à Deo datus, quoniā ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia, & sine eius voluntate nihil potest fieri. In primo dīc sermonis mei, inuoco eius auxilium, qui est fons & origo omnium bonorum, ut ipse per suam benignitatem dignetur, per veritatem scientiam meam augere, ut per gratiam Spiritus sancti meæ doctrinæ lumen (quod in tenebris latuit) manifestare velit, & errantes in semitam veritatis ducat, quod præstare dignetur, qui sedet in excelsis, qui cuncta disponit & regit in secula seculorum. Amen.

IN PRINCIPIO ERAT VERBVM &c.
ad plenam gratiæ & veritatis.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, benedicere & sanctificare digneris istum ignem, quem nos indigni per invocationem vnigeniti filii tui Domini nostri Iesu Christi, benedicere præsumimus, tu clementissime Deus cum tua benedictione sanctifica, & ad profectum humani generis peruenire concede, per vnum Dominum nostrum Iesum Christum.

Inuentor rutili dux bone luminis,
Quicertis vicibus tempora diuidis,
Merso sole Chaos ingruit horridum,
Lumen redde tuis Christe fidelibus.

Quanuis in numero sydere texeris,
Lunari que solum Lampade pinxeris,

*Incussum silicis lumina nos tamen
Monstras saxonigeno semine querere.*

*Tu lux vera oculis, lux quoque sensibus,
Intus tu speculum, tu speculum foris,
Lumen quod famulans adfero, suscipe
Tinctum pacifica Chrismate virginis.*

*Per Christum Genitum summe Pater tuum,
In quo visibilis stat tibi gloria,
Qui noster Dominus, qui tuus unicus
Spirans de Patrio corde paraclitus.*

*Per quem splendor, honor, lux sapientiae,
Majestas, bonitas, spes pietatis tua
Regnum continuat Numinе triplici
Texens perpetuis secula seculis. Amen.*

AQVA VIVA APPELLATA QVÆ TOTI
artis nostræ operi vitam præbet.

Accipetres vncias tartari boni vini clareti, fortis & puri: hisque 3. quinque Petroleii, duas vncias sulfuris viui, duas 3. Arsenici citrini, tres 3. Rabuseni, duas 3. carbonum salicis, misceto & distillato hæc omnia in balneo Neptuni, in vitro, cuius guttur bene obstipatum esse oportet: Receptorium

ptorium erit vno cubito altum, bene obstructum, ne spiritus aut fumus euanescat, & quando illud vides distillare pallido colore, tum ne amplius capias, superiorem partem stillatorii donec frigescat demas: quod in quatuor diebus conficitur: Odorem eius deuitato; nam periculosus est: Hæc aqua conseruanda in vitro forti crassoque diligenter occluso, exercendaque prout in sequentibus assignatur.

A L T E R A A Q V A E S T D I S T I L L A N D A
 bis ex urina iuuenis octodecim annorum non polluti;
 si modo pollutus fuerit, opus vitam non
 est habiturum.

Caput secundum.

Assumito aquam iuuenis impolluti post primum somnum tribus aut 4. noctibus aut diutius, ita ut efficiantur tres sextarii, & sic fundito per singulas noctes in poculum lapideum vndique obstopatum, tumque fæces inde assumito, tum ex purissima tenuissimaq; parte eiusdem accipe mensuram vnius sextarii: duas vrnas Aceti vini fortissimi; duas 3. calcis viuæ semiunciam aquæ viuentis, quemadmodum in capitulo primo mentionem fecimus, & in ollam terream infunde, & super eam alembicum sive stillatorium bene luto obstructum pone, stetque vnum die in, & noctem unam, priusque ignem substruas, caue ne nimio calore afficias, sicque quinq; vel sex dies, totidemque noctes sine intermissione distillando, sic manet guttatum, receptorium vestrum vitreum, n. spiritus aut fumus eiusdem egrediatur, studiose materia luta & deluta & cum liquor distillat

Iataut defluit cæruleus aut pallidus, ne amplius ab illo abstrahendum est.

Caput tertium.

Sumito scoriam ferri clarissimi, duri, & sine oculis octo vncias eiusdem in tribus aut quatuor partibus illasque vehementer in igne carbonario ligneo constructo calefacto, illamque extingue in aqua virginis, quæ in secundo capit. depingitur? non in tota aqua sed quanta potest sufficere. Item cape tres vncias de matre stagni, parumque calefac in igne, illumque in aqua supradicta extingue, quanta necessaria videbitur. Tum scoriam stannumque super lapidem marmoreum mole & contunde, & cum frigescit, magno cum labore magnaque sedulitate pinsato & foue, nutrimentumque præbe illa aqua, quæ in secundo capitulo expressa est, iufunde in vitrum arcti gutturis, ita ut signetur forcipibus ardentissimis, vt consuetudo postulat, hoc vitrum abscondatur, at ita in Octobre obsignatum in lacuna ad vnius vlnæ altitudinem cumulatum, ita ut nulla humiditas ad illud percurrere possit, & in medio illius cistam ponito, cuius asseres siue materia lignea quantitatem duorum cubitorum vndique siue ex omni parte continebunt, in cistamque mitte simum equinum nuper factum, in cuius medium inseratur hoc vitrum obsignatum & proxime vitrum sit series calcis viuæ, quæ nondum fuit aqua aspersa. Sit cistæ operculum, quod aliquando auferas superiore parte terræ, simul & operculum, verumque si operculum sit viride an non, ne intueare illud vlo tempore nisi plena luna, quo tempore erit variij coloris

yisque

vsque dum fixum fuerit, & obdurescat, tumque descendet, inferioremque partem vitri siue profundum petet, et itaque admodum nigrum stetque in lacuna duodecim septimanas tum possis tollere & ad vigesimum diem Martii conseruare, tumque illud iterum retunde, sicut postea prescriptum est.

Caput quartum.

Circiter decimam quintam diem Martii cape tres $\frac{3}{5}$. Argenti viui, eique adde semiunciam aquæ viuentis, & pone argentum viuum quinques per galerum siue filtrum, quod fuit expurgatum lixiuio ex puluere Orini confecto, galero siue filtro interim arido facto, duo pondera plumbi liquefacito, illud in ollam infunde & quando illud liquefactum fuerit, in illud rotundum lignum gracile tenueque ad inferiorem partem immitte, & quum plumbum fuerit calidum (& tamen fixum) tolle lignum & in eius vice Argentum viuum indito & cum frigidum fuerit è foramine demitte, & cum fixum erit, tumque super marmor ponito, illudq; multo cum oleo pinsa, contere, contunde, dummodo illud minus calecat, tum pone, illudque in tres partes diuide, sitque vnaquæque pars sola & per se & in terrenam pillam diuisa, quæ ex fumo exoritur, qua homines ad sedandum sanguinem vtuntur. Et cum in pila fuit octo dies, tum demes ipsas quæ in vitro obsignato, tumque illas pariter contere, illasque cum aqua de aceto, vrinaque virginis facta enutrito, sic illas mola contunde, donec ad similitudinem pastæ mollis fiat: hoc facto, in longū vitrum infundito, superiorē partē delutato, illasq; corio siue pergamenta, aut membrana usq; dum obdurescat, cōstringito, tumq; vitru in Cista lignea includito, in quo prunas Iuniperi inesse

oportet, vigesimamque partem limaturæ ferri, aliorumq; carbonum quercus, sed illæ quidem perpaucæ erunt, & vt calorem ignis intelligas, vnam particulam aridæ chartæ intrude, et si accendatur, tamen non debet esse nimium calidum, sed si cōburit, tenues quisquiliæ, quæ ex albo ligno incident, tum est nimium calidus propter opus; tum ore aperito stabit, donec eam temperiem siue calorem moderatum assequatur, vt albas quisquiliæ cremare non possit, tum vitrum in medium prunarum insere modiceque vnum cochlear aquæ viuentis, in primo capitulo expressæ, in superficie primum asperge, esto quarta pars vitri usque ad supremam partem nudata, ita vt operculum auferas summa celeritate in plena luna, videque quo pacto opus successerit: In omni tempore, cum aperueris, uno cochlearia aquæ viuentis, asperge, aliquando nigri, albi, coloris esse videbis, aliis quidem temporibus, diversorum colorum, donec consolidetur aut fixum fuerit, tumque vult esse coloris rubri, tenebrosi admodumque salsum & ponderosum, non amplius ad superiorem partem vitri despumabit, aut fluet, & cum ita fuit tractatum à vigesimo quinto die Martii usq; ad quadraginta septimanorum consummationem, tum vitrum, circiter id tempus, propter duritiem dirumperet, & vniuersam domum dulcissimis suauissimisque odoribus implebit, tumque plenæ erunt ipsius nativitatis dies à primo die in arca siue in cista duplice altera in altera inclusa, vt ab interiore cista expellatur aer, conseruandum est.

Caput quintum.

Accipe octo libras purissimi mollissimique plumbi, duas libras puri stanni, illudque in poculo luteo bene operto,

(viii)

(ut ante scribitur) liquefacito tumque illud pone in igne ligneo, illudque molli ventulo tres horas suffla, tum aufer spumam metallis coriæ, dum modum sit purum & perspicuum, tum iniice quartam partem vnius vnciæ pulueris veri de lapide rubro pure contusam, illamque pariter virga ferrea diligenter circumuolue, donec metalla sunt rubicunda, tum poculum operi stetque septuaginta & duas horas, & in tribus vltimis horis, molli flatu iterum suffla, & cum liquidum fuerit & non fixum, poteris in quacunque velis formam commutare, ita perspicue ante oculos tuos positam consummationem totius operis habes : Igitur omnem gloriam & honorem Deo, à quo omnia bona dona procedunt, age, Amen.

RATIO EFFICIENDI POCVLVM LV teum in quo metallum liquefiat ut ignem sustinere possit.

Caput sextum.

Asumito tascanium siue lutum quod est elaboratum, & temperatum, quemadmodum figuli suum lutum siue tascaneum assolent efficere, & secundam decimam partem fumi equini misceto & cum poculum fabricatur, & dimidium siccatur, iunge lutum, limataras æris rubri, siue calderii, tenuiter limatas pulueremque rubri arsenici, citrini, & cum poculum prorsus exsiccatur, omnem inferiorem partem poculi Aphronitro per duodecim horas dissoluto, in aqua primo capite expressa, in vasculo aut poculo duplo, illine:

RATIO CONFICIENDI LVTVM.

Lutu in vestrum facit ovt receptorium tuum occlusum serues, vitrumque tuum obstruas, & partem superiorem eiusdem proper opera quadragesimatarum, vt sequuntur de bitumine tue de calce viua, mastiche, & albumine ouoru diligenter contrita; cū exiguobolo armeniaco illud facito.

Diligenter cura, vt petroleum tuum sit splendidum, purum & flauum, si non ita se habet, imperfectum est.

Item cura quod Rabulenum vestrum sit rubrum candumque iuxta colorem Vermilii.

Fratribus meis charissimis in hac monasticali, & professione, & vita, Alexandro, Richardo, quibus imperium, vs hasce regulas (in nomine beatissimæ Trinitatis) de cripas obseruent, summaque diligentia & cura custodiant;

In primis iubeo, vt hoc diuinum opus nulli humanarum rerum aido aut nequissimo facinore contaminato manifestent, aut alteri cuilibet, praeterquam Abbatii, & Priori, qui in hoc domicilio imposterum successerit, & hoc nec antequam quidem claves erarii nostri sibi in custodiam committantur, tumque iuriandum ex eis capies de sanctosantissimis Euangelistis, ne patefaciant hoc mysterium potenti cuiquam aut nobilissimo viro, neque quibusuis inferioribus fratribus huius domus.

Præterea impero, ne quis vestrum hoc opus exerceat in hac domo nostra nisi in penuriam aut ruinam aliquam labatur, quod quidem impossibile fieri vobis & mihi videtur, propterea quod tantum thesaurum (quod vos non latet) reliqui, propterea que mandatum vobis dò, quod vos, qui in supremo dignitatis gradu in hac domo estis collocati, v. delictet Abbas, Prior, grauissimique seniores, vt aliquis vestrum renouet hoc mecum opus, exercitiumque rescriptione:

ptione quotiescumque numerus sexaginta annorum finiatur; Nam illud hoc meum opus conseruabit ut quam re-
diisse possit intelligi: Et quoniam ratio scribendi literas per caræcteres varientur, rescriptio de integro est via tutissima conseruandi operis nostri, ut integrum & inuiolatum successoribus nostris relinquatur.

Irem iubeo, ut hoc quod vobis reuelaui, quod est san-
guis draconis rubri, ne cuiquam indicetis, quid id est, nec
quantitatem, nec quando in opus nostrum immittatur, ne-
que tempus, neque manifestabis vlli hominum præter-
quam ipsis personis solis supra constitutis: Omnia hæc
mea imperia mandataque supra vobis denuntiata iubes
vos integræ retinere, custodire & obseruare, in nomine Pa-
tris, & Fili: & Spiritus sancti, quemadmodum vos vultis mihi
responde in die iudiciorum in tribunali sede Iesu Christi,
vbi nos omnes stabimus supremum iudicium acceptu-
ri, & quicunque hoc meum mandatum non obseruauerit,
eius nomen è libro vita abradatur.

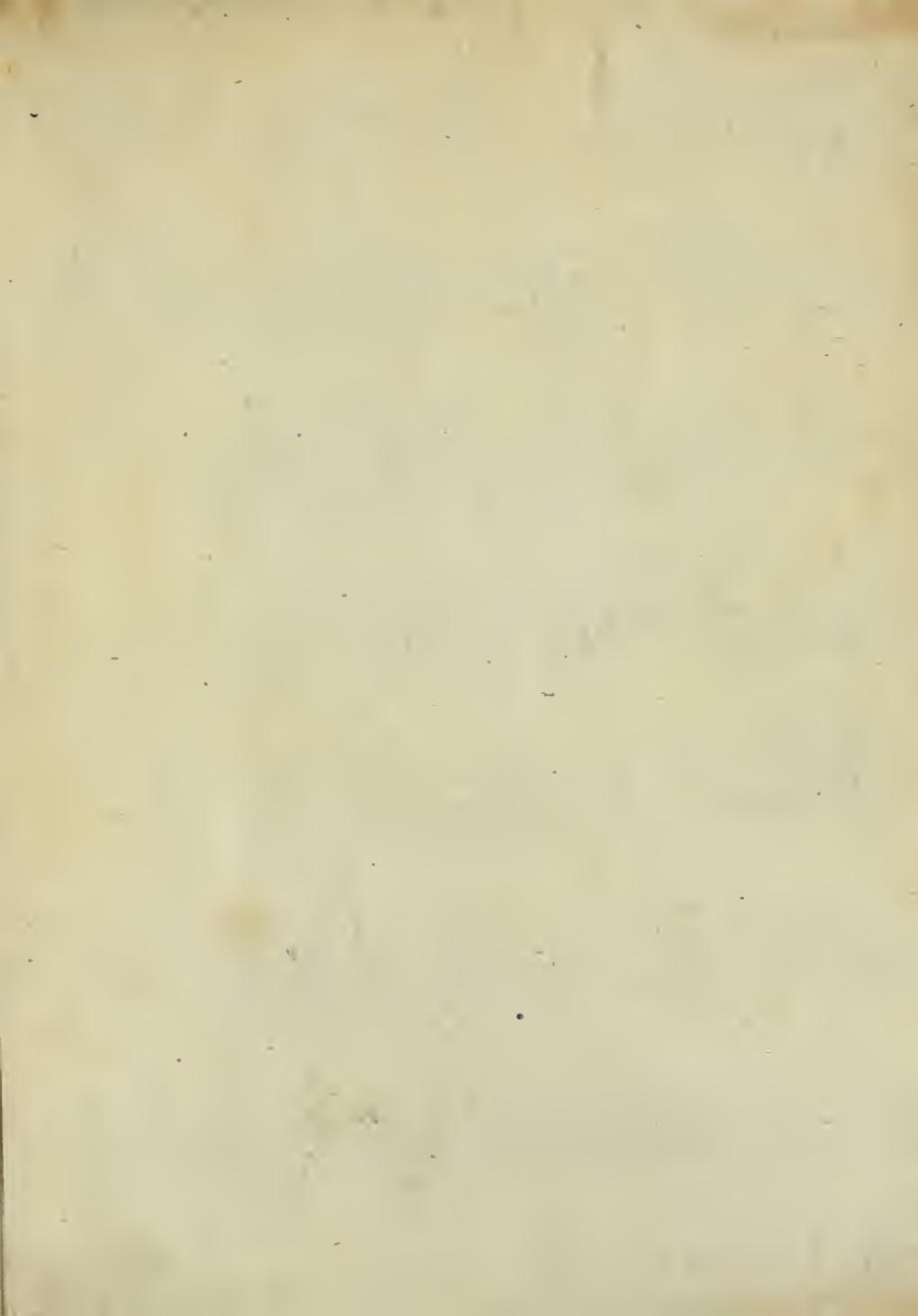
Magnesia, est scoria ferri, cum opus nigrum videatur, per
coruum nigrum, aut vulturem intelligatur Lac virginis vel
os Ceti; cum videbitur rubrum, tuber Leo significatur.
Quando est cæruleum, cæruleus Leo significatur. Quando
est innum colorum, tum iris appellatur. Reliqua vero
vocabula peregrina, & prolsus incognita omitto: nempe
quo ipsorum numerus est pene infinitus, illa igitur (sicco
pede quod aiunt) pætereo.

Propterea quod vana sunt & solummodo facta ad pertur-
bandum vulgum & à simplice plebe hoc mysterium ad oc-
cultandum: igitur si quis viderit hos libros hisce vocabulis
aut titulis refeitos, nullam iis adhuc beatis fidem, nam ad ob-
scurandam hanc scientiam solummodo excogitata, & in-
venienta sunt omnia.

Rabusena est materia quædam rubra & terra proueniens cum aqua, quæ à mineralibus dimanare solet, maxime perfici debet in mense Iulii in vitro in solaribus radiis posito per spatium 26. die-
rum.

F I N I S.

1383-982 bound with

2
/2.

20

0/1

